

جمهوری اسلامی ایران

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

مشخصات کلی، برنامه، سرفصل دروس
و نحوه ارزشیابی برنامه

آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته پرستاری



مصوب بیست و هشتمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

مورخ ۸۴/۴/۲۵

بسمه تعالی

برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته پرستاری



رشته: پرستاری

دوره: کارشناسی پیوسته

دبیرخانه تخصصی: دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی

شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی در بیست و هشتمین جلسه مورخ ۸۴/۴/۲۵ بر اساس طرح دوره کارشناسی پیوسته رشته پرستاری که به تأیید دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی رسیده است، برنامه آموزشی این دوره را در چهار فصل (مشخصات کلی، برنامه، سرفصل دروس و ارزشیابی برنامه) بشرح پیوست تصویب کرد و مقرر می دارد:

۱- برنامه آموزشی کارشناسی پیوسته رشته پرستاری از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند لازم الاجرا است.

الف- دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اداره می شوند.

ب- موسساتی که با اجازه رسمی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و براساس قوانین، تأسیس می شوند و بنابراین تابع مصوبات شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی می باشند.

ج- مؤسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

۲- از تاریخ ۸۴/۴/۲۵ کلیه دوره های آموزشی و برنامه های مشابه مؤسسات در زمینه کارشناسی پیوسته رشته پرستاری در همه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی مذکور در ماده ۱ منسوخ می شوند و دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی یاد شده مطابق مقررات می توانند این دوره را دایر و برنامه جدید را اجرا نمایند.

۳- مشخصات کلی، برنامه درسی، سرفصل دروس و ارزشیابی برنامه دوره کارشناسی پیوسته رشته پرستاری در چهار فصل

جهت اجرا ابلاغ می شود.

رای صادره در بیست و هشتمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۸۴/۴/۲۵ در خصوص

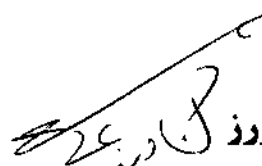
برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته پرستاری

۱- برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته پرستاری با اکثریت آراء به تصویب رسید.

۲- برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته پرستاری از تاریخ تصویب قابل اجرا است.

مورد تأیید است

مورد تأیید است



دکتر حسین کشاورز
دبیر شورای آموزش علوم پایه پزشکی،
بهداشت و تخصصی

دکتر محمدرضا صبری

دبیر شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

رای صادره در بیست و هشتمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۸۴/۴/۲۵ در مورد برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته پرستاری صحیح است و به مورد اجرا گذاشته شود.

دکتر مسعود پزشکیان

وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
و رئیس شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی



فصل اول

مشخصات کلی دوره



۱- تعریف رشته و مقطع تحصیلی

پرستاری رشته ای مستقل و شاخه ای از علوم پزشکی است که دانش آموختگان آن به عنوان عضوی از تیم سلامت در عرصه های مختلف مربوطه به ارائه خدمات بهداشتی، آموزشی، پژوهشی، مشاوره ای، پیشگیری، مدیریتی و حمایتی، مراقبت های درمانی و توانبخشی می پردازند. دوره کارشناسی پیوسته پرستاری اولین مقطع تحصیلی رشته پرستاری است که برنامه آن براساس ضوابط علمی و ارزش های اسلامی تهیه و تدوین شده است. آموزش پرستاری در سطح کارشناسی زمینه ساز تربیت پرستار حرفه ای است که به عنوان یک پرستار عمومی بتواند بررسی و شناخت وضعیت سلامت، ارائه خدمات و هماهنگی مراقبت ها را در عرصه های مختلف به فرد، خانواده و جامعه عهده دار شود.

۲- تاریخچه رشته و پیشرفت های جدید

پرستاری از مددجویان در فطرت و نهاد هر انسانی وجود دارد. رهبران الهی نیز همواره به عنوان الگو به امر پرستاری به عنوان کار نیک مبادرت می ورزیدند، در همین راستا است که پیامبر اکرم (ص) یک شبانه روز پرستاری از بیمار را محسور شدن با حضرت ابراهیم (ع) در روز قیامت می داند.^۱

پرستاری علمی در ایران در سال ۱۲۹۴ با گشایش اولین آموزشگاه پرستاری در شهر ارومیه^۲ توسط مبلغین مذهبی آغاز گردید. در سال ۱۲۹۵ آموزشگاه دیگری در تبریز^۱ با پذیرش داوطلبان دارای مدرک سوم متوسطه و به صورت دوره سه ساله به تربیت پرستار مبادرت نمود. در سال های ۱۳۲۰ تا ۱۳۳۸ به ترتیب آموزشگاه های^۲ پرستاری شرکت نفت آبادان^۱ (۱۳۲۰)، هلال احمر و همدان^۱ (۱۳۲۷)، تهران^۱ (۱۳۲۸)، نمازی شیراز^۲ (۱۳۳۳) و جرجانی مشهد^۳ (۱۳۳۸) تأسیس شدند. از شرایط پذیرش برخی از آموزشگاه ها داشتن مدرک دیپلم کامل متوسطه بود.

در سال ۱۳۳۷ طبق اساسنامه آموزشگاه های پرستاری مصوب شورای عالی فرهنگ، مقرر گردید پذیرش داوطلبان کلیه آموزشگاه ها با مدرک کامل متوسطه، دوره تحصیل سه سال و ارزش آن معادل لیسانس پرستاری محسوب گردد. برنامه تحصیلی مدارس عالی پرستاری با رعایت معیارهای شورای بین المللی پرستاران و سازمان بهداشت جهانی تنظیم و به تصویب شورای عالی فرهنگ رسید. در این برنامه علاوه بر دروس اختصاصی و فنی، دروس علوم رفتاری و اجتماعی نیز گنجانده شد.^۳

در سال ۱۳۴۴ اولین دوره آموزش چهارساله پرستاری با تأسیس انستیتو عالی پرستاری فیروزگر^۳ آغاز گردید. به دنبال آن فارغ التحصیلان سایر آموزشگاه ها به منظور کسب مدرک لیسانس، دوره تکمیلی لیسانس را طی نمودند. به طوری که در سال ۱۳۵۴ با تصویب دوره لیسانس پرستاری در وزارت علوم کلیه مراکز آموزش عالی پرستاری موظف به ارائه دوره چهارساله با برنامه متمرکز گردیدند.

در سال ۱۳۵۹ با تشکیل شاخه پرستاری ستاد انقلاب فرهنگی برنامه ریزی متمرکز پرستاری توسط این شاخه با استفاده از نظرات صاحب نظران پرستاری صورت گرفت. با تشکیل وزارت بهداشت و درمان آموزش پزشکی، در سال ۱۳۶۵ و ایجاد دانشکده های پرستاری و مامایی، کیفیت آموزش پرستاری توسعه فراوان یافت. به گونه ای که از

^۱ نوعانی، فاطمه و خوشنویس، محمد علی. (۱۳۷۸). تاریخ تحولات و اخلاق پرستاری. انتشارات انجمن قلم ایران. چاپ اول.

^۲ حسینی، میرمحمد. (۱۳۷۸). تاریخ تحولات و اخلاق پرستاری. انتشارات بشری. چاپ اول.

^۳ ا. شفیق و ریاحی، آذر. (۱۳۵۰). تاریخ پرستاری. انتشارات هلال احمر (شیر و خورشید سابق).



سال ۱۳۶۵ آموزش پرستاری در جهت فلسفه جامعه گرا، جامعه نگر و جامع نگر گام های موثری برداشته است. در سال ۱۳۷۳ برنامه کارشناسی رشته پرستاری در راستای آموزشی جامعه نگر تدوین و در سال ۱۳۷۴ برنامه به تصویب شورای عالی برنامه ریزی وزارت فرهنگ و آموزش عالی رسید. پس از تشکیل شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی در وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی این برنامه تحت نظارت کامل وزارت متبوع قرار گرفت.

۳- فلسفه (Philosophy): ارزش ها و باورها

ما اعتقاد داریم:

- پرستاری جزء لاینفک تیم سلامتی است. فرهنگ اسلامی، معنویت و رعایت اصول اخلاقی در همه ابعاد مورد تأکید ما است و باید ضمن تامین نیاز های فراگیرندگان، زمینه رشد معنویت در آنها فراهم گردد.
- انسان خلیفه و جانشین خداوند در زمین است. او دارای جسم، روح، هوش و اختیار است و می تواند در تصمیم گیری های مربوط به تامین نیاز های سلامتی خود مشارکت نماید. لذا حق حیات، سلامت و تصمیم گیری برای او محفوظ است.
- انسان به دلیل نیروی تفکر و تعقل، موجودی توانمند است. عدالتخواهی و یادگیری مستمر برای زندگی اجتماعی مطلوب از ویژگی های اوست.
- هر فرد کلیتی واحد است که به عنوان عضوی از جامعه دارای حقوق و مسئولیت های خاصی می باشد.
- هر فرد با محیط خود تعامل دارد که این محیط آمیزه ای از عوامل اجتماعی، فرهنگی است که زندگی فرد را تحت تاثیر قرار می دهد. این محیط زمینه رشد و تعالی فرد، ظهور نیاز های سلامتی و نیاز به مراقبت های پرستاری را فراهم می سازد.
- سلامت حالتی پویا و متأثر از عوامل درونی و بیرونی است. سلامت گویای ویژگی ها و رفتار های فرد است و محصول تعاملات فردی، گروهی و محیطی می باشد.
- پرستاران وظیفه تامین، حفظ و ارتقاء سلامت افراد جامعه را بر عهده دارند و این مهم با تکیه بر دانش روز و توجه به نیاز های جامعه و شرایط جغرافیایی، اقلیمی قابل دستیابی است. کاربرد علم و هنر پرستاری در گرو کسب مهارت های شناختی، عاطفی و روانی حرکتی است که از طریق آموزش کاربرد علوم مختلف (روانشناسی، جامعه شناسی، فیزیک) میسر می گردد.
- آموزش فرآیندی دو جانبه است که بر تعامل یاددهنده و یادگیرنده در جهت دستیابی به اهداف آموزش استوار است.
- آموزش پرستاری باید در جهت رشد فردی و آماده سازی دانشجویان برای یادگیری مادام العمر و تکامل حرفه ای ارائه شود.
- آموزش پرستاری با تاکید بر ارتقای توانایی کاربرد تفکر انتقادی در مشکل گشایی و تصمیم گیری استوار است.
- تأکید بر شرایط اقلیمی و زلزله خیز بودن کشور از موارد ضروری آموزش پرستاری است.
- تأکید بر ارزش های اخلاقی، معنوی، حرفه ای و قانونی از اجزاء ضروری آموزش پرستاری به شمار می آید.
- روش آموزش باید متنوع بوده و بر اساس نیاز ها، توانایی ها و تجربیات قبلی فراگیرندگان باشد و با در نظر گرفتن استاندارد های ملی، منطقه ای و بین المللی بر اساس تجربیات گذشته، نیازهای حال و آینده ارائه شود.



- کاربرد فرآیند پرستاری از اصول ارائه خدمات پرستاری است. و تأکید بر آن در برنامه آموزشی از ضروریات است.
- ارائه خدمات پرستاری جامعه نگر، مقرون به صرفه و اثر بخش است.
- خدمات پرستاری در مشارکت با تیم سلامت در بهبود کیفیت زندگی مددجویان موثر است.
- بهبود خدمات پرستاری در عرصه مبتنی بر به کارگیری نتایج تحقیقات است. لذا توجه به تحقیقات در آموزش دانشجویان ضروری است.
- مشارکت در ارزشیابی و ارتقاء استاندارد های حرفه ای از وظایف پرستاران است.

۴- رسالت (Mission)

رسالت آموزش پرستاری در مقطع کارشناسی تربیت نیروی انسانی آگاه، متعهد، خبره و کار آمدی است، که با کسب توانائی های حرفه ای و بهره مندی از دانش روز خدمات مورد نیاز بهداشتی، مراقبتی و توانبخشی مقرون به صرفه را در بالاترین سطح استاندارد جهت تامین، حفظ و ارتقاء سطح سلامت جامعه بتواند ارائه دهد. این مهم از طریق آموزش، پژوهش و توسعه دانش پرستاری میسر می باشد.

۵- دورنما (Vision)

براساس این برنامه آموزشی در ده سال آینده همگام با دنیای در حال تغییر فراگیرندگان این رشته طبق استانداردهای منطقه ای جهانی آموزش خواهند دید؛ دانش آموختگان این رشته جایگاه خود را در عرصه های مختلف ارائه خدمات در کلیه سطوح پیشگیری مشخص و تثبیت خواهند نمود؛ در سطح ملی پست ها را اشغال نموده؛ خدمات اثر بخش و مقرون به صرفه در جهت اعتلای سطح سلامت جامعه و بهبود کیفیت زندگی مددجویان ارائه خواهند داد؛ و در سطح منطقه ای و بین المللی مطرح خواهند بود.

۶- هدف کلی (Aims)

هدف کلی آموزش پرستاری در مقطع کارشناسی، تربیت افرادی است که قادر باشند به عنوان عضوی از تیم سلامت به ارائه خدمات مراقبتی و بهداشتی، آموزشی، پژوهشی، مشاوره ای، مدیریتی و حمایتی و توانبخشی جهت تامین، حفظ و ارتقاء سلامت فرد، خانواده و جامعه بپردازند.

۷- نقش های (Role definitions) دانش آموختگان رشته پرستاری در نظام سلامت

نقش های دانش آموختگان شامل: نقش مراقبتی و بهداشتی، آموزشی، پژوهشی، مشاوره ای، مدیریتی و حمایتی، و توانبخشی می باشد.

۸- وظایف حرفه ای دانش آموختگان (Task analysis)

وظایف حرفه ای دانش آموختگان با توجه به نقش های مراقبتی و بهداشتی، آموزشی، پژوهشی، مشاوره ای، مدیریتی و حمایتی، و توانبخشی عبارتند از:



وظایف مراقبتی و بهداشتی:

- طرح و برنامه ریزی مراقبت از بیماران براساس فرآیند پرستاری، و توجه به نتایج حاصل از کاربرد آن ها
- ارائه مراقبت های پرستاری در بخش های ویژه (CCU, ICU, دیالیز) و عمومی.
- همکاری با سایر اعضای تیم سلامت در سطوح مختلف پیشگیری.

وظایف آموزشی:

- آموزش نکات بهداشتی و مراقبتی به فرد، خانواده، جامعه
- طراحی برنامه آموزش به مددجو، افراد تحت سرپرستی و خانواده ها در سطوح مختلف پیشگیری متناسب با نقش ها و وظایف حرفه ای.
- اجرای برنامه آموزش به مددجو، افراد تحت سرپرستی و خانواده ها در سطوح مختلف پیشگیری.

وظایف پژوهشی:

- مشارکت و همکاری با نظام سلامت در انجام پژوهش در زمینه های مختلف مربوط به حرفه
- بررسی و شناخت نیازهای مراقبتی، آموزشی و مشاوره ای و بهداشتی فرد، خانواده و جامعه از طریق همکاری اقدامات پژوهشی
- همکاری با سایر اعضای تیم سلامت در جهت انتشار به کارگیری نتایج پژوهش

وظایف مشاوره ای:

- برقراری ارتباط حرفه ای با مددجویان، مددجویان و خانواده ها به منظور کمک به رفع مشکلات بهداشتی درمانی آن ها
- مشاوره و راهنمایی و هدایت مددجویان و خانواده ها در جهت بررسی مشکلات و رفع آن ها
- هماهنگی و برقراری ارتباط با تیم های مراقبت های اولیه بهداشتی و سایر اعضای گروه بهداشتی

وظایف مدیریتی و حمایتی:

- برنامه ریزی برای کارکنان پرستاری در عرصه های خدمات
- بررسی و شناسایی مشکلات مربوط به پرستاری
- تحلیل اطلاعات حاصل از بررسی و شناخت انجام شده و تعیین نیازها
- همکاری در تدوین و طراحی برنامه براساس فلسفه، رسالت، اهداف عرصه کار و استانداردهای مراقبتی
- همکاری در اجرای برنامه تنظیمی به منظور دستیابی به اهداف تعیین شده
- سازمان دهی در عرصه ارائه خدمات و ایجاد هماهنگی در نقش ها و فعالیت های گروه پرستاری، با توجه به تجربیات و معلومات هر یک از اعضای گروه
- همکاری در زمینه برآورد هزینه در واحدهای مربوطه
- نظارت و ارزیابی فعالیت های انجام شده توسط گروه پرستاری و نتایج حاصل از آن
- نظارت و ارزیابی میزان دستیابی به اهداف مدیریتی و حمایتی

وظایف توانبخشی: نقش توانبخشی پرستار، به کارگیری علم و هنر به منظور ارتقاء عمل کرد سازگاران مددجو در ابعاد جسمی - حرکتی، روانی - اجتماعی و اخلاقی با وظایف زیر می باشد:



- آموزش فعالیت های روزمره زندگی بر حسب توانایی مددجو
- فراهم کردن محیطی مناسب جهت بیان احساسات و نگرانی های مددجو و خانواده
- حمایت و تشویق مددجو و خانواده در برنامه های مراقبتی
- کمک به مددجو و خانواده در تطابق با تغییرات ایجاد شده ناشی از موقعیت خاص مددجو
- هماهنگی و همکاری با سایر اعضاء تیم سلامت و توانبخشی
- کمک به مددجویان در جهت استفاده از حداقل توانمندیهای خود به منظور خودکفایی و کسب استقلال

۹- استراتژی های اجرایی برنامه

- جهت نیل به اهداف آموزش پرستاری راهبردهای ذیل لازم است به کار گرفته شوند:
- به کارگیری تفکر خلاق، انتقادی و روش تحقیق در آموزش پرستاری
 - تنظیم اهداف براساس اهداف آموزش پرستاری جامعه نگر
 - تنظیم و ارائه برنامه های آموزش منطبق با نیازهای ملی و محلی و امکانات موجود
 - تاکید بر پیشگیری و ارتقاء سطح سلامت فرد، خانواده و جامعه در تدوین اهداف آموزش
 - طراحی برنامه آموزش مبتنی بر نقش ها و وظایف حرفه ای
 - ارائه برنامه های آموزشی به صورت تلفیقی از معلم محوری و دانشجو محوری
 - توجه به روش ها و فنون جدید آموزشی با تاکید بر تفکر خلاق و حل مشکل
 - آموزش و تقویت مهارت های بالینی دانشجو از طریق ارائه الگوهای عملی مراقبتی
 - آموزش دانشجو در جهت تقویت خودآموزی و یادگیری مستمر

۱۰- شرایط و نحوه پذیرش دانشجو

- به صورت متمرکز و از طریق آزمون سراسری می باشد.

۱۱- رشته های مشابه در داخل کشور

رشته مشابه پرستاری در ایران وجود ندارد.

۱۲- رشته های مشابه در خارج از کشور

سابقه پرستاری علمی در خارج از کشور را می توان به قرن ۱۹ نسبت داد. از آن پس کارشناسی پرستاری در بسیاری از کشورها از جمله استرالیا، کانادا، آمریکا، فیلیپین، تایلند ایجاد شد.

۱۳- شرایط مورد نیاز برای راه اندازی دوره کارشناسی پیوسته (BSc) پرستاری

شرایط مورد نیاز برای راه اندازی مقطع کارشناسی پیوسته پرستاری، براساس ضوابط شورای نظارت، ارزشیابی و گسترش دانشگاههای علوم پزشکی کشور است.

۱۴- سایر موارد (مانند بورسیه)

علاقتمندان به تحصیل در این مقطع از سایر کشورها می توانند مطابق ضوابط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، به صورت بورسیه در دانشگاه های ایران پذیرش شوند.



فصل دوم

مشخصات دوره



- طول دوره و ساختار آن
- جداول واحدهای درسی

نام دوره: کارشناسی پیوسته (BSc) رشته پرستاری

طول دوره و ساختار آن

طول دوره کارشناسی پیوسته رشته پرستاری مطابق آئین نامه های آموزشی مصوب شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی می باشد و ساختار آن به گونه ای است که دروس به صورت نظری- عملی، نظری و عملی، کارآموزی و کارآموزی در عرصه ارائه می شوند.

تعداد واحد های درسی

تعداد کل واحد های درسی لازم برای گذراندن دوره کارشناسی پرستاری ۱۳۰ واحد و براساس سرفصل دروس به شرح زیر است:

- دروس عمومی ۲۰ واحد
- دروس پایه ۱۶ واحد
- دروس اصلی ۱۲ واحد
- دروس اختصاصی ۴۶ واحد
- کارآموزی ۱۲ واحد
- کارآموزی در عرصه ۲۴ واحد
- جمع کل ۱۳۰ واحد



جدول دروس دوره کارشناسی پیوسته (BSc) پرستاری

جدول شماره ۱: دروس عمومی

ردیف	نام درس	تعداد واحد	ساعات دروس			پیش نیاز
			نظری	عملی	جمع	
۱	دو درس از دروس مبانی نظری اسلام*	۴	۶۸	-	۶۸	-
۲	یک درس از دروس اخلاق اسلامی*	۲	۳۴	-	۳۴	-
۳	یک درس از دروس انقلاب اسلامی*	۲	۳۴	-	۳۴	-
۴	یک درس از دروس تاریخ و تمدن اسلامی*	۲	۳۴	-	۳۴	-
۵	یک درس از دروس آشنایی با منابع اسلامی*	۲	۳۴	-	۳۴	-
۶	ادبیات فارسی	۳	۵۱	-	۵۱	-
۷	زبان انگلیسی عمومی	۳	۵۱	-	۵۱	-
۸	تربیت بدنی (۱)	۱	-	۳۴	۳۴	-
۹	تربیت بدنی (۲)	۱	-	۳۴	۳۴	۸
جمع		۲۰				

* تذکر: گذراندن این دروس مطابق عناوین دروس عمومی معارف اسلامی مصوب جلسه ۵۴۲ مورخ ۸۳/۴/۲۳ شورای عالی انقلاب فرهنگی (جدول زیر) است.

پیش نیاز	ساعت			واحد	عنوان درس	کد درس	گرایش	دروس عمومی معارف اسلامی
	جمع	عملی	نظری					
	۳۴		۳۴	۲	اندیشه اسلامی ۱ (مبدأ و معاد)	۰۱۱	۱- مبانی نظری اسلام	
	۳۴		۳۴	۲	اندیشه اسلامی ۲ (نبوت و امامت)	۰۱۲		
	۳۴		۳۴	۲	انسان در اسلام	۰۱۳		
	۳۴		۳۴	۲	حقوق اجتماعی و سیاسی در اسلام	۰۱۴		
	۳۴		۳۴	۲	فلسفه اخلاق (با تکیه بر مباحث تربیتی)	۰۲۱	۲- اخلاق اسلامی	
	۳۴		۳۴	۲	اخلاق اسلامی (مبانی و مفاهیم)	۰۲۲		
	۳۴		۳۴	۲	آیین زندگی (اخلاق کاربردی)	۰۲۳		
	۳۴		۳۴	۲	عرفان عملی اسلام	۰۲۴		
	۳۴		۳۴	۲	انقلاب اسلامی ایران	۰۳۱	۳- انقلاب اسلامی	
	۳۴		۳۴	۲	آشنایی با قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	۰۳۲		
	۳۴		۳۴	۲	اندیشه سیاسی امام خمینی (ره)	۰۳۳		
	۳۴		۳۴	۲	تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی	۰۴۱	۴- تمدن و تاریخ و اسلامی	
	۳۴		۳۴	۲	تاریخ تحلیلی صدر اسلام	۰۴۲		
	۳۴		۳۴	۲	تاریخ امامت	۰۴۳		
	۳۴		۳۴	۲	تفسیر موضوعی قرآن	۰۵۱	۵- آشنایی اسلامی با منابع	
	۳۴		۳۴	۲	تفسیر موضوعی نهج البلاغه	۰۵۲		
	۴۰۸		۴۰۸	۱۲	جمع			



جدول شماره ۲: دروس پایه دوره کارشناسی پیوسته (BSc) پرستاری

پیش نیاز	ساعت			واحد	عنوان درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری			
	۴۳	۱۷	۲۶	۲	تشریح	۰۱
	۵۹	۱۷	۴۲	۳	فیزیولوژی	۰۲
۰۲	۴۳	۱۷	۲۶	۲	ایمونولوژی	۰۳
	۴۳	۱۷	۲۶	۲	بیوشیمی	۰۴
	۴۳	۱۷	۲۶	۲	میکروب شناسی	۰۵
	۴۳	۱۷	۲۶	۲	انگل شناسی	۰۶
	۴۳	۱۷	۲۶	۲	آمار حیاتی مقدماتی و روش تحقیق در پرستاری	۰۷
	۲۶	۱۷	۹	۱	فناوری اطلاعات در پرستاری*	۰۸
	۳۴۳	۱۳۶	۲۰۷	۱۶	جمع	

دروس پایه

* به صورت کارگاه ارائه می شود.



جدول شماره ۳: دروس اصلی دوره کارشناسی پیوسته (BSc) پرستاری

پیش نیاز	ساعت			واحد	عنوان درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری			
۰۴	۳۴		۳۴	۲	تغذیه و تغذیه درمانی	۰۹
	۳۴		۳۴	۲	اصول اپیدمیولوژی و مبارزه با بیماریها	۱۰
	۳۴		۳۴	۲	روانشناسی فردی اجتماعی	۱۱
۰۴، ۰۲، ۰۱	۵۱		۵۱	۳	داروشناسی	۱۲
زبان انگلیسی عمومی	۳۴		۳۴	۲	زبان تخصصی	۱۳
	۲۶	۱۷	۹	۱	فرآیند یادگیری و اصول آموزش به مددجو	۱۴
	۲۱۳	۱۷	۱۹۶	۱۲	جمع	

دروس اصلی



جدول شماره ۴: دروس اختصاصی دوره کارشناسی پیوسته (BSc) پرستاری

پیش نیاز	ساعت			واحد	عنوان درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری			
	۸۵	۳۴	۵۱	۴	اصول و مهارت های پرستاری	۱۵
	۳۴		۳۴	۲	پرستاری بهداشت جامعه (۱)	۱۶
	۳۴		۳۴	۲	پرستاری بهداشت جامعه (۲)	۱۷
	۱۷		۱۷	۱	پرستاری بهداشت جامعه (۳)	۱۸
۰۲	۲۶	۱۷*	۹	۱	بررسی وضعیت سلامت	۱۹
۱۴، ۱۲	۵۱		۵۱	۳	پرستاری بهداشت مادران و نوزادان (۱)	۲۰
۲۰	۳۴		۳۴	۲	پرستاری بهداشت مادران و نوزادان (۲)	۲۱
۰۰۶، ۰۵، ۰۴، ۰۲، ۰۱ ۰۹	۵۱		۵۱	۳	پرستاری بیماری های داخلی و جراحی (۱)	۲۲
۲۲، ۱۲	۶۸		۶۸	۴	پرستاری بیماری های داخلی و جراحی (۲)	۲۳
۲۳	۶۸		۶۸	۴	پرستاری بیماری های داخلی و جراحی (۳)	۲۴
۲۴	۶۸		۶۸	۴	پرستاری بیماری های داخلی و جراحی (۴)	۲۵
۲۵	۵۱		۵۱	۳	پرستاری ویژه	۲۶
۲۵	۴۳	۱۷	۲۶	۲	پرستاری در بحران، فوریت ها و حوادث غیر مترقبه	۲۷
۲۰	۳۴		۳۴	۲	پرستاری کودکان (۱)	۲۸
۲۸	۵۱		۵۱	۳	پرستاری کودکان (۲)	۲۹
۱۱	۳۴		۳۴	۲	پرستاری بهداشت روان (۱)	۳۰
۳۰	۳۴		۳۴	۲	پرستاری بهداشت روان (۲)	۳۱
کلیه دروس اختصاصی	۳۴		۳۴	۲	اصول مدیریت خدمات پرستاری	۳۲
	۸۱۷	۶۸	۷۴۹	۴۶	جمع	

دروس اختصاصی

* ۱۷ ساعت عملی بررسی وضعیت سلامت در محل کارآموزی تمرین شود.



جدول شماره ۵: کارآموزی دوره کارشناسی پیوسته (BSc) پرستاری

کد درس	عنوان کارآموزی	واحد	ساعت	پیش نیاز
۳۳	اصول و مهارت های پرستاری	۱	۵۱	
۳۴	پرستاری بهداشت مادران و نوزادان	۱	۵۱	
۳۵	پرستاری بهداشت جامعه	۱	۵۱	
۳۶	پرستاری بیماری های داخلی و جراحی (۱)	۱	۵۱	
۳۷	پرستاری بیماری های داخلی و جراحی (۲)	۲	۱۰۲	
۳۸	پرستاری بیماری های داخلی و جراحی (۳)	۲	۱۰۲	
۳۹	پرستاری بیماری های داخلی و جراحی (۴)	۲	۱۰۲	
۴۰	پرستاری کودکان	۱	۵۱	
۴۱	پرستاری بهداشت روان	۱	۵۱	
	جمع	۱۲	۶۱۲	

کارآموزی

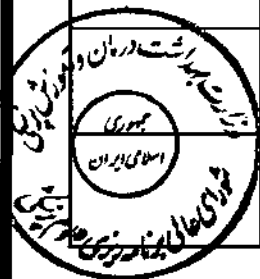
تذکر: کلیه کارآموزی ها همزمان با دروس تخصصی مربوطه ارائه شوند.



جدول شماره ۶: کارآموزی در عرصه دوره کارشناسی پیوسته (BSc) پرستاری

کد درس	عنوان کارآموزی	واحد	ساعت	پیش نیاز
۴۲	پرستاری بهداشت مادران و نوزادان	۲/۵	۱۲۸	
۴۳	پرستاری بهداشت جامعه	۳	۱۵۳	
۴۴	پرستاری بیماری های داخلی و جراحی (۱)	۱	۵۱	
۴۵	پرستاری بیماری های داخلی و جراحی (۲)	۱	۵۱	
۴۶	پرستاری بیماری های داخلی و جراحی (۳)	۳	۱۵۳	
۴۷	پرستاری بیماری های داخلی و جراحی (۴)	۳	۱۵۳	
۴۸	پرستاری کودکان (۱)	۱	۵۱	
۴۹	پرستاری کودکان (۲)	۱/۵	۷۷	
۵۰	پرستاری بهداشت روان	۱	۵۱	
۵۱	پرستاری ویژه	۳	۱۵۳	
۵۲	اصول مدیریت خدمات پرستاری	۲	۱۰۲	
۵۳	پرستاری در بحران، فوریت ها و حوادث غیر مترقبه	۲	۱۰۲	
	جمع	۲۴	۱۲۲۵	

کارآموزی در عرصه



تذکر: به منظور حسن اجرای برنامه آموزش پرستاری مصوبه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی و نیل به اهداف پرستاری جامعه نگر، در کلیه حیطه های کارآموزی و کارآموزی در عرصه توجه خاص به مددجو، خانواده و جامعه بوده، بررسی وضعیت مددجو و خانواده به هنگام پذیرش، پیگیری وضع مددجو و خانواده در طول دوران بستری و به هنگام ترخیص و پیگیری وضع مددجو در خانواده به صورت بازدید منزل، بازدید از کارخانه، مدرسه و هر جامعه دیگری که مددجو به آن تعلق دارد، الزامی است.

فصل سوم

مشخصات دروس



- دروس پایه
- دروس اصلی
- دروس اختصاصی
- کارآموزی
- کارآموزی در عرصه



نام درس: تشریح

تعداد واحد: ۲ (۴۳ ساعت)

نوع واحد: نظری - عملی

پیش نیاز: -----

هدف کلی درس

آشنائی دانشجویان با ساختار تشریحی بدن انسان در وضعیت طبیعی به منظور شناخت عملکرد سیستم های بدن و بررسی و شناخت اختلالات ناشی از بیماری ها

شرح درس

در این درس به تفصیل در مورد سلول ها، بافت ها و سیستم های مختلف بدن شرح داده می شود و از اطلس ها، مولازها و اسکلت و... برای آموزش عملی استفاده می گردد.

رئوس مطالب

الف: نظری (۲۶ ساعت)

- کلیات: تعریف، نام گذاری، سطوح و محور ها و وضعیت تشریحی بدن
- بافت ها: تعریف، انواع بافت های بدن شامل بافت پوششی، بافت همبندی، ساختمان بافت همبندی و انواع آن، بافت غضروفی و بافت استخوانی
- استخوان ها و مفاصل بدن: انواع بافت استخوانی و مفاصل، تقسیم بندی استخوان ها، استخوانی شدن، رشد استخوان، استخوان های اندام بالائی، استخوان های اندام پائینی، استخوان های تنه (جناغ، ستون مهره ای و دنده ها)، استخوان های سر و صورت و استخوان لامی
- ماهیچه های اسکلتی: بافت ماهیچه ای و انواع آن، تقسیم بندی و نامگذاری ماهیچه ها، ماهیچه های سر و صورت، ماهیچه های گردن و تنه، ماهیچه های اندام بالائی، ماهیچه های اندام پائینی
- دستگاه گردش خون: ساختمان قلب (شکل ظاهری، حفرات و دریچه های قلب، عروق، اعصاب و پرده های پوششی آن)، شریان های اصلی بدن (شریان های اصلی تنه، اندام بالائی، اندام پائینی، سر و صورت)، ورید های عمقی، ورید های سطحی
- دستگاه تنفس: ساختمان بینی، حنجره، نای، برونش ها، ریه و پرده جنب
- دستگاه عصبی (مرکزی و محیطی): بافت عصبی (سلول عصبی و انواع آن، رشته های عصبی، بافت نورگلیا)، جنین شناسی دستگاه عصبی، ساختمان نخاع و پرده های پوششی آن، اعصاب نخاعی و شبکه های عصبی، اعصاب اصلی اندام بالائی، تنه و اندام پائینی، مغز خلفی (پیاذ نخاع، پل، مخچه)، مغز میانی، بطن سوم، تالاموس و هیپوتالاموس، نیمکره های مغزی (شکل ظاهری، ساختمان داخلی، بطن طرفی)، مایع مغزی و نخاعی، پرده های پوششی مغز، اعصاب ۱۲ گانه مغزی، دستگاه عصبی سمپاتیک و پاراسمپاتیک
- دستگاه گوارش و ضامنم آن: حفره دهان (لب ها، گونه ها، لثه ها، زبان، دندان ها، غدد بزاقی)، حلق، مری، معده، روده باریک، روده بزرگ، کبد، پانکراس، مجاری صفراوی و کیسه صفرا، عروق و اعصاب مربوطه و ساختمان صفاق

- دستگاه ادراری: ساختمان کلیه، حالب، مثانه، پیشابراه (پیشابراه مرد و زن)، عروق و اعصاب مربوطه
- دستگاه تناسلی مردانه: ساختمان بیضه، اپی دیدیم، مجرای دفران، کیسه بیضه، مجرای انزالی، پروستات و پنیس.



- دستگاه تناسلی زنانه: ساختمان تخمدان، لوله رحمی، رحم، واژن
- گوش: ساختمان گوش خارجی، گوش میانی، گوش داخلی
- چشم: ساختمان کره چشم، عضلات اطراف کره چشم، دستگاه اشکی و پلک
- غدد درون ریز: هیپوفیز، تیروئید، پاراتیروئید، غده فوق کلیوی، پانکراس

ب: عملی (۱۷ ساعت)

- نمایش کلیه بافت ها و دستگاه های بدن با استفاده از اطلس ها، مولاژها و پوسترهای آموزشی

شیوه ارزیابی دانشجوی

- آزمون های کوتاه، میان ترم و پایان ترم با طرح سوال های پاسخ نگاری، چند گزینه ای و... به منظور سنجش یادگیری دانشجوی در حیطه شناختی
- آزمون عملی با استفاده از تصاویر، مولاژها و...

منابع اصلی درس

- امامی میبیدی، محمدعلی (۱۳۷۷)، آناتومی عمومی. تهران: اشارت
- Gosling, J.A., Harris, P.F., Humpherson, J.R., Whitmore, L., Willan, P.L.T. (1996). Human Anatomy: color atlas and text (3rd ed.). London: Mosby-Wolfe.
- McMinn, R.M.H. (1990). Last's Anatomy: Regional and Applied (8th ed.). Edinburgh: Churchill Livingstone.
- Walson, R. (2000). Anatomy & Physiology for Nurses (11th ed.). Edinburgh: Bailliere Tindall.
- Williams, P.L.; Warwick, R.; Dyson, M., Bannister, L. (1989). Gray's Anatomy. (37th ed.). Edinburgh: Churchill Livingstone.
- Wilson, Kathleen, J.W. (1987). Anatomy and Physiology in Health and Illness. Edinburgh: Churchill Livingstone.



نام درس: فیزیولوژی
تعداد واحد: ۳ (۵۹ ساعت)
نوع واحد: نظری- عملی
پیش نیاز: -----

هدف کلی درس

شناخت عملکرد دستگاه های بدن و آشنائی با روش های معاینه و ابزار تشخیص به منظور درک نارسائی های فیزیولوژیک سیستم بدن انسان در مقایسه با حالت سلامت

شرح درس

در این درس به بحث در مورد عملکرد سلول ها و سیستم های مختلف بدن شامل قلب و گردش خون، تنفس، عصبی، ادراری، گوارش، غدد مترشحه درون ریز و... پرداخته می شود. هر سیستم به طور جداگانه مورد بحث قرار می گیرد. اما از آنجائی که عملکرد هماهنگ این سیستم ها متضمن سلامت بدن انسان است مکانیزم های کنترل کننده تعادل درونی بدن نیز به بحث گذاشته می شوند.

رئوس مطالب

الف: نظری (۴۲ ساعت)

• فیزیولوژی سلولی

ساختمان و عمل سلول، مایعات بدن، مکانیزم های کنترل کننده تعادل درونی بدن، نقل و انتقال آب و مواد در بخش های مایع بدن، پمپ سدیم و پتاسیم، پتانسیل های غشاء و پتانسیل های عمل، انقباض عضلات اسکلتی، انتقال ایمپالس ها از اعصاب به عضلات اسکلتی، انقباض و تحرک عضلات صاف

• فیزیولوژی خون

بافت خون (گلبول های قرمز، سفید و پلاکت ها)، گروه های خونی، هموستاز و انعقاد خون

• فیزیولوژی قلب و دستگاه گردش خون

اعمال و حرکات قلب، فرکانس قلب، تغییرات فشار در حفره های قلب، بافت گرهی، تعادل یونی، کنترل عصبی، تظاهرات الکتریکی قلب
ساختمان عروق، دینامیک خون و عوامل موثر بر آن، نبض سرخرگی، فشار نبض، جریان خون وریدی و عوامل موثر بر آن، کنترل فشار خون، سیستم لنفاوی و جریان خون مویرگی، کنترل موضعی جریان خون و تنظیم عصبی گردش خون

• فیزیولوژی تنفس

تهویه ریوی و عوامل موثر بر آن، حجم ها و ظرفیت های ریوی، عملکرد مجاری تنفسی، گردش خون ریوی، تعادل گازها، انتقال گازها در خون، مایعات بدن و سلول ها

- **فیزیولوژی کلیه ها**

چگونگی تشکیل ادرار گلومرولی، اعمال نفرون ها، جذب مجدد و ترشح، نقش فیدبک توبولی گلومرولی در تنظیم خودکار (GFR)، هورمون های موثر بر کار کلیه ها نقش کلیه ها، در تنظیم اسمولاریتی و غلظت سدیم در مایع خارج سلولی، تخلیه ادرار



- **تنظیم تعادل اسید- باز مایعات بدن**

نقش دستگاه کلیوی، نقش دستگاه تنفس و نقش تامپون ها

- **فیزیولوژی گوارش**

گوارش دهانی و بلع، گوارش معدی (حرکات معده، تنظیم ترشحات معده، کنترل تخلیه معده) اعمال روده باریک، اعمال روده بزرگ، فعالیت ترشحاتی دستگاه گوارش، هضم و جذب در دستگاه معده روده ای، تولید و تخلیه مواد دفعی

- **غدد درون ریز**

ماهیت هورمون، مروری بر اهمیت غدد درون ریز و هورمون ها، هورمون های غدد هیپوفیز و نقش کنترل کنندگی هیپوتالاموس، هورمون های غده تیروئید، هورمون های غدد فوق کلیوی، هورمون های پانکراس، هورمون های غدد پاراتیروئید

- **فیزیولوژی دستگاه عصبی**

عملکرد سیستم عصبی مرکزی (نخاع و مغز) راه های حسی، راه های حرکتی، دستگاه عصبی خودکار (سمپاتیک و پاراسمپاتیک)، و رفلکس ها

ب: عملی (۱۷ ساعت)

- قسمتی از مباحث شامل آشنائی با میکروسکوپ و نحوه کار با لام نئوبار، شمارش گویچه های قرمز، شمارش گویچه های سفید، تعیین هماتوکریت و اندازه گیری هموگلوبین خون، اندازه گیری زمان انعقاد خون، زمان سیلان، تعیین گروه های خونی)
- با نظر استاد در آزمایشگاه به صورت عملی تدریس می گردد.

شیوه ارزیابی دانشجو

- پرسش و پاسخ در کلاس، آزمون های کوتاه، میان ترم و پایان ترم با طرح سوال های پاسخ نگاری، چند گزینه ای و...
- آزمون عملی از طریق نمایش روش های آموخته شده در آزمایشگاه

منابع اصلی درس

- وندر، آرتور. (۱۳۷۱). فیزیولوژی کلیه. ترجمه اسدا... افشاری صالح. چاپ اول. مشهد: آستان قدس رضوی.
- وست، جان برنارد. (۱۳۷۷). اصول فیزیولوژی تنفس. ترجمه فرخ شادان و احمد رستمی. چاپ دوم، تهران
چهار.
- گایتون، آرتور (۱۳۷۹). فیزیولوژی پزشکی ترجمه احمد رضا نیاورانی. تهران: سماط.
- گرین، اساس فیزیولوژی بالینی. ترجمه علی صادقی لویه و فرخ شادان (۱۳۸۱). چاپ دوازدهم. تهران: چراغ
دانش.
- Guyton, A.C., & Hall, J.E. (1996). Textbook of Medical Physiology. (9th ed.). Philadelphia: W.B.Saunders.





نام درس: ایمونولوژی

تعداد واحد: ۲ (۴۳ ساعت)

نوع واحد: نظری - عملی

پیش نیاز: فیزیولوژی

هدف کلی درس

آشنائی دانشجوی پرستاری با مفهوم ایمنی، واکنش های ایمنی بدن، سلول ها و ارگان های موثر در ایمنی، نقص های ایمنی، چگونگی سازگاری نسجی و خونی در مکانیسم ها و واکنش های مختلف سلولی و هومورال نقش سیستم ایمنی در پیشگیری از بیماری ها و نشانه شناسی بالینی و آزمایشگاهی مربوط به سیستم ایمنی.

شرح درس

در این درس دانشجو با مکانیسم های دخیل در شکل گیری پاسخ ایمنی بر علیه عوامل بیماریزا، آشنا می شود و ضمن این آشنایی به ارزش کنترل دقیق این سیستم در جهت جلوگیری از بروز بیماری های مرتبط به اختلالات سیستم ایمنی از جمله بیماری های خود ایمن پی خواهد برد. از طرف دیگر به درک بهتری از اصول و نحوه تفسیر آزمایشات ایمونولوژیک و سرولوژیک آزمایشگاهی دست خواهد یافت.

رئوس مطالب

الف: نظری (۲۶ ساعت)

- ایمونولوژی و سرولوژی

- مقدمات ایمنی شناسی، تعاریف، کاربرد های ایمنی شناسی در پزشکی
- ایمونوگلوبولین ها، ساختمان و انواع آن ها
- آنتی ژن، خصوصیات آنتی ژن، انواع آنتی ژن
- بافت های لنفاوی موثر در ایمنی، تکامل سلول های ایمنی
- لنفوسیت های T و B، واکنش های ایمنی سلولی و هومورال
- واکنش های آنتی ژن - آنتی بادی
- ایمونوهماٹولوژی، گروه های خونی، ناسازگاری خونی
- سیستم کمپلمان (التهاب، سیتولیز، ایمونوادهرنس)
- مکانیسم دفاع اختصاصی بدن در مقابل عوامل عفونی و غیر عفونی
- سیستم بیگانه خواری (ماکروفاژها و میکروفاژها)

- ایمونولوژی بیماری های عفونی، مصون سازی (واکسن ها و واکسیناسیون)

- ایمونولوژی مادر و نوزاد
- نارسائی های سیستم ایمنی (مادرزادی و اکتسابی)
- ایمنی طبیعی (ایمنی ذاتی)

– ایمنونوپاتولوژی

- افزایش حساسیت ها و انواع آن (IV,III,II,I)
- اتو ایمنی
- ایمنونولوژی تومورها

ب: عملی (۱۷ ساعت)

– با استفاده از اسلاید و نمایش تعدادی از آزمایش های تشخیصی در ۳ جلسه دو ساعته به شرح زیر در آزمایشگاه به دانشجویان نشان داده خواهد شد:

- آزمایشات تشخیص سرولوژیکی سیفلیس (VDRL یا RPR)
- آزمایشات تشخیص سرولوژیکی تب مالت و CRP
- آزمایشات تشخیص سرولوژیکی تب حصبه و RF
- تعیین گروه های خونی
- تست سازگاری خونی (Cross match) و کاربرد آن
- تست های کومبس مستقیم و غیر مستقیم و کاربرد آنها
- تست ASO و β HCG (تست خون حاملگی)



شیوه ارزیابی دانشجو

- حضور فعال در کلاس درس (شامل حضور فیزیکی، شرکت در بحث ها، پاسخ به سوالات کوتاه)
- گردآوری و ارائه مطالب مرتبط با موضوعات تدریس شده توسط دانشجو
- آزمون پایان ترم با طرح سوال های چند گزینه ای

منابع اصلی درس

- رضا، فرید حسینی و همکاران. ۱۳۷۶. مبانی ایمنونولوژی. چاپ اول. مشهد: آستان قدس رضوی.
- Parslow, T.G., Stites, D.P., Terr, A.I., and Imboden, J.B. (2001). Medical Immunology, (10th ed.).
- Traverse, P., & Janeway, C.A. (2001). Immunology: The Immune system in health and Disease. (5th ed.).
- Abbas, A.K., Lichtman, A.H., Pober, J.S. (2000 & 2001). Cellular and Molecular Immunology. (4th & 5th ed.).
- Rosen, F.S., Geha, R. (2001). Case Studies in Immunology. (3rd ed.).
- Roitt, I., Brostoff, J., Male, D. (2001). Immunology. (6th ed.).
- Goldsby, R.A., Kindt, T.J., Osborne, B.A. (2000 & 2003). Immunology. (4th & 5th ed.).



نام درس: بیوشیمی

تعداد واحد: ۲ (۴۳ ساعت)

نوع واحد: نظری - عملی

پیش نیاز: -----

هدف کلی درس

آشنائی دانشجوی پرستاری با واکنش های شیمیائی دستگاه های بدن انسان، و کسب مهارت در نحوه به کارگیری اصول این علم در تشخیص اختلالات فیزیولوژیک بدن انسان و در نتیجه کمک به برقراری مجدد تعادل در وضعیت بیوشیمیایی دستگاه های بدن.

شرح درس

در این درس ساختمان و خواص ترکیبات حیاتی بدن و واکنش های بیوشیمیائی اندام های بدن انسان و مکانیزم های تنظیم کننده آن ها معرفی می شوند. بدین ترتیب دانشجویان توانایی تفسیر نتایج آزمایش های بیوشیمی را به دست خواهند آورد.

رئوس مطالب

الف: نظری (۲۶ ساعت)

- ساختمان و متابولیسم مواد قندی
- ساختمان شیمیائی و متابولیسم اسید های آمینه و پروتئین ها
- ساختمان شیمیائی و متابولیسم چربی ها
- آنزیم ها و کوآنزیم ها و نقش آنها در واکنش های بدن
- نوکلئید ها و اسید های نوکلئیک

ب: عملی (۱۷ ساعت)

- شناسائی قند ها
- آزمایش شیمیائی ادرار
- آشنائی با روش های مختلف آزمایشات بیوشیمی خون

شیوه ارزیابی دانشجویان

- حضور فعال در کلاس درس (شرکت در بحث های کلاس و پاسخ به سوالات)
- آزمون پایان ترم
- نتایج آزمایش های عملی در هر جلسه و امتحان عملی پایان ترم

منابع اصلی درس

- زمانی، مرتضی، احسانی، عبدالوهاب. (۱۳۷۹). بیوشیمی برای پرستار. تهران: چهر.
- دانیال زاده، آبرت، زارعیان، خلیل، (۱۳۶۹). اصول بیوشیمی، تهران: مرکز نشر دانشگاهی.



هدف کلی درس

آشنائی دانشجوی پرستاری با طرز زندگی و تکثیر موجودات زنده (باکتری ها، ویروس ها) موثر در بیماری و سلامتی و شناخت چگونگی از بین بردن انواع میکروب ها در شرایط گوناگون، به منظور رعایت اصول پیشگیری از انتقال میکروب ها در پرستاری از بیماران در موقعیت های مختلف کاری.

شرح درس

در این درس دانشجو با میکروارگانسیم های مختلف تولید کننده عفونت های انسانی آشنا می شود و با برخورداری از دانش لازم در زمینه پیشگیری و نحوه مقابله با آن ها، از بروز عفونت در محیط های کاری خود جلوگیری خواهد کرد.

رئوس مطالب

الف: نظری (۲۶ ساعت)

- کلیات میکروبیولوژی (باکتری ها، ویروس ها، ریکتزیاهای، مخمر ها و قارچ ها)
- چگونگی پیدایش باکتری ها، ساختمان و طبقه بندی باکتری ها، نقش باکتری ها در تامین سلامت و ایجاد بیماری در انسان
- روش های مختلف استریلیزاسیون باکتری های بیمارزا
- ایمونولوژی (انواع مصونیت ها، آنتی ژن، در ارتباط با ایمنی باکتری ها)
- کلیات ویروس شناسی، ویروس های بیمارزا و طبقه بندی آنها

ب: عملی (۱۷ ساعت)

- نمونه برداری، آشنائی با مواد و روش های کشت میکروبی
- کشت، رنگ آمیزی و تشخیص باکتری های مهم بیمارزا

شیوه ارزیابی دانشجو

- حضور فعال در کلاس درس (شرکت در بحث های کلاس و پاسخ به سوال ها)
- آزمون میان ترم و آزمون پایانی با طرح سوال های چند گزینه ای، کوتاه پاسخ و....

منابع اصلی درس

- جاوتز، ارنست. (۱۳۷۸). میکروبیولوژی جاوتز. ترجمه جمیله نوروزی. چاپ اول. تهران: حیان.



نام درس: انگل شناسی
تعداد واحد: ۲ (۴۳ ساعت)
نوع واحد: نظری - عملی
پیش نیاز: _____

هدف کلی درس

آشنائی با مورفولوژی، سیر تکاملی، بیماری زائی، تشخیص، درمان، کنترل و پیشگیری انگل ها و تک یاخته ها و قارچ های بیماری زای انسان در ایران.

شرح درس

در این درس با معرفی انگل ها و قارچ های بیماری زای انسانی و راه های انتقال آن ها، دانشجو در زمینه پیشگیری و نحوه مقابله با آن ها دانش لازم را جهت کنترل بیماری های انگلی و قارچی در سیستم های بهداشتی درمانی به دست خواهد آورد.

رئوس مطالب

الف: نظری (۲۶ ساعت)

- انگل های گرمی

- کلیات انگل شناسی، طبقه بندی
- کلیات نماتود ها، آسکاریس لومبریکوئیدس، اکسیور، تریکوسفال، کرم های قلابدار (آنکیلوستوم دئودنال، نکاتور آمریکانوس، تریکوسترونژیلوس، استرونژیلوئیدس و اشاره ای در مورد کرم پیوک
- کلیات ترماتود ها، فاسیولا هپاتیکا، دیکروسولیوم دندریتیکوم، شیستوزوماهامتوبیوم، کلیات سستود ها، تنیاساژیناتا، اکی نوکوکوس گرانولوزوس، هیمنولیس نانا

- انگل های تک یاخته ای

- کلیات تک یاختگان و طبقه بندی آن ها، تک یاختگان روده ای، آمیب هیس، ژباردیا لامبلیا، تک یاخته ای ادراری و تناسلی (تریکوموناس واژینالیس)، بالانتیدیوم کلی
- تک یاختگان خونی ونسجی، پلاسمودیو ویواکس، پلاسمودیوم فالسیپاروم، لیشمانیا تروپیکا، لیشمانیا ماژور، لیشکانیا اینفانتوم، توکسوپلازما گوندای

- قارچ های بیماریزا

- قارچ های بیماری زای سطحی، جلدی، زیر جلدی و مخاطی احشائی

ب: عملی (۱۷ ساعت)

- تشخیص انگل های گرمی، تک یاخته ای و قارچ های بیماریزا از طریق نمایش اسلاید و مشاهده لام های آموزشی

شیوه ارزیابی دانشجوی

- حضور فعال در کلاس درس (شرکت در بحث های کلاس و پاسخ به سوال ها) آزمون های کوتاه بعد از پایان هر فصل
- آزمون پایان ترم

منابع اصلی درس

- امامی، مسعود. (۱۳۷۰). قارچ شناسی پزشکی. تهران: دانشگاه تهران.
- مارکل، ادوارد کی، دگ، ماریتا (۱۳۶۶). انگل شناسی پزشکی. تهران: کلمه.
- براون، هارولد. (۱۳۸۰). انگل شناسی پزشکی. ترجمه فرهاد همت خواه، کریم همتی. تهران: شهرآب.
- Brown, H.W., & Neva, F.A. (2000). Basic Clinical Parasitology. (8th ed.).
- Muller, R., & Baker, J.R. (1998). Medical parasitology.





هدف کلی درس

آشنائی دانشجویان با آمار، اهمیت و کاربرد آن در علوم پزشکی و بهداشتی و روش های جمع آوری و طبقه بندی داده ها و نمایش آن ها با استفاده از جداول و نمودارهای مناسب و کسب توانایی در برآورد حجم نمونه، مقایسه شاخص های بهداشتی جوامع و به کارگیری توزیع های عمومی احتمال در مسایل پزشکی و بهداشتی و آشنایی با روش های متداول تحقیق در علوم پزشکی و نحوه استفاده از نتایج پژوهش های انجام شده به منظور آماده سازی وی جهت همکاری در فعالیت های پژوهشی

شرح درس

در این درس با ارائه مطالب علمی در زمینه آمار و فرآیند پژوهش از دانشجویان خواسته می شود که از بین مشکلات مربوط به پرستاری، یک مشکل را برگزیده و با انتخاب روش تحقیق مناسب به صورت گروهی یک طرح پژوهشی ارائه دهند. همچنین بر اهمیت و چگونگی رعایت نکات اخلاقی و به کارگیری نتایج تحقیقات در حیطه های مختلف پرستاری و همکاری در انتشار نتایج تحقیقات تاکید می شود. علاوه بر آن از دانشجویان خواسته می شود یک سری داده های خام را دسته بندی نموده و به صورت جداول و نمودارهای آماری نمایش دهند و نتایج استخراج شده را با کمک شاخص های مرکزی و پراکندگی بیان نمایند.

رئوس مطالب

الف: نظری (۲۶ ساعت)

قسمت اول

- تعریف آمار و اهمیت آن در علوم پزشکی و بهداشتی
- انواع مشاهدات
- طبقه بندی و نمایش اطلاعات به صورت جدول و نمودار
- مفهوم و محاسبه توزیع تجمعی و کاربرد آن در محاسبه صدک ها و چارک ها
- محاسبه شاخص های مرکزی شامل میانگین، میانه و نما
- محاسبه شاخص های پراکندگی شامل طول دامنه تغییرات، واریانس، انحراف معیار ها و ضریب تغییرات

قسمت دوم

- مفهوم احتمال، احتمال حاصل ضرب و حاصل جمع، توزیع دو جمله ای، توزیع پواسون، توزیع نرمال و اهمیت توزیع نرمال در مشاهدات پزشکی
- محاسبه شاخص های مهم بهداشتی و بیان مفهوم امید به زندگی

- جامعه و نمونه، مفهوم و اهمیت نمونه تصادفی، روش های نمونه برداری مبتنی بر احتمال (ساده، طبقه ای، خوشه ای و سیستماتیک)
- توزیع نمونه ای میانگین و نسبت (قضیه حد مرکزی)

قسمت سوم



- روش علمی پژوهش و مراحل آن
- موضوع پژوهش
- اهداف، فرضیه، سوال های پژوهش
- متغیر های پژوهش
- انواع پژوهش
- جامعه، نمونه و محیط پژوهش
- اصول اخلاقی در پژوهش
- روشهای جمع آوری داده ها
- به کارگیری نتایج تحقیقات در عمل
- انتشار نتایج تحقیقات

ب: عملی (۱۷ ساعت)

- بکارگیری فرایند پژوهش در تدوین طرح پژوهش گروهی
- تمرین مباحث آموزش داده شده آماری به صورت عملی

شیوه ارزیابی دانشجوی

- ارائه طرح تحقیقاتی گروهی
- آزمون میان ترم و پایان ترم
- ارائه تمرینات عملی

منابع اصلی درس

- کاظم، محمد، ملک افضل، حسین و نهاپتیان. وار تکس (بی تا). روش های آماری و شاخص های بهداشتی، جلد اول، چاپ هفتم تهران: مؤلفان.
- روزنر، برنارد. (۱۳۷۳). اصول آمار زیستی. ترجمه حمید حقانی، روح انگیز جمشیدی. تهران: گواهان.

- Burns, N., & Grove, S. (2003). Understanding Nursing Research. (3rd ed.). Philadelphia: W.B. Saunders.
- Polit, D., Hungler, B., Beck, C. (2001). Essentials of Nursing Research: Methods, Appraisal, and Utilization. (5th ed.). Philadelphia: Lippincott.



هدف کلی

در پایان این درس دانشجویان قادر خواهند بود:

- مشخصات کتابخانه های پزشکی و نحوه استفاده از منابع، کتاب، نشریات، پایان نامه ها (به شکل چاپی یا الکترونیکی)، مراجع پرستاری در اشکال گوناگون، روش های بازیابی و جستجو در بانک های اطلاعاتی پرستاری و تزاروس (Thesaurus) را شناخته و توضیح دهند.
- نظام (NLM: National Library of Medicine) در کتابخانه، نشریات پرستاری مامایی را بیان کنند.
- روش استفاده از ابزارهای اطلاع رسانی پرستاری معرفی شده (نمایه نامه های پرستاری، مدلاین، سینال (CINAHL) و فهرستگان را توضیح دهند (اشکال چاپی و الکترونیکی را بیان کنند).
- مهارت جستجو در منابع اطلاعاتی دستی و رایانه ای پرستاری را عملاً اجرا نمایند.
- مفاهیم مربوط به اطلاع رسانی پرستاری را تعریف کنند.
- کاربرد کامپیوتر در دسترسی به منابع پرستاری را شرح دهند.
- گزارش نویسی و آموزش از طریق کامپیوتر را مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار دهند.
- سیستم اطلاعات کامپیوتری پرستاری را مورد بررسی و نقد قرار دهند.

شرح درس

در این کارگاه دانشجویان با ویژگیهای کتابخانه های پزشکی و انواع رده بندی منابع و روش استفاده از کتابخانه های پزشکی، ابزارهای اطلاع رسانی و پایگاه ها و بانک های اطلاعاتی پرستاری و مامایی به شکل دستی و رایانه ای، گزارش نویسی و آموزش از طریق کامپیوتر آشنا شده و تمرین خواهند کرد.

نحوه تدریس

تدریس به صورت تئوری و عملی و بحث گروهی خواهد بود. از دانشجویان انتظار می رود که با مطالعه قبلی و انجام تکالیف در کلاس حاضر شده و در بحث ها و تمرینات گروهی مشارکت فعال داشته باشند.

رئوس مطالب

- کتابخانه های پزشکی و انواع رده بندی منابع، روش استفاده از کتابخانه های پزشکی
- مراجع مناسب رشته، تزاروس و نظام NLM در کتابخانه
- سیستم عامل ویندوز و تجهیزات سخت افزاری و نرم افزاری مورد نیاز و کار با کامپیوتر، معرفی موتورهای کاوش و پایگاه های اطلاعاتی پرستاری و مامایی، روش های جستجو در منابع و پایگاه های اطلاعاتی و اینترنت
- نمایه نامه های پرستاری، مدلاین، سینال و روش استفاده از آنها

- نرم افزارهای کاربردی (Word و Internet)
- مفاهیم مربوط به اطلاع رسانی پرستاری، کاربرد کامپیوتر در پرستاری
- ثبت اطلاعات بیمار - گزارش نویسی
- آموزش از طریق کامپیوتر
- نقد یک پایگاه اطلاعاتی
- نقد مدیریت نظام اطلاعات یک بیمارستان داخل کشور



شیوه ارزیابی دانشجو

- تمرینات عملی (پنج مورد) ۴۰ نمره
- تکلیف پایان ترم (دو مورد) ۶۰ نمره

منابع اصلی درس

- یزدان فر، سیمین. (۱۳۷۸). شیوه بهره گیری از مراجع پزشکی. قزوین: دانشگاه علوم پزشکی قزوین.
- لانکاستر، ویلفرد. (۱۳۷۹). نظام های بازیابی اطلاعات. ترجمه جعفر مهرداد. شیراز: نشر نوید.
- مورتن، لسلی. (۱۳۷۱). شیوه بهره گیری از کتابخانه های پزشکی. ترجمه زاهد بیگدلی. تهران: دانشگاه علوم پزشکی ایران.
- جنتی، یداله. (۱۳۸۱). اینترنت برای پرستار و ماما. تهران: نشر سالم.
- محسنی، حمید. (۱۳۷۰). دستنامه پست الکترونیک و جنبه های کاربردی آن. تهران: نشر کتابدار.
- International Nursing Index. (1998). The National Library of Medicine, Lippincott, New York.
- Cumulative Index to Nursing & Allied Health Literature. (2002). CINAHL Information Syaytem.
- Computers in Nursing/Linda. (1999). Thedc, Lippincott, New York.



هدف کلی درس

گسترش دانش دانشجویان در زمینه نقش تغذیه در تأمین سلامت فرد در دوره های مختلف زندگی به منظور پیشگیری از بروز سوء تغذیه، و ارتقاء دانش مربوط به مصرف مواد غذایی در زندگی روزمره و همچنین آشنا کردن دانشجویان پرستاری با انواع رژیم های غذایی در درمان بیماری ها، و اهمیت آموزش به بیمار در مورد رعایت رژیم غذایی

شرح درس

در این درس اصول تغذیه، ترکیبات مواد غذایی، نقش تغذیه در ارتقاء سطح سلامت و بررسی وضعیت تغذیه ای بزرگسالان و سالمندان، انواع رژیم های غذایی در بیماری های مختلف و بهداشت مواد غذایی مورد بحث قرار می گیرد.

رئوس مطالب

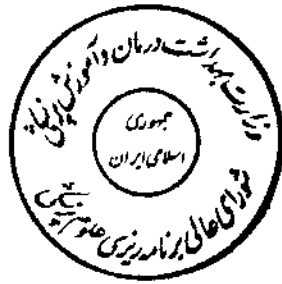
بخش اول

- تعاریف و کلیات مربوط به تغذیه، مواد غذایی، طبقه بندی مواد غذایی
- متابولیسم مواد غذایی و هضم و جذب آن ها در بدن
- نقش آداب و سنن در تغذیه
- روش های نگهداری مواد غذایی
- بهداشت مواد غذایی

بخش دوم

- رژیم غذایی طبیعی
- رژیم های غذایی درمانی و انواع آن ها شامل:
 - کم کالری
 - پر کالری
 - پر پروتئین
 - کم چربی
 - کم نمک
 - مایع شفاف
 - نرم

- انواع رژیم های غذایی در بیماری های مختلف شامل:



- اختلالات دستگاه ادراری
- اختلالات گوارشی
- قلب و عروق
- کم خونی ها
- سوختگی
- دیابت
- چاقی

شیوه ارزیابی دانشجو

- آزمون های مرحله ای
- آزمون پایانی

منابع اصلی درس

- تامپسون، سینتیا. (۱۳۷۹). تغذیه: پیشگیری و درمان. ترجمه داریوش، کوهی کمالی. چاپ اول.
- فاکس، برایان آنتونی، کامرون، آلن چی (۱۳۷۶). دانش غذا، تغذیه و سلامتی، ترجمه داریوش کوهی کمالی، تهران: فارابی.
- Dudak, S. (2001). Nutrition Essentials for Nursing Practice. (4th ed.). Philadelphia: Lippincott.



هدف کلی درس

هدف از ارائه این درس انتقال اطلاعات لازم در مورد اصول اپیدمیولوژی و پزشکی پیشگیری، علل ایجاد و چگونگی انتشار بیماری ها در جامعه و ارائه اطلاعات اختصاصی در مورد همه گیرشناسی بیماری های شایع کشور می باشد.

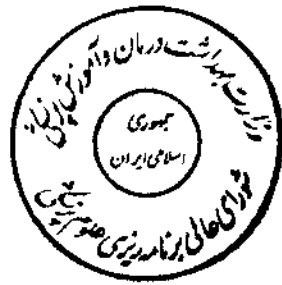
شرح درس

این درس به منظور آشنا کردن دانشجوی پرستاری با اصول همه گیرشناسی و کاربرد آن در تجزیه و تحلیل مشکلات بهداشتی جامعه ارائه می گردد. بدین منظور مفاهیمی چون سلامت و بیماری، پیشگیری و سطوح آن، غربالگری، تغییرات شدت بیماری و مراحل سیر بیماری، مدل های اپیدمیولوژیک برخورد با بیماری ها و شاخص های بهداشتی، مروری بر انواع مطالعات اپیدمیولوژیک مورد بحث قرار می گیرند. سپس براساس این مفاهیم به بررسی اپیدمیولوژیک بیماری های عفونی شایع و بیماری های غیرواگیر و بیماری های مشترک بین انسان و حیوان پرداخته می شود.

رئوس مطالب

- تعریف و تاریخچه
- مفاهیم اپیدمیولوژی
- مفهوم سلامت و بیماری، سیر طبیعی بیماری ها، پیشگیری و سطوح آن
- تغییرات شدت بیماری، زنجیره عفونت و تغییرات تظاهرات عفونت (فرآیند عفونت، منابع عفونت، روش های انتقال، الگوی ایجاد بیماری، اقدامات کنترل و پیشگیری)
- مدل های اپیدمیولوژیک (مدل چند علتی) و کاربرد آن در کنترل و پیشگیری بیماری ها (عامل بیماریزا، میزبان، محیط)
- شاخص ها و میزان های بهداشتی و کاربرد آن در اپیدمیولوژی
- منابع اطلاعاتی در بهداشت اجتماعی
- جنبه های اپیدمیولوژی بهداشت، حرکات جمعیت و شاخص های جمعیتی
- روش های مطالعات اپیدمیولوژی: (اپیدمیولوژی توصیفی (شخص - مکان - زمان)) تحلیلی (مطالعات تجربی و مطالعات مشاهده ای) مشاهدات گذشته نگر و آینده نگر
- غربالگری و نقش آن در کشف بیماری ها و حفظ سلامت مردم
- انواع اپیدمی ها و جنبه های انتقال بیماری
- جنبه های اپیدمیولوژیک بیماری های عفونی شایع (سل، بروسلوز، مالاریا)
- جنبه های اپیدمیولوژیک بیماری های منتقله از راه جنسی
- جنبه های اپیدمیولوژیک بیماری های غیر واگیر مزمن (سرطان ها، قلبی و عروقی، تب رماتیسمی، هپاتیت).
- حوادث و سوانح

- جنبه های اپیدمیولوژیک بیماری های مشترک انسان و حیوان (تب کریمه و کنگو، بروسلوز، هاری، لیشمانیوز)



شیوه ارزیابی دانشجو

- انجام یک پروژه تحقیقاتی
- مشارکت در بحث های گروهی کلاس
- آزمون میان ترم
- آزمون پایان ترم

منابع اصلی درس

- Farmer, R., & Miller, D. (1983). Lecture notes on Epidemiology and Community Medicine. (2nd ed.). Oxford: Blackwell.
- Stanhope, M., & Lancaster, J. (2004). Community and Public Health Nursing, (6th ed). St. Louis: Mosby.
- Logan, B.B., & Daw Kins, C.E. (1996). Family Center Nursing in the Community. (1st ed.).



هدف کلی درس

آشنائی دانشجویان با مفاهیم اصلی روانشناسی با تاکید بر رفتارهای فردی و گروهی و ارتباطات اجتماعی

شرح درس

در این درس تعریف و انواع روانشناسی، هوش، تفاوت های فردی، یادگیری، حافظه، تفکر، شخصیت، انگیزش و هیجان، تعارض و ناکامی و سازگاری، احساس و ادراک مورد بحث قرار می گیرد. به علاوه به تفصیل در مورد فرهنگ (فرهنگ و شخصیت)، رفتار و نگرش، پایه های رفتار (پایه های عصب - زیستی رفتار، کیفیت رفتار، تعریف رفتار، رفتار مقایسه ای، مطالعه رفتار انسان، شخصیت و رفتارها و ارتباطات اجتماعی، روابط انسانی، عوامل مختلف در ایجاد رفتار ناسازگارانه، رشد رفتار آدمی، اختلال های رفتاری)، گروه های اجتماعی (ساختار و عملکرد خانواده و...)، عشق و دوست داشتن، افزایش جمعیت، پرخاشگری، ناهنجاری ها و آسیب های اجتماعی توضیح داده می شود.

رئوس مطالب

- معرفی درس و تاریخچه، تعریف و انواع روانشناسی
- مفاهیم و مکاتب روانشناسی
- تفاوت های فردی
- پایه های عصبی - زیستی رفتار
- احساس و ادراک
- هوش، شخصیت
- یادگیری، حافظه، تفکر
- انگیزش، هیجان و نیازها
- تعارض، ناکامی و سازگاری
- عشق و دوست داشتن
- رفتار، نگرش و فرهنگ
- خود آگاهی
- ارتباطات بین فردی، گروهی و اجتماعی
- ساختار عملکرد خانواده و افزایش جمعیت
- پرخاشگری - رفتارهای اجتماعی بدون پرخاشگری
- ناهنجاری های اجتماعی



شیوه ارزیابی دانشجوی

- شرکت فعال در بحث های کلاس
- آزمون میان ترم
- آزمون پایان ترم

منابع اصلی درس

- گنجی، حمزه (۱۳۸۰). روانشناسی عمومی. تهران: رشد.
- کریمی، یوسف. (۱۳۷۵). روانشناسی اجتماعی. ویرایش دوم. تهران: ارسباران.
- آتکینسون، ریتال ال، هیلگارد، ارنست روپیکوت. (۱۳۷۸). زمینه روانشناسی هیلگارد، ترجمه محمد تقی براهنی، تهران: رشد. ویرایش دوم.
- آردنسون، الیوت. (۱۳۷۳). روانشناسی اجتماعی. ترجمه حسین شکرکن. تهران: رشد، چاپ ۸.
- دواچی، اقدس و دیگران (۱۳۸۱). روانشناسی اجتماعی برای پرستاران و... تهران: نشر شهرآب.
- نصیری، محمود. (۱۳۸۰). روانشناسی اجتماعی برای پرستار، تهران: بشری.
- بردشاول، جان. (۱۳۸۱). آفرینش عشق، ترجمه نیره ایجاد، جواد شافعی مقدم. تهران: پیکان.
- Myers, D. (1993). Social Psychology. (4th ed.). Newyork: Mc Grawhill.
- Robert, L.S., & Homer, J.J. (1998). Experimental Psychology. (6th ed.).
- Smith, E., & Mackie, D. (2000). Social Psychology, (2nd ed.). Philiadelphia Press.
- Reece,B. and Brandt,R. (1996) Effective human relations in organization. Houghton Mifflin company, New Jersey



هدف کلی درس

هدف کلی این درس آشنائی با خانواده های مختلف دارویی، اثرات فارماکولوژیک آنها، مکانیسم اثر دارو ها، عوارض جانبی دارو ها، موارد مصرف بالینی دارو ها به منظور کسب مهارت در به کار بردن دارو ها (با مقیاس و مقدار صحیح، راه تجویز صحیح و زمان صحیح تجویز دارو) می باشد. همچنین شناخت و یادگیری دقیق "توجهات خاص پرستاری" در مورد هر خانواده دارویی، خاصه در مورد بعضی عوارض دارو های ویژه، به منظور کسب توانایی در به کارگیری تدابیر لازم در جهت حفاظت از بیمار در مقابل عوارض احتمالی دارو مدنظر قرار می گیرد.

شرح درس

در این درس کلیات و مفاهیم فارماکولوژی شامل فارماکودینامیک، فارماکوکینتیک، اشکال مختلف داروئی و نحوه اثر آن ها معرفی و مورد بحث قرار می گیرند. در هر یک از دسته های دارویی ضمن معرفی یک تا چند داروی مهم به نحوه عمل، موارد مصرف مهم بالینی، و عوارض جانبی آن ها پرداخته می شود. به علاوه توجهات خاص پرستاری در دادن داروها و آموزش به بیمار و چگونگی به کارگیری تدابیر لازم پرستاری جهت مقابله با عوارض احتمالی داروهای خاص توضیح داده می شوند.

رئوس مطالب

- کلیات فارماکولوژی
- فارماکودینامیک
- فارماکوکینتیک
- اشکال داروئی و نحوه اثر آن ها
- کلیات سیستم اعصاب خودمختار
- داروهای پاراسمپاتومیمتیک و آنتی کلی نرژیک
- داروهای مقلد سمپاتیک
- داروهای سمپاتولیتیک، مسددهای عقده ای و شل کننده های عضلانی
- داروهای ضد فشارخون
- داروهای
- داروهای موثر در درمان آنژین صدری و آریتمی قلبی
- داروهای موثر در درمان نارسایی احتقانی قلب
- ویتامین ها و داروهای موثر در درمان کم خونی
- داروهای پائین آورنده چربی خون
- داروهای ضد انعقاد خون



- اتوکوئیدها
- کلیات آندوکراین و کورتیکواستروئیدها
- گونادوتروپین ها و هورمون های جنسی
- آنتی بیوتیک های بتالاکتام و جانشین شونده های پنی سیلین
- تتراسیکلین، کلرامفنیکل و آمینوگلیکوزیدها
- سولفونامیدها و آنتی سپتیک ها
- داروهای ضد سل و جذام و ضد قارچ
- داروهای ضد ویروس
- داروهای ضد سرطان
- انسولین و داروهای ضد دیابت خوراکی
- داروهای مورد استفاده در گوش، چشم و بینی
- داروهای موثر بر غده تیروئید و متابولیسم استخوان
- بیهوش کننده های عمومی
- بی حس کننده های موضعی
- داروهای ضد افسردگی، ضد اضطراب و خواب آور
- داروهای ضد صرع و ضد پارکینسون
- داروهای ضد درد مخدر
- داروهای ضد درد غیر مخدر

شیوه ارزیابی دانشجو

- آزمون های کوتاه
- آزمون میان ترم
- آزمون پایان ترم

منابع اصلی درس

- Freeman Clark, J., Queener, S., Karb, V. (2000). Pharmacologic Basis of Nursing Practice. (6th ed.). St. Louis: Mosby.
- Katzung, B.G., et al. (2000). Basic and Clinical Pharmacology. (8th ed.).
- Goodman Gilman, T.W., Rall, A.S., Niecs., Taylor, P. (2001). The Pharmacological Basis of Therapeutics. (10th ed.).



نام درس: زبان تخصصی
تعداد واحد: ۲ (۳۴ ساعت)
نوع واحد: نظری
پیش نیاز: زبان انگلیسی عمومی

هدف کلی درس

آشنائی دانشجویان با متون و منابع علمی و واژه‌های رایج در رشته پرستاری و کسب توانایی درک مفاهیم، به منظور بهره‌گیری از کتب و مجلات علمی پژوهشی پرستاری و ارتقاء سطح دانش حرفه‌ای.

شرح درس

در این درس متونی به زبان انگلیسی در ارتباط با پرستاری در اختیار دانشجویان قرار می‌گیرد تا آن‌ها بتوانند تمرینات واژگانی انجام داده و کاربرد واژه‌ها را در جملات مشخص نمایند. به علاوه شناسائی انواع پاراگراف و تنظیم پاراگراف‌ها به منظور درک مفهوم اصلی مطرح شده در هر پاراگراف آموزش داده می‌شود. ترجمه متون پرستاری به فارسی و شناسائی واژگانی و معادل‌یابی آن‌ها به فارسی نیز در این درس گنجانده شده است.

رئوس مطالب

- معرفی اختصارات پزشکی و پرستاری متداول، پسوندها و پیشوندهای مصطلح در پزشکی
- آموزش نحوه استفاده صحیح از فرهنگ لغات
- آموزش نحوه خواندن متون علمی مربوط به پرستاری با سرعتی مناسب و همراه با درک مفاهیم
- آموزش اصول ترجمه و خلاصه نویسی متون علمی پرستاری
- آموزش خلاصه کردن فهرست گونه مطالب

شیوه ارزیابی دانشجویان

- شرکت فعال در بحث‌های کلاس
- آزمون‌های کوتاه
- آزمون‌های پایان ترم
- نوشتن و ارائه یک مقاله مروری

منابع اصلی درس

- کیهانی، علیرضا، برکت، فخرالسادات، اکبری، زهرا، ترابی گودرزی، رضا. (۱۳۸۰). انگلیسی برای دانشجویان رشته پرستاری. چاپ اول. انتشارات سمت.
- مجلات مربوط به پرستاری
- Birmingham, J.J. (1990). Medical terminology. A Self Learning Text: (2nd ed.).



هدف کلی درس

آشنائی دانشجو با نظریه ها، مراحل و انواع روش های فراگیری، تدوین و تنظیم فلسفه، اهداف کلی و جزئی بر اساس برنامه های آموزشی، کاربرد روش های نوین و روش تعلیم و تعلم در امور آموزشی و ارزشیابی فعالیت های آموزش پرستاری، آشنائی دانشجو با وسایل و مواد سمعی و بصری، قواعد و محدودیت ها و کاربرد آموزشی هر یک از آن ها

شرح درس

یکی از نقش های پرثمر و نتیجه بخش پرستاری در تسریع بهبودی و پیشگیری از عوارض ناشی از بیماری و درمان، آموزش به مددجو است که این رسالت با شناخت نیاز ها و توانائی ها جسمی، روانی و اجتماعی مددجو و با استفاده مناسب از امکانات و تجهیزات آموزشی میسر خواهد بود. لذا ضروری است پرستاران از اصول و فنون آموزش اطلاع کافی داشته باشند تا بتوانند به طور صحیح و مطلوب این مسئولیت خود را به انجام رسانند.

رئوس مطالب

الف: نظری (۹ ساعت)

مفاهیم آموزش و یادگیری

- تعریف آموزش
- تعریف یادگیری
- تفاوت بین آموزش و یادگیری
- ماهیت یادگیری (فراگرفتن، نگهداری، یادآوری، بازشناسی)
- ملاک های یادگیری (مقدار، وقت، دقت، صحت)
- انواع یادگیری (علامتی، محرک- پاسخی، معنی دار، طوطی وار و.....)
- قوانین یادگیری (آمادگی، اثر)
- موانع یادگیری (کسل کنندگی، پیچیدگی)
- اصول یادگیری (توجه به نیاز های یادگیرنده)

طراحی آموزش

- اهداف (کلی، رفتاری)
- شرایط آموزش (محیط، فرد آموزش دهنده)
- منابع (پمفلت، کتابچه آموزشی، کتاب، پوستر)



تعیین نیاز های آموزشی مددجویان

- بررسی و شناخت مددجویان از نظر جسمی، روانی و اجتماعی
- تشخیص نیاز های آموزشی مددجویان

نقش ارتباط در آموزش

روش های آموزش (گفتگو، بحث گروهی، شبیه سازی، ایفای نقش، معرفی موردی، نمایش) نقش مواد و وسائل در امر آموزش (درک بهتر مفاهیم انتزاعی، یادگیری راحت تر، صرفه جویی در وقت) مواد و رسانه های آموزشی (اسلاید، فیلم آموزشی، ویدئو، اورهد و کتاب، پمفلت) ارزشیابی (تعریف، انواع و علت انجام هر یک از انواع ارزشیابی)

ب: عملی (۱۷ ساعت)

- طرح آموزش برای بیمار فرضی تدوین نموده و این طرح را به طریقه ایفای نقش و یا بصورت پروژه عملی در کلاس ارائه می شود.

شیوه ارزیابی دانشجو

- آزمون میان ترم
- آزمون پایان ترم
- انجام عملی آموزش به بیمار در حضور دانشجویان در کلاس درس و یا در محیط بیمارستان و بر بالین بیمار

منابع اصلی درس

- صابریان، معصومه (۱۳۸۱). چگونه طرح درس بنویسیم؟
- عبدالعلیان، معصومه. (۱۳۸۲). روش های تدریس و یادگیری در آموزش پرستاری و مامائی. چاپ اول.
- عبدالعلیان، معصومه. (۱۳۷۹). روش های تدریس و یادگیری در آموزش پرستاری. دانشگاه علوم پزشکی بابل چاپ اول.
- مهاجر ایروانی، تانیا (۱۳۸۰). اصول آموزش به بیمار. تهران: سالمی
- Guilbert, J.J. (1987). Educational Handbook of Health Personnel. 6th ed, Geneva: WHO.
- Harris, S. (1993). Human Communications. (3rd ed.). Manchester: Black Well.
- Cooper, J.M. (1994). Classroom Teaching Skill. (5th ed.). Lexington: D.C. Health and Company.
- Freeman, J. (1992). Quality Basic Education: The Development of Competence. 1st ed, Paris: Unesco.
- Anderson, L.W. (1992). Increasing Teacher Effectiveness. Paris: Unesco.
- Smith, C.J, (1993). Effective Classroom Management. (1st ed.). London: Routledge.
- Ross, K.N. (1990). Planning the Quality of Education: The Collectetion and use of Data for Informed Decision- Making. (1st ed.). Paris: Unesco.
- Lefrancois, G.R. (1994). Psychology for Teaching. (8th ed.). Belmont: Wadsworth Publishing.



هدف کلی درس

آشنائی دانشجوی پرستاری با مفاهیم اساسی مرتبط با ارائه مراقبت به مددجویان در چارچوب فرآیند پرستاری و کسب توانایی های لازم به منظور اجرای روش های بالینی پرستاری با تکیه بر رعایت قوانین، مقررات و اخلاق حرفه ای و به کارگیری احکام اسلامی.

شرح درس

این درس به عنوان درسی پایه ارائه می گردد و هدف از آن آماده سازی دانشجوی پرستاری برای مراقبت از مددجویان مبتلا به مشکلات سلامتی است. در این درس سعی بر آن است که دانشجوی پرستاری ضمن آشنائی با مفاهیم اساسی و کسب مهارت در مراقبت از مددجویان بتواند در راستای ارتقاء، تأمین و جفط سلامت آن ها از تفکر خلاق در به کارگیری فرآیند پرستاری بهره جوید و همواره رعایت قوانین، مقررات و اخلاق حرفه ای و احکام اسلامی را مدنظر قرار دهد.

رئوس مطالب

الف: نظری (۵۱ ساعت)

- مفهوم سلامت و بیماری
- نیازهای اساسی انسان
- آشنایی با تاریخچه پرستاری، تعریف حرفه پرستاری
- فرآیند پرستاری
- کنترل عفونت
- تأمین امنیت مددجویان
- مفهوم تغذیه در مراقبت از مددجویان
- مفهوم تعادل مایعات و الکترولیت ها، دفع مدفوع و ادرار
- مفهوم اکسیژن رسانی
- مفهوم خواب و استراحت
- مفهوم نیاز به آسایش، درد و تسکین درد
- مفهوم نیازهای بهداشتی
- علایم حیاتی
- مفهوم حرکت و بی حرکتی، عوارض مربوط به بی حرکتی
- روند التیام زخم
- مراقبت های قبل و بعد از عمل جراحی



- ترخیص، انتقال و پذیرش
- گزارش نویسی
- آموزش به مددجو
- دارو دادن و محاسبات دارویی
- احکام اسلامی در مراقبت از مددجویان
- اخلاق، قوانین و مقررات پرستاری

ب: عملی (۳۴ ساعت)

در این بخش مهارت های پرستاری به تناسب سرفصل دروس نظری در واحد مهارت های بالینی توسط مدرسین به طور عملی تدریس می گردد و به دانشجویان فرصت تمرین و تکرار با استفاده از مدل های انسانی و یا مدل های آموزشی داده می شود. رئوس مطالب این بخش عبارتند از:

- شستشوی دست به روش طبی و جراحی
- مرتب کردن واحد مددجو
- تغییر وضعیت و جابجایی مددجو
- مهارت های بهداشت فردی (حمام، مراقبت از دهان و دندان)
- ثبت و کنترل علائم حیاتی
- پذیرش
- انتقال و ترخیص
- کاربرد درمانی سرما و گرما
- برطرف کردن نیازهای تغذیه ای (لوله معده، گاستروستومی)
- برطرف کردن نیازهای دفع در مددجوی هم جنس از راه طبیعی و کیسه کله‌سومی
- برطرف کردن نیازهای دفع ادراری در مددجوی هم جنس از راه طبیعی و سند ادراری
- اصول باز کردن وسایل استریل
- پوشیدن دستکش و بیرون آوردن آن
- مراقبت از مددجوی ایزوله
- نحوه تامین اکسیژن از طرق مختلف (سند، ماسک)
- ساکشن دهان، بینی و تراکیاستومی
- نحوه مراقبت از زخم (پانسمان، کوتاه کردن درن و خارج کردن آن و کشیدن بخیه)
- نحوه انجام انواع بانداژ
- انواع روش های دارو درمانی (خوراکی، پوستی، شیاف، قطره های چشمی، بینی و گوشی، تزریقات عضلانی و وریدی، زیر جلدی، داخل جلدی)
- انجام محاسبات دارویی
- مراقبت از جسد

لازم به ذکر است که در آموزش عملی مهارت های پرستاری با استفاده از روش شبیه سازی از دانشجو انتظار می رود که هدف از انجام مراقبت را بیان کرده و نحوه برقراری ارتباط با مددجو را نمایش دهد، به علاوه لازم است محیط

بیمار و وسایل کار را آماده کرده و او را از نظر روانی و جسمانی جهت انجام روش های مراقبتی خاص آماده نموده و در نهایت نتایج کار را گزارش و ثبت نماید.



شیوه ارزیابی دانشجو

نظری

- آزمون های دوره ای
- آزمون پایان ترم

عملی

- مشاهده نحوه انجام روش های پرستاری توسط دانشجو در فرصت های تمرین و تکرار
- نمایش عملی روش ها در حضور مربی طی آزمون های دوره ای
- نمایش عملی روش ها در حضور مربی در مرحله آزمون پایانی

منابع اصلی درس

- موسوی، ملیحه السادات، عالیخانی، مریم. (۱۳۸۲). روش های پرستاری بالینی. تهران: شهرآب- آینده سازان (تجدیدنظر چهارم).
- پوتر، پاتریشیا آن، پری، آن گریفین (۱۳۸۱). اصول و فنون پرستاری پوتر و پری. ترجمه اساتید دانشکده پرستاری و مامائی ایران. تهران: سالمی
- Kozier, B., Erb, G. (2003). Fundamentals of Nursing: Concepts, process and practice. 7th ed. New York: Prentice Hall.



هدف کلی درس

انتقال دانش و اطلاعات لازم در زمینه بهداشت جامعه و مبانی آن به دانشجو تا با به کارگیری اصول خدمات بهداشتی اولیه بتواند در قالب فرآیند پرستاری بهداشت جامعه تدابیر مناسب جهت حل مشکلات جامعه ارائه نماید.

شرح درس

نظر به اینکه تامین سلامت جامعه در گرو ارائه خدمات بهداشتی توسط نیروی انسانی آموزش دیده می باشد. در درس بهداشت جامعه (۱) مفاهیم، نقش ها و فعالیت های پرستار بهداشت جامعه و تیم بهداشت، نظام های ارائه دهنده خدمات بهداشتی در جهان و ایران، مراقبت های اولیه بهداشتی و بهداشت برای همه تا سال ۲۰۱۰، کاربرد فرآیند پرستاری بهداشت جامعه و الویت های بهداشتی در ایران، فرآیند آموزش بهداشت، اصول و روش های آموزشی بهداشت مادر و کودک، برنامه گسترش ایمن سازی (EPI) و بهداشت مدارس گنجانده شده است.

رئوس مطالب

- تاریخچه بهداشت جامعه
- مفاهیم، تاریخچه پرستاری بهداشت جامعه و نقش و فعالیت های پرستار بهداشت جامعه در تیم بهداشتی
- عوامل موثر بر سلامت و بهداشت (تاثیر عوامل فرهنگی و مذهبی در بهداشت جامعه)
- سیاست های جمعیتی - ضوابط و معیارهای مسائل جمعیتی - مشکلات ناشی از ازدیاد جمعیت در جهان و ایران
- تاثیر تنظیم خانواده و فاصله گذاری در سلامت و بقاء مادران و کودکان
- نحوه ارتباط با مردم برای ارائه خدمات بهداشت و تنظیم خانواده
- تاثیر آموزش در برنامه های تنظیم خانواده
- مهاجرت، فقر، بیسوادی و تاثیر آن بر بهداشت جامعه
- کاربرد فرآیند پرستاری در بهداشت جامعه
- نظام ها و سازمان های عرصه خدمات بهداشتی در ایران و جهان
- سیستم شبکه
- مراقبت های اولیه بهداشتی (PHC)
- فرآیند آموزش بهداشت، اصول، روش ها و مدل های آموزش بهداشت
- اولویت های بهداشتی در ایران، مفاهیم آموزش بهداشت، تکنولوژی آموزشی
- برنامه گسترش ایمن سازی، چگونگی اجرای برنامه واکسیناسیون
- بهداشت مدارس و نقش های پرستار بهداشت مدارس



شیوه ارزیابی دانشجو

- آزمون پایان ترم
- آزمون میان ترم
- تهیه و ارائه مقالات مرتبط با رئوس مطالب
- مشارکت در بحث گروهی در طول تدریس

منابع اصلی درس

- گری، جان آرستراک میوز و فولر، گادفری. (۱۳۶۶). مبانی پزشکی پیشگیری: ترجمه، علی صارمی، اکبر خمسه. چاپ اول، تهران: جهاد دانشگاهی.
- محسنی، منوچهر. (۱۳۷۶). جامعه‌شناسی پزشکی و بهداشت. تهران: طهوری.
- مجلات بهداشت جهان.
- میرحسینی، غلامرضا. (۱۳۷۳). اصول خدمات بهداشتی. تهران: ژرف.
- مک، موری آن. (۱۳۷۵). پرستاری بهداشت جامعه: مراقبت‌های اولیه بهداشتی در عمل، ترجمه آمنه انوشه و دیگران. تهران: ارجمند.
- محمدی، رخشنده. (۱۳۷۹). پرستاری بهداشت جامعه. چاپ اول، تهران: نشر نی.
- Nies, M.A., McEwen, M. (2001). Community Health Nursing: Promoting the Health of Populations. (3rd ed.). Philadelphia: W.B. Saunders.
- Lundy, K.S., Janes, S. (2001). Community Health Nursing: Caring for the Public's Health. (1st ed.). Sudbury: Jones and Bartlett.



هدف کلی درس

این درس با هدف کمک به دانشجویان جهت فراگیری مفاهیم خانواده ارائه می شود تا بر این اساس بتوانند به بررسی، شناخت و تشخیص مشکلات بهداشتی پرداخته و مهارت های لازم را در حل مسائل و معضلات بهداشتی خانواده به کار گیرند.

شرح درس

خانواده مهمترین نهاد اجتماعی است و توجه به سلامت آن مبنای سلامت جامعه می باشد. لذا در درس بهداشت جامعه (۲) مفاهیم مربوطه، انواع و ساختار خانواده، خانواده از دیدگاه اسلام، مشاوره قبل از ازدواج، مراحل تکاملی خانواده و وظائف خانواده در هر یک از این مراحل، ساختار نقش، ارتباط و عملکرد خانواده، فرآیند پرستاری در خانواده و اصول بازدید منزل، بحران در خانواده و روش های تطابقی با آن، سوء رفتار در خانواده، خانواده های آسیب پذیر، مفهوم پنداشت از خود، پویایی گروه و اقتصاد بهداشت ارائه می شود.

رئوس مطالب

- مفهوم خانواده، انواع خانواده و ساختار خانواده
- دیدگاه اسلام نسبت به خانواده
- مشاوره قبل از ازدواج، رعایت بهداشت خانواده با تاکید بر مشاوره ژنتیکی
- مراحل تکاملی خانواده
- وظایف خانواده در هر مرحله تکاملی و نیازهای بهداشتی هر مرحله و نقش پرستار
- ساختار نقش، ارتباط، قدرت و ارزش در خانواده و عملکرد خانواده
- فرآیند پرستاری در خانواده و اصول بازدید منزل
- بحران در خانواده و روش های تطابق با آن (معلولیت، اعتیاد، طلاق)
- خانواده های آسیب پذیر و آسیب های روانی اجتماعی در جامعه
- سوء رفتار در خانواده
- پویایی گروه
- اقتصاد بهداشت

شیوه ارزیابی دانشجویان

- آزمون پایان ترم
- آزمون میان ترم
- تهیه و ارائه مقالات مرتبط با رئوس مطالب

- مشارکت در بحث گروهی در طول تدریس

منابع اصلی درس

- محمدی، رخشنده. (۱۳۷۹). پرستاری بهداشت جامعه. تهران: نشر نی.
- حسینی، میمنت. (۱۳۷۵). پرستاری بهداشت خانواده. چاپ اول. تهران: بشری.
- شفیع آبادی، عبدا... (۱۳۷۲). پویایی گروه و مشاوره گروهی. تهران: رشد.
- Gordis, L. (1998). Epidemiology. (2nd ed.). Philadelphia: Saunders.
- Stanhope, M., Lancaster, J. (2000). Community & Public Health Nursing (5th ed.). St Louis: Mosby.
- Friedman, M.M., Bowden, V.R., Jones, E. (2003). Family Nursing: Research, Theory & Practice, (5th ed.). Upper Saddle River: Prentice Hall.





هدف کلی درس

این درس به منظور آشنائی دانشجویان با مسائل بهداشت محیط در جامعه و عوامل موثر بر آن ارائه می شود تا با استفاده از دانش و آموخته های بهداشتی بتواند در جهت تشخیص مشکلات بهداشتی جامعه راهکارهای ممکن را با تکیه بر اصول فرآیند پرستاری ارائه دهد.

شرح درس

زیر بنای یک جامعه سالم متکی بر رعایت اصول بهداشت محیط و شناخت عوامل موثر بر آن است. براین اساس درس بهداشت جامعه (۳) شامل مفاهیم بهداشت محیط، اکوسیستم و بحران محیط زیست، بهداشت آب و فاضلاب و خاک، آلودگی صوتی، پرتوها و هوا، بهداشت اماکن عمومی و مسکن، بهداشت مواد غذایی و تغذیه، بهداشت محیط بیمارستان ها، بهداشت زباله و مواد زائد، بهداشت شهر و روستا (پروژه شهر سالم) بهداشت حرفه ای، آسیب های فیزیکی و شیمیایی موجود در محیط و روش های مقابله با آنها، ناقلین فیزیکی و کنترل آنها، بلایای طبیعی و اقدامات لازم در شرایط اضطراری، مدیریت خدمات بهداشتی و پژوهش در پرستاری بهداشت می باشد.

رئوس مطالب

- مفاهیم بهداشت محیط، اکوسیستم محیط و بحران محیط زیست
- بهداشت آب و فاضلاب
- آلودگی هوا، خاک، آلودگی صوتی و پرتوها
- بهداشت اماکن عمومی و مسکن
- بهداشت تغذیه و مواد غذایی
- بهداشت محیط بیمارستان ها، بهداشت زباله و مواد زائد
- بهداشت شهر و روستا (پروژه شهر و روستای سالم)
- بهداشت حرفه ای
- آسیب های شیمیایی و فیزیکی موجود در محیط و روش های مقابله با آن
- ناقلین فیزیکی و کنترل آن (مبارزه با جوندگان، بندپایان و حشرات)
- بلایای طبیعی و اقدامات لازم در شرایط اضطراری (سیل، زلزله)
- مدیریت خدمات بهداشتی
- پژوهش در پرستاری بهداشت

شیوه ارزیابی دانشجو

- آزمون میان ترم
- آزمون پایان ترم
- تهیه و ارائه مقالات مرتبط با سرفصل دروس در جلسات درس
- مشارکت در بحث گروهی در طول تدریس

منابع اصلی درس

- بهنودی، زهرا. (۱۳۸۰). بهداشت محیط. چاپ اول.
- حلم سرشت، پریش. دل پیشه، اسماعیل. (۱۳۸۲). اصول و مبانی بهداشت محیط. تهران: چهر.
- Sullivan, J.R., Kriger, G.R. (2001). Clinical Environmental Health and Toxic Exposures. (3rd ed.).





نام درس: بررسی وضعیت سلامت

تعداد واحد: ۱ (۲۶ ساعت)

نوع واحد: نظری - عملی

پیش نیاز: فیزیولوژی

هدف کلی درس

آشنائی دانشجویان با بررسی وضعیت سلامت سیستم های مختلف بدن از سر تا پا و کاربرد روش ها و مهارت های لازم در انجام معاینات فیزیکی.

شرح درس

در این درس چگونگی انجام مصاحبه با کسب تاریخچه سلامتی و روش های مختلف معاینه فیزیکی در سیستم های مختلف بدن آموزش داده می شود تا دانشجویان بتوانند بین حالات سلامت و بیماری تمایز قایل شوند. ضمن آن که در انجام بررسی توجه به تفاوت های سنی مدنظر قرار می گیرد.

رئوس مطالب

الف: نظری (۹ ساعت)

- نحوه برقراری ارتباط و انجام مصاحبه
- گرفتن تاریخچه پرستاری
- روش های معاینه فیزیکی
- آماده سازی محیط و شرایط جهت انجام معاینه
- وسایل معاینات مختلف
- نحوه گزارش نویسی و ثبت اطلاعات حاصل از معاینات به روش SOAPIE
- بررسی وضعیت سلامت سیستم های مختلف بدن شامل
 - پوست و ضامم آن
 - سرو گردن
 - چشم
 - گوش
 - دهان
 - حلق
 - بینی
 - غدد لنفاوی
 - سینه و ریه
 - قلب و عروق محیطی
 - اعصاب
 - شکم



- عضلات و سیستم حرکتی

- پستان و سیستم تناسلی

- معاینات دوره ای
- نحوه انجام خودآزمایی ها (پستان، بیضه ها)
- غربالگری

ب: عملی (۱۷ ساعت)

- با استفاده از شیوه شبیه سازی، فیلم های آموزشی و نمایش بر روی مدل انسانی نحوه انجام معاینات به دانشجوی آموزش داده می شود. سپس از دانشجو خواسته می شود که ابتدا با انجام معاینه بر روی هم کلاسی های خود به تمرین آموخته هایش پرداخته و سپس در محیط های کارآموزی به بررسی وضعیت سلامت بیماران بپردازد تا بتواند تفاوت بین حالت سلامت و بیماری را تشخیص دهد.

شیوه ارزیابی دانشجو

نظری

- آزمون های کوتاه بین دوره ای
- آزمون پایان ترم

عملی

- انجام معاینه فیزیکی یک یا چند سیستم در مددجو و ارائه گزارش مربوطه

منابع اصلی درس

- Fuller, J., & Schaller, A.J. (2000). Health Assessment: A Nursing Approach. (3rd ed.). Philadelphia: Lippincott.
- Leasia, M.S., & Monahan, F.D. (2002). A Practical Guide to Health Assessment. (2nd ed.). Philadelphia: W.B. Saunders.
- Potter, P.A., & Weilitz, P.B. (2003). Pocket Guide to Health Assessment. (5th ed.). St. Louis: Mosby.



هدف کلی درس

هدف این درس فراهم ساختن امکان فهم دانشجو نسبت به بهبود سلامت زنان به طور فردی و جمعی (سلامت جسمی، روانی، اجتماعی و معنوی) از نوجوانی تا کهنسالی است. به علاوه شناخت پویائی فیزیکی، فیزیولوژیکی و روانی زنان از نوجوانی تا پیری و نحوه سازگاری آن‌ها با این مراحل مدنظر می‌باشد. هدف دیگر تاکید بر مسائل مربوط به رشد و تکامل همانند بلوغ، حاملگی، تولد کودک، نوزادی، یائسگی و کهنسالی، اهمیت آموزش برای پذیرش نقش و پیشگیری از عوارض تاثیر عوامل مذهبی، فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی بر سلامت زن و خانواده در انتظار فرزند است. نظریه‌ها و اصول پرستاری ارائه شده در این درس پایه‌ای برای تفکر انتقادی، کاربرد تحقیق و استفاده از فرآیند پرستاری در مراقبت بهداشتی از زنان خواهد بود.

شرح درس

این درس بر پی‌ریزی یک جامعه سالم و بر موازین اسلام استوار است. بر این اساس مفاهیم بهداشت مادران و نوزادان، قلمرو فعالیت مادر و کودک، سلامت زن به عنوان یک اولویت در ارائه مراقبت‌های بهداشتی اولیه با توجه به استراتژی‌های سازمان بهداشت جهانی، اهمیت آموزش در تامین، حفظ و ارتقاء سلامت مادران و نوزادان و پیشگیری از عوارض ناشی از تغییرات بلوغ، بارداری، زایمان و یائسگی شرح داده می‌شوند. این درس با حضور فعالانه دانشجویان در حیطه‌های آموزش نظری و عملی و آشنائی با مراحل طبیعی زندگی مادر و نوزاد به آن‌ها فرصت می‌دهد تا توانائی‌های لازم را برای ارزیابی سلامت مادر، جنین و نوزاد و به طور کلی خانواده در انتظار فرزند و تشخیص مسائل و مشکلات آن‌ها کسب نمایند و در موقعیت‌های مختلف آموخته‌های خود را برای انجام تدابیر پرستاری به کار گیرند.

رئوس مطالب

کلیات پرستاری بهداشت مادران و نوزادان

- تعریف، اهداف، قلمرو گسترش فعالیت پرستاری بهداشت مادران و نوزادان، نظام ارائه خدمات بهداشت مادران و نوزادان و عوامل موثر بر آن، شاخص‌های مهم حیاتی در بهداشت مادران و نوزادان (میزان‌های تولد، مرگ و میر مادر، نوزاد)
- استانداردهای مراقبت در بهداشت مادران و نوزادان (مسائل قانونی و اخلاقی)
- فرآیند پرستاری در بهداشت مادران و نوزادان
- فرهنگ و تاثیر آن بر بهداشت مادران و نوزادان
- خانواده: تعریف، انواع و ساختار^۴
- فعالیت‌های تفکر انتقادی در پرستاری بهداشت مادران و نوزادان^۵

^۱ این مبحث در حد اشاره تدریس می‌گردد.

^۲ در پایان هر جلسه درس ۳-۲ سوال برای تقویت تفکر انتقادی در دانشجو مطرح می‌شود.

سلامت زن

- تعریف سلامت، سلامت زن، نظر اسلام نسبت به سلامت زن
- نقش زن در جامعه
- بلوغ، اولین قاعدگی، عوامل موثر بر شروع اولین قاعدگی، سندرم پیش از قاعدگی اختلالات قاعدگی
- دوره باروری
- سندرم پیش از یائسگی، یائسگی و عوامل موثر بر آن، عوارض یائسگی
- تدابیر پرستاری در این دوران



مروری بر آناتومی و فیزیولوژی دستگاه تناسلی زن

- اندام های تناسلی خارجی: برآمدگی ونوس، لب های بزرگ و کوچک، کلیتوریس، پرینه، دهلیز، غدد بارتولین، غدد اسکن، دهانه پیشابراه، مدخل مهبل و پرده بکارت.
- اندام های تناسلی داخلی: مهبل، رحم، لوله های رحمی، تخمدان ها، عروق خونی، درناژ لنفاوی، رباط ها و اعصاب هر یک از اندام های تناسلی.
- سیکل تناسلی: سیکل تخمدانی (مرحله قبل از تخمک گذاری، مرحله تخمک گذاری و مرحله بعد از تخمک گذاری) سیکل قاعدگی (مراحل قاعدگی، تکثیری، ترشحي و قبل از قاعدگی) تاثیر هورمون ها بر سیکل تناسلی زن.

لقاح و رشد و تکامل جنینی

- بلوغ تخمک و اسپرم، انتقال تخمک و اسپرم به لوله های رحمی، لقاح، تشکیل و تقسیم تخم، لانه گزینی تخم
- تکوین و تکامل جفت (طرز تشکیل و اعمال جفت)، بند ناف (طرز تشکیل و اعمال بند ناف)، مایع آمنیوتیک (منبع، خصوصیات و اعمال آن)
- پرده های جنینی، رشد و تکامل جنینی، دوره های زندگی تخم، رویان و جنین، مشخصات هر دوره
- رشد و تکامل جنینی در هر دوره، عوامل موثر بر رشد و تکامل جنین، گردش خون جنین

بارداری

- تعریف واژه ها و اختصارات
- علائم و نشانه های حاملگی (علائم حدسی، احتمالی، قطعی)، روش های محاسبه تاریخ احتمالی زایمان
- تغییرات دوران بارداری:
- تغییرات جسمی: تغییرات دستگاه تناسلی (مهبل، رحم، لوله های رحم) پستان ها، دستگاه گردش خون و قلب، دستگاه تنفس، دستگاه گوارش، دستگاه ادراری، وزن، پوست و جدار شکم، غدد مترشحه داخلی، تغییرات اسکلتی، عضلانی و عصبی
- تغییرات روانی: (۱) واکنش های روانی مادر و خانواده در انتظار فرزند در دوران بارداری، تصویر ذهنی زن در بارداری، روان زیست شناسی مادری (نقش هورمون ها و عواملی که در نقش مادری یک زن موثرند). تکامل وظایف مادری (سه ماهه اول، دوم و سوم)، تدابیر پرستاری در تقویت تطبیق مادر با بارداری، نظر اسلام نسبت به نقش مادر در خانواده. (۲) واکنش های روانی پدر نسبت به حاملگی، روان زیست شناسی پدری، پدر شدن و مراحل آن، نقش پرستار در مراحل پدر شدن، نظر اسلام نسبت به نقش پدر در خانواده در دوران بارداری زن

مراقبت های دوران بارداری

- اهمیت مراقبت های دوران بارداری، ارزیابی سلامت مادر در دوران بارداری (معاینات اولیه، معاینات عمومی، گرفتن شرح حال، معاینات مامائی و تست های آزمایشگاهی)، ملاقات روتین (فواصل ملاقات و معاینات مربوطه)
- آموزش مددجو در رابطه با مراقبت از خود: مراقبت از پوست، پستان ها، دندان ها، نوع لباس، دفع، خواب و استراحت، ورزش، مسافرت، اشتغال به کار، مقاربت، مضرات استفاده از مواد زیان آور مثل سیگار و الکل، مواد مخدر، اشعه ایکس، داروها و اثرات آنها بر جنین
- تغذیه در دوران بارداری: تغذیه و نیاز های غذایی در این دوران، عوامل خطر تغذیه ای، آموزش جهت تامین مواد غذایی
- آموزش مددجو در مورد علائم خطرناک و هشدار دهنده در دوران بارداری (خونریزی مهملی، تورم صورت و انگشتان، تاری دید، سردرد های شدید و طولانی، پارگی کیسه آب)
- واکسیناسیون در دوران بارداری
- آموزش تمرینات تنفسی، تن آرامی و ورزش های این دوران
- توصیه های اسلام در مورد بهداشت جسمی و روانی دوران بارداری
- ناراحتی های جزئی دوران بارداری و تدابیر پرستاری مربوطه: تهوع، استفراغ صبحگاهی، تکرر ادرار، سوزش معده، نفخ شکم، یبوست، هموروئید، کمردرد، واریس پا، انقباضات و کرامپ ها، خیز، ترشحات مهملی، تنگی نفس، بی خوابی، کاهش فشارخون وضعیتی، سندرم کارپال تانل (Carpal tunnel syndrome).

ارزیابی سلامت جنین

- اهمیت و دلایل بررسی سلامت جنین
- انواع روش های تهاجمی و غیر تهاجمی تشخیص سلامت جنین، واکنش های روانی مادر به روش های تشخیص سلامت جنین، مانیتورینگ داخلی و خارجی، داپلر، سونوگرافی، ارزیابی حرکات جنین، OCT NST، بیوفیزیکال پروفایل جنینی (FBP)، نمونه برداری از پرزهای کوریون (CVS)، نمونه گیری از خون بند ناف (PUBS)، آمنیو سنتز و آخرین روش ها براساس پیشرفت های نوین طب جنینی (تعریف ویژگی های هر روش، موارد استفاده، عوارض و مراقبت های پرستاری در هر روش)

ژنتیک و مشاوره ژنتیک

- اهمیت ژنتیک در بهداشت مادران و نوزادان
- انتقال ارثی ژن و کروموزوم ها
- اختلالات کروموزومی (اختلالات کروموزوم های جنسی و غیر جنسی)
- اختلالات ژنی (الگوی انتقال، اختلالات چند ژنی و تک ژنی، بیماری های ژن غیر جنسی، اختلالات ژن جنسی)
- تشخیص اختلالات ژنتیکی در دوران بارداری
- مشاوره ژنتیک (اهداف خدمات، مشخص کردن خانواده آسیب پذیر، مسائل اخلاقی)، نقش پرستار در مشاوره ژنتیک
- نظر اسلام نسبت به داشتن نسل سالم



زایمان طبیعی

الف- عوامل موثر بر زایمان طبیعی:

- جنین، استخوان ها، درزها و فونتanel های سر جنین، وضع (Attitude)، قواره (Lie)، قرار (Position)، ایستگاه (Station)، نمایش (Presentation) و روش های تشخیص وضعیت جنینی در لگن (لمس شکم، مانور لثوید، سونوگرافی ...)
- کانال زایمان: استخوان ها و مفاصل لگن، تقسیمات لگن، اقطار لگن حقیقی، انواع لگن، روش های اندازه گیری اقطار لگن (پلومیتری)
- نیروهای زایمان: انقباضات رحمی، خصوصیات انقباضات رحمی (تناوب، شدت، مدت و دوره استراحت).
- تئوری های مربوط به شروع زایمان: حرکات اساسی مکانیسم زایمان طبیعی (دخول کامل در لگن، نزول، خم شدن سر به جلو، چرخش داخلی، خم شدن سر به عقب، چرخش خارجی، خروج جنین)
- عوامل روانی

ب- علائم شروع زایمان: علائم مقدماتی (سبک شدن) علائم کاذب و حقیقی زایمان، دیلاتاسیون، افاسمان

ج- مراحل مختلف زایمان: مرحله اول و فازهای مربوط به آن، مرحله دوم، مرحله سوم و مرحله چهارم

د- تغییرات فیزیولوژیک در هنگام زایمان (تغییرات قلب و گردش خون، دستگاه تنفس، دستگاه گوارش، دستگاه ادراری)

هـ- مراقبت های پرستاری در حین زایمان و آموزش های لازم به مددجو (آمادگی جهت زایمان) و مراقبت های فوری پس از زایمان

روش های مختلف کاهش درد زایمان

- علل درد زایمان
- روش های کاهش درد غیر دارویی (روش های رید (Read)، لاماز (Lamaze)، هیپنوتیزم، طب سوزنی، طب فشار، بیوفیزیک، تنس (TENS)، مزایا و معایب هر روش، مکانیسم اثر و مراقبت های پرستاری مربوطه)
- روش های کاهش درد دارویی (استفاده از مسکن ها، خواب آورها، مخدرها، استفاده از بی حسی های پودندال، پاراسرویکال، اپی دورال، نخاعی، مزایا و معایب هر روش، مکانیسم اثر و مراقبت های پرستاری مربوطه).

دوره بعد از زایمان

- تغییرات فیزیکی و فیزیولوژیکی، مداخلات پرستاری و آموزش های خاص این دوره شامل تغییرات سیستم تناسلی (رحم، سرویکس، واژن و میان دوره، لوشیا و انواع آن)، اسکلت عضلانی، پستان ها، غدد اندوکرینی، قلب و گردش خون، تنفس، ادراری، گوارشی، اعصاب، پوست و سیستم ایمنی.
- تغییرات روحی- روانی
- سازگاری خانواده (مادر، پدر و سایر خواهر و برادران) با تولد نوزاد
- والدی (Parenthood) تعریف، عوامل موثر بر رفتار والدی، فرآیند عهده دار شدن نقش والدی.
- غم و اندوه بعد از زایمان (Postpartum Blues)
- تدابیر پرستاری و آموزش های خاص دوره بعد از زایمان



- مراقبت های فوری پس از زایمان و دروه نفاس (در طول شش هفته پس از زایمان)، آموزش پیگیری و مراقبت در منزل، ورزش ها و تمرینات بدنی، معاینه پستان ها و دستگاه تناسلی، فعالیت معمول، از سرگیری روابط جنسی، روش های پیشگیری از بارداری، برگشت قاعدگی، حمایت های روحی و روانی از مددجو، نظر اسلام نسبت به بهداشت این دوره و احکام شرعی مربوط
- نوزاد طبیعی: مراقبت های پرستاری از نوزاد و آموزش های خاص
- فیزیولوژی نوزاد (تغییرات تنفسی، گردش خون، متابولیسم، عصبی، گوارشی و سایر اندام ها)
- مشخصات فیزیکی نوزاد و مراقبت های پرستاری شامل: مراقبت های بلافاصله پس از تولد در اتاق زایمان (تمیز کردن راه های تنفسی، پیشگیری از هیپوترمی، تعیین آپگار، بستن بند ناف و تعیین هویت)

تماس مادر و نوزاد

الف- مراقبت های لازم در اتاق نوزادان

- بررسی وضعیت جسمی (علائم حیاتی، قد، وزن، دورسر، دورسینه، درجه حرارت، رفلکس ها و رفتار نوزاد، معاینه اولیه برای تشخیص نقص های مادرزادی)
- مراقبت های پرستاری براساس ارزیابی: تنظیم درجه حرارت، پیشگیری از خونریزی (تزریق ویتامین K)، توجه از چشم ها، پیشگیری از عفونت و تست های غربالگری، واکسیناسیون
- مراقبت معمول از نوزاد
- بهداشت عمومی (حمام)، مراقبت از بند ناف، مراقبت از دستگاه تناسلی، بررسی وضعیت ظاهر، پوست، رنگ، تغذیه، دفع ادرار و مدفوع، فعالیت ها.
- مراقبت در منزل

ب- آموزش های لازم جهت ارتقاء ارتباط عاطفی مادر و نوزاد و خانواده.

- آموزش به مادر و خانواده در مورد استحمام، مراقبت از بند ناف، نحوه بغل کردن، ایمنی، باز نگهداشتن راه های تنفسی، درجه حرارت بدن و محیط، دستگاه تناسلی، دفع، پوست و مشکلات مربوطه، خواب و بیداری، گریه، وزن گیری و واکسیناسیون نوزاد

تغذیه نوزاد

- تشریح و فیزیولوژی پستان
- فیزیولوژی ترشح شیر
- مشخصات شیر مادر، مزایا و اثرات جسمی و روانی تغذیه با شیر مادر در مادر و نوزاد
- توجهات پرستاری و آموزش های لازم برای تغذیه نوزاد (آماده کردن پستان ها برای شیردهی، شروع شیردهی، روش ها و وضعیت شیردهی، تغذیه مصنوعی و انواع شیر مصنوعی، موارد منع شیردهی، قطع شیردهی، نظر اسلام نسبت به تغذیه با شیر مادر)

بهداشت و تنظیم خانواده

- تاریخچه تنظیم خانواده در ایران و جهان
- تعریف تنظیم خانواده- اهمیت اهداف و استراتژیهای آن در ایران و جهان



- نظر اسلام نسبت به تولید مثل و روش های تأیید شده پیشگیری از بارداری در اسلام
- برنامه ریزی بهداشت و تنظیم خانواده
- انواع روش های پیشگیری از بارداری

- ۱) روش های پیشگیری از بارداری طبیعی (روش منقطع و روش های دوره ای)
 - ۲) روش های مصنوعی پیشگیری از بارداری شامل روش های موقت (هورمون های خوراکی، تزریقی و کپسول های کاشتنی، آی یو دی (IUD)، روش های سد کننده مثل کاندوم مردانه و زنانه، دیافراگم کلاهک، اسپرم کش ها (ژل، کرم، شیاف، کف) روش های پیشگیری مصنوعی دائمی شامل بستن لوله های رحمی در زن و عقیم سازی در مردان یا وازکتومی و استفاده از روش های نوین. میزان اثر بخشی، مکانیسم اثر و عوارض هر یک از روش های پیشگیری از بارداری، نقش پرستار در مشاوره و آموزش به مددجو، روش های پیشگیری از بارداری اضطراری.
- ارزشیابی برنامه های بهداشت و تنظیم خانواده

تذکره: مطالعه بعضی مطالب را می توان با دادن (Hand out) و یا معرفی منابع به عهده دانشجو گذاشت (Self study).
* در صورتی که واحد بهداشت و تنظیم خانواده به صورت جداگانه تدریس گردد. این بخش از درس پرستاری بهداشت مادران و نوزادان حذف می شود.

شیوه ارزیابی دانشجو

- پرسش و پاسخ در هر جلسه
- تکالیف کلاسی (ترجمه، کنفرانس)
- آزمون میان ترم
- آزمون پایان ترم



منابع اصلی درس

- Burroughs, A., & Leifer, G. (2001). Maternity Nursing: An Introductory Text. (8th ed.). Philadelphia: W.B. Saunders.
- Dickason, E.J., Silverman, B.L., Kaplan, J. (1998). Maternal Infant Nursing Care. (3rd ed.). St Louis: Mosby.
- Littleton, L.J., Engebretson, J.C. (2002). Maternal Neonatal and Women's Health Nursing.
- Lowdermilk, D.L., Perry, S.E., Bobak, I.M. (2002). Maternity and Women's Health Care. (7th ed.). St Louis: Mosby.
- Murray, S.S., Mckinney, E.S., Gorrie, T.M. (2002). Foundations of Maternal-Newborn Nursing. (3rd ed.). Philadelphia: W.B. Saunders.
- Olds, S.B., London, M.L., Landewig, P.W. (2000). Maternal Newborn Nursing: A Family and Community Based Approach. (6th ed.). Upper Saddle River: Prentice Hall.
- Sherwen, W., Scoloveno, M.A. (1999). Clinical Companion for Maternity Nursing: Childbearing Family. (3rd ed.).

- Simpson, k.R, & Creehan, p.A. (2001). Prenatal Nursing. (2nd ed.). Philadelphia: Lippincott.
- Wong, D.L., Perry, S.E, Hockenbury, M. (2002). Maternal Child Nursing Care. (2nd ed.). St Louis: Mosby.





هدف کلی درس

هدف این درس ایجاد توانائی در دانشجو برای شناخت نیازها، مسائل و مشکلات جسمی، روانی و اجتماعی افراد خانواده در انتظار فرزند به خصوص مادر و نوزاد در معرض خطر و کسب آگاهی در مورد اهمیت آموزش در پیشگیری از عوارض در موارد آسیب پذیری (The high risk conditions) در مادر و نوزاد. تأکید بر نظریه ها، تئوری ها و اصول علمی پرستاری پایه ای خواهد بود برای تفکر انتقادی و کاربرد تحقیق و فرآیند پرستاری در مراقبت بهداشتی در زنان و خانواده های آسیب پذیر.

شرح درس

این درس که شامل موارد غیر طبیعی و موقعیت های آسیب پذیری در مراحل مختلف باروری (حاملگی، زایمان، بعد از زایمان، نوزادان و مشکل نازائی) می باشد به دانشجو فرصت می دهد که با حضور فعال در آموزش نظری و عرصه های مختلف خدمات، توانائی های لازم را برای بررسی و شناخت خانواده در موقعیت های بحرانی به خصوص مادر و نوزاد در معرض خطر برای کشف مشکلات بالفعل و بالقوه سلامتی آن ها کسب نماید و آموخته های خود را با انجام تدابیر پرستاری به موقع در موقعیت های بحرانی مختلف جهت تطبیق خانواده با این موقعیت ها به کار گیرد.

رئوس مطالب

- معرفی موارد غیر طبیعی یا موارد آسیب پذیری
- بارداری آسیب پذیر
- استفراغ های وخیم حاملگی، تعریف، علل، تدابیر پرستاری و آموزش های لازم
- اختلالات فشار خون در بارداری، تعریف، و طبقه بندی فشار خون در بارداری، پره اکلامپسی و اکلامپسی (تعریف، علائم، علل، تدابیر درمانی و مراقبت های پرستاری)
- خونریزی های دوران بارداری
- خونریزی های نیمه اول بارداری: سقط، مول هیداتی فرم، حاملگی خارج از رحم (تعریف، انواع، علائم و نشانه ها، اقدامات درمانی و تدابیر پرستاری مربوطه)
- خونریزی های نیمه دوم بارداری: اختلالات جفت (جفت سرراهی و جداسدن زودرس جفت) تعریف علائم و نشانه ها، تشخیص، درمان و مراقبت های پرستاری مربوطه
- مشکلات همراه با خونریزی در بارداری: هیپوفیبرینوژنمی، اختلالات انعقادی منتشر داخل عروق (تعریف، علل، علائم و نشانه ها، تشخیص، درمان و مراقبت های پرستاری مربوطه)
- اختلالات مایع آمنیوتیک (پلی هیدروآمنیوس، اولیگوهایدروآمنیوس) انواع، علائم و نشانه ها، تشخیص، درمان و مراقبت های پرستاری مربوطه.
- بیماری های داخلی و جراحی در بارداری شامل: تعریف، علائم و نشانه ها، راه های تشخیصی، تدابیر درمانی و مراقبت های پرستاری.

- اختلالات غدد آندوکربینی: دیابت و تاثیر آن بر حاملگی، تاثیر حاملگی بر دیابت، هیپر تیروئیدسیم و هیپوتیروئید سیم
- بیماری های قلبی و عروقی در بارداری و تاثیر آن بر حاملگی، تاثیر حاملگی بر بیماری قلبی
- کم خونی ها: کم خونی فیزیولوژیک، فقر آهن، کمبود اسید فولیک، تالاسمی، سیکل سل
- اختلالات ریوی: آسم و بیماری سل
- بیماری های عفونی و ویروسی در بارداری: توکسوپلاسموز، سرخجه، سیتومگالوویروس، تبخال ویروسی، ایدز، هیپاتیت های ویروسی، آنفلوآنزا، عفونت دستگاه ادراری، سوزاک، سیفلیس
- آپاندیسیت در حاملگی، ضربه به شکم
- وضعیت های آسیب پذیر جنین: حاملگی چند قلو، ناسازگای های ABO و Rh، زجر جنینی، مرگ داخل رحمی جنین (تعریف، علائم، روش های تشخیص، درمان و تدابیر پرستاری)
- زایمان های آسیب پذیر
 - زایمان سریع (علت، علائم و نشانه ها، تشخیص، درمان و مراقبت های پرستاری)
 - زایمان مشکل (Dystocia)، علل، علائم و نشانه ها، تشخیص، درمان و مراقبت های پرستاری
 - زایمان زودرس، پارگی زودرس کیسه آب، پرولاپس بند ناف، زایمان پس از موعد (دیررس)، علل، علائم، عوارض، اقدامات درمانی و مراقبت های پرستاری در هر یک از موارد فوق
- زایمان های ابزارمند یا تهاجمی
- القاء زایمان (Induction of labor)، اپی زیاتومی، زایمان با فورسپس، زایمان با واکيوم (وانتوز)، سزارین (تعریف، انواع، دلایل انجام، عوارض، مراقبت های پرستاری قبل حین و پس از زایمان)
- نوزادان آسیب پذیر
 - تعریف، نوزاد نارس، کم وزن و دیررس (مشخصات، عوارض، مراقبت های پرستاری مربوطه)
 - اختلالات همولیتیک نوزاد، یرقان فیزیولوژیک، یرقان بیماری زا، ناسازگاریهای ABO و Rh، درمان بیماری های همولیتیک و مراقبت های پرستاری مربوطه (فتوتراپی، دارو درمانی، تعویض خون)، هیپوترمی، هیپوگلیسمی، خفگی، سندرم دیسترس تنفسی در نوزادان، احیاء نوزاد، تدابیر درمانی و مراقبت های پرستاری، عکس العمل خانواده در مقابل فرزند ناهنجار و مرده و نوزاد آسیب پذیر و نقش پرستار در تطبیق خانواده با وضعیت جدید.
- صدمات زایمانی و عوارض بعد از زایمان
 - صدمات وارد به مادر در حین زایمان:
 - خونریزی های حین زایمان، هماتوم، وارونه شدن رحم، پارگی های کانال زایمان، آمبولی مایع آمنیوتیک، احتباس جفت، تاخیر در جمع شدن رحم (تعریف، علت، علائم و نشانه ها، تشخیص، درمان و مراقبت های پرستاری در هر یک از موارد فوق)
- صدمات وارد به نوزاد:
 - صدمات وارد به جمجمه (سفال هماتوم، بوس زایمانی، کاپوت سوکسیدانوم، شکستگی استخوان جمجمه، خونریزی داخل مغزی) صدمات سیستم عصبی (فلج عصب صورتی، صدمه به عصب فرنیک، آسیب به شبکه بازویی)، شکستگی استخوان ترقوه، بازو، ران و در رفتگی پاها (علائم و نشانه ها، تشخیص، درمان و مراقبت های پرستاری مربوطه).
- عوارض بعد از زایمان:



- ترومبوآمبولی، ترومبوفلبیت، آمبولی ریه
- عفونت ها: عفونت دستگاه تناسلی (آندومتریت، PID، سالیپنژیت)
- عفونت زخم، عفونت دستگاه ادراری، عفونت پستان ها (ماستیت و آبسه پستان) علل، علائم، تشخیص، درمان و تدابیر پرستاری مربوطه.

- نازایی و عقیمی
- تعریف، انواع، علل (نازایی در مردان و در زنان)، روش های تشخیص، تدابیر درمانی، مراقبت های پرستاری و آموزش های لازم.

تذکر: مطالعه بعضی مطالب را می توان با دادن (Hand out) و یا معرفی منابع به عهده دانشجو گذاشت (Self study).

شیوه ارزیابی دانشجو

- پرسش و پاسخ در هر جلسه
- تکالیف کلاسی (ترجمه، کنفرانس)
- آزمون میان ترم
- آزمون پایان ترم

منابع اصلی درس

- Burroughs, A., & Leifer, G. (2001). Maternity Nursing: An Introductory Text. (8th ed.). Philadelphia: W.B. Saunders.
- Dickason, E.J., Silverman, B.L., Kaplan, J. (1998). Maternal Infant Nursing Care. (3rd ed.). St Louis: Mosby.
- Littleton, L.J., Engebretson, J.C. (2002). Maternal Neonatal and Women's Health Nursing.
- Lowdermilk, D.L., Perry, S.E., Bobak, I.M. (2002). Maternity and Women's Health Care. (7th ed.). St Louis: Mosby.
- Murray, S.S., Mckinney, E.S., Gorrie, T.M. (2002). Foundations of Maternal-Newborn Nursing. (3rd ed.). Philadelphia: W.B. Saunders.
- Olds, S.B., London, M.L., Landewig, P.W. (2000). Maternal Newborn Nursing: A Family and Community Based Approach. (6th ed.). Upper Saddle River: Prentice Hall.
- Sherwen, W., Scoloveno, M.A. (1999). Clinical Companion for Maternity Nursing: Childbearing Family. (3rd ed.).
- Simpson, k.R., & Creehan, p.A. (2001). Prenatal Nursing. 2nd ed. Philadelphia: Lippincott.
- Wong, D.L., Perry, S.E, Hockenbury, M. (2002). Maternal Child Nursing Care. St Louis: Mosby.



هدف کلی درس

آشنائی دانشجویان با مفاهیم زیر بنایی پرستاری و ایجاد توانایی در او به منظور تلفیق آموخته های خود در زمینه علوم پایه با مفاهیم و نظریه های پرستاری به هنگام ارائه مراقبت به مددجویان بزرگسال و سالمند

شرح درس

در این درس با تدریس مفاهیم زیربنایی پرستاری، مفهوم تعادل و اختلال در مایع الکترولیت های بدن و مفهوم سرطان به دانشجویان کمک می شود تا با تلفیق آموخته های خود با علوم پایه بتوانند از نظریه ها و مفاهیم پرستاری ضمن به کارگیری فرآیند پرستاری در مراقبت از بزرگسالان و سالمندان استفاده کنند. در این راستا بر تقویت مهارت های تفکر خلاق در کاربرد فرآیند پرستاری به منظور ارتقاء، تامین و حفظ سلامت بزرگسالان و سالمندان تأکید می شود.

رئوس مطالب

مفاهیم پایه پرستاری (۲۵ ساعت)

- مروری بر کاربرد فرآیند پرستاری
- تنیدگی و سازگاری
- اختلال در تصویر ذهنی از خود
- شوک و انواع آن
- صدمات و ترمیم سلولی
- پیشگیری و نوتوانی
- مراقبت در بیماری های مزمن
- سالمندی
- مرگ و مراحل رویارویی با آن
- کنترل عفونت در بیمارستان



تعادل و اختلال در مایع و الکترولیت های بدن (۱۲ ساعت)

- مفاهیم پایه در تعادل مایعات و الکترولیت ها
- اختلال حجم مایعات در بدن (افزایش یا کاهش حجم)
- اختلال در تعادل و تبادل الکترولیت ها (هیپوناترمی، هیپوناترمی، هیپوکلسمی، هیپرکلسمی). تعادل اسید و باز و اختلالات اسید و باز با ذکر بررسی و شناخت علائم، درمان و مراقبت براساس فرآیند پرستاری

مفهوم سرطان (۱۴ ساعت)

- تعریف سرطان
- اپیدمیولوژی، علت شناسی
- پاتوفیزیولوژی
- بیولوژی سرطان و تومورها (شناخت سلول، تفاوت سلول طبیعی با سرطان، تغییرات سلولی، تفاوت تومورهای خوش خیم و بدخیم)
- پیشگیری از سرطان
- سرطان در سالمندان
- درمان های سرطان (جراحی، پرتو درمانی، شیمی درمانی، ایمنی درمانی، گرما درمانی)
- فوریت های آنکولوژی
- به کارگیری فرآیند پرستاری در مراقبت از مددجویان مبتلا به سرطان
- نو توانی در سرطان



شیوه ارزیابی دانشجو

- آزمون های مرحله ای
- آزمون پایانی
- تکالیف کلاسی (ارائه کتبی یا شفاهی مقاله، ترجمه مقالات روز)
- حضور فعال در بحث های کلاسی

منابع اصلی درس

- Smeltzer, S.C., & Bare, B. (2000). Brunner and Suddarth's Text Book of Medical Surgical Nursing. (10th ed.). Philadelphia: Lippincott.
- Black, J.M., Hawks, J.H., Keene, A.M. (2001). Medical Surgical Nursing. (6th ed.). Philadelphia: Saunders.
- Polaski, A.L., Tatro, S.E. (1996). Luckmann's Core Principle and Practice of Medical Surgical Nursing. (1st ed.). Philadelphia: Saunders.



هدف کلی درس

ایجاد توانایی در دانشجویان به منظور ارائه مراقبت به مددجویان بزرگسالان و یا سالمند مبتلا به اختلالات شایع سیستم های گوارشی، حرکتی و تولید مثل براساس فرآیند پرستاری، و با بهره گیری از مهارت تفکر خلاق و پایبندی به اصول اخلاقی و موازین شرعی در خدمات پرستاری

شرح درس

این درس شامل اختلالات تغذیه ای، حرکتی، دفعی روده ای، دفعی کلیوی و اختلالات سیستم تولید مثل زنان و مردان و اختلالات پستان می باشد. ضمن تدریس این دروس به دانشجویان کمک می شود آموخته های خود را با آموخته های قبلی تلفیق نموده و از نظریه ها و مفاهیم پرستاری و مهارت های تفکر خلاق هنگام کاربرد فرآیند پرستاری در مراقبت از مددجویان بزرگسالان و سالمند بهره گیرد.

رئوس مطالب

اختلالات حرکتی (۲۰ ساعت)

- مروری بر آناتومی و فیزیولوژی سیستم عضلانی-اسکلتی
- بررسی و شناخت سیستم حرکتی (تاریخچه سلامتی، معاینات فیزیکی، تست های تشخیص و علایم شایع)
- ساماندهی مراقبت از مددجویان مبتلا به اختلالات سیستم حرکتی و بافت همبند شامل: صدمات سیستم عضلانی، اسکلتی و مفاصل (شکستگی ها و انواع آن، دررفتگی ها، پیچ خوردگی و کشیدگی ها)
- اختلالات متابولیکی استخوان (استئوپروز، بیماری پاره، استئومالاسی، نقرس و آرتریت نقرسی)
- استئوآرتریت
- عفونت های استخوان (استئومیلیت، آرتریت عفونی، سل استخوان و مفاصل، سل ستون فقرات)
- تومورهای استخوان
- اختلالات پا (هالوس- والگوس.....)
- اختلالات بافت همبند (آرتریت روماتوئید، لوپوس اریتماتوس سیستمیک و اسکلرودرمی)

اختلالات تغذیه ای (۱۴ ساعت)

- مروری بر آناتومی و فیزیولوژی سیستم گوارش
- بررسی و شناخت تغذیه و سیستم هضم و جذب (تاریخچه، معاینات، تست های تشخیص و علایم شایع)
- تغذیه در فرد سالم
- سوء تغذیه
- انواع روش های تغذیه

- ساماندهی مراقبت از مددجویان مبتلا به سوء تغذیه (چاقی، بی اشتهاپی و پر خوری عصبی)
- سامان دهی مراقبت از مددجویان مبتلا به اختلالات هضم و جذب (اختلالات دهان، دندان، غدد بزاقی)
- مری (دیسفاژی، آشلازی، ریفلاکس) سامان دهی مراقبت از مددجویان مبتلا به اختلالات معده (گاستریت حاد و مزمن، زخم معده، سرطان معده)
- سامان دهی مراقبت از مددجویان مبتلا به اختلالات روده ای (اختلالات التهابی، کولیت اولسراتیو، اسهال، بیماری کرون، آپاندیسیت، پرتونیت، گاستروانتریت، عفونت های انگلی)
- تومورها و سرطان روده، هرنی، دیورتیکول روده، انسداد روده، سندرم روده تحریک پذیر، تروماهای روده.

اختلالات دفعی: آنورکتال و ادراری (۲۰ ساعت)

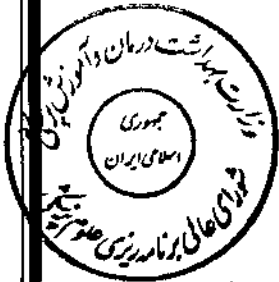
- سیستم دفعی آنورکتال
- هموروئید، کیست پیلونیدال، فیشرآنال، فیستول آنال، سرطان آنورکتال، آبسه رکتال، یبوست و بی اختیاری مدفوع
- سامان دهی مراقبت از مددجویان مبتلا به اختلالات دفعی روده ای

سیستم دفعی ادراری (کلیوی)

- مروری بر آناتومی و فیزیولوژی سیستم ادراری
- بررسی و شناخت سیستم ادراری (تاریخچه سلامت، معاینات فیزیکی، تست های تشخیص و علایم شایع)
- ساماندهی مراقبت از مددجویان مبتلا به اختلالات عفونی سیستم ادراری (سیستیت، آبسه کلیه، پیلونفریت، گلومرونفریت)
- سامان دهی مراقبت از مددجویان مبتلا به تومورهای دستگاه ادراری (سرطان مثانه ...)، صدمات دستگاه ادراری، سنگ های دستگاه ادراری
- مشکلات دفعی (احتباس ادراری، بی اختیاری ادرار، مثانه نوروژنیک)، اختلالات مادرزادی سیستم ادراری، بیماری های عروقی سیستم ادراری، هیدرونفروزیس

اختلالات سیستم تولید مثل، تناسلی و پستان (۱۴ ساعت)

- مروری بر آناتومی و فیزیولوژی سیستم تولید مثل، تناسلی و پستان
- بررسی و شناخت (تاریخچه سلامتی، معاینات فیزیکی، تست های تشخیصی و علایم شایع)
- ساماندهی مراقبت از زنان مبتلا به اختلالات سیستم تناسلی شامل: عفونت های دستگاه تناسلی و لگن، اختلالات ساختاری دستگاه تناسلی، تومورهای دستگاه تناسلی (خوش خیم و بدخیم نظیر کانسر سرویکس)
- سامان دهی مراقبت از مردان مبتلا به اختلالات سیستم تناسلی شامل: تومورهای خوش خیم و بد خیم، هیپرپلازی پروستات و پروستاتیت، اختلالات بیضه (سرطان بیضه، اورکیت، اپیدیمیت، هیدروسل، واریکوسل، کرپتواریکیدیس، فیموزیس)
- ساماندهی مراقبت از مددجویان مبتلا به اختلالات پستان شامل: تومورهای خوش خیم و بد خیم پستان، آبسه، کیست، بیماری های نوک پستان، هیپرتروفی پستان و اختلالات پستان در مردان



توجه

در تمامی اختلالات فوق، ذکر علت، عوامل خطر، پاتوفیزیولوژی، علایم و نشانه ها، روش های تشخیصی، انواع درمان های طبی، دارویی و جراحی، عوارض ناشی از بیماری و درمان و مراقبت های لازم پرستاری با تاکید بر مراقبت از خود، آموزش به بیمار، خانواده، جامعه و ملاحظات دوران سالمندی ضروری است.

شیوه ارزیابی دانشجو

- آزمون های مرحله ای
- آزمون پایانی
- تکلیف کلاسی (ارائه کتبی یا شفاهی مقاله، ترجمه مقالات روز)
- حضور فعال در بحث های کلاسی

منابع اصلی درس

- Smeltzer, S.C., & Bare, B. (2000). Brunner and Suddarth's Text Book of Medical Surgical Nursing. (10th ed.). Philadelphia: Lippincott.
- Black, J.M., Hawks, J.H., Keene, A.M. (2001). Medical Surgical Nursing. (6th ed.). Philadelphia Saunders.
- Polaski, A.L., Tatro, S.E. (1996). Luckmann's Core Principle and Practice of Medical Surgical Nursing. (1st ed.). Philadelphia: Saunders.





هدف کلی درس

ایجاد توانایی در دانشجو به منظور ارائه مراقبت به مددجویان بزرگسالان و یا سالمند مبتلا به اختلالات شایع قلب و عروق، تنفس، متابولیک و عفونی براساس فرآیند پرستاری و با بهره گیری از مهارت های تفکر خلاق و پای بندی به اصول اخلاقی و موازین شرعی.

شرح درس

این درس شامل اختلالات گردش خون، اختلالات تنفسی، اختلالات متابولیکی، بیماری های عفونی واگیر و غیر واگیر و روش کار در اطاق عمل می باشد. ضمن تدریس این دروس به دانشجو کمک می شود. آموخته های خود را با آموخته های قبلی تلفیق نموده و با بهره گیری از نظریه ها و مفاهیم پرستاری و مهارت های تفکر خلاق براساس فرآیند پرستاری به مراقبت از مددجویان بزرگسال و سالمند نیازمند درمان های داخلی و جراحی بپردازد.

رئوس مطالب

اختلالات گردش خون (۲۰ ساعت)

- مروری بر آناتومی و فیزیولوژی قلب و عروق
- بررسی و شناخت سیستم گردش خون (تاریخچه سلامتی، معاینات فیزیکی، تست های تشخیصی و علایم شایع)
- ساماندهی مراقبت از مددجویان مبتلا به اختلالات قلب و عروق (شامل آنژین صدری، انفارکتوس میوکارد، نارسایی قلب، بیماری های دریچه های قلب، بیماری های عفونی و ساختمانی قلب (آندوکاردیت، میوکاردیت، پریکاردیت و کاردیو میوپاتی)
- سامان دهی مراقبت از مددجویان مبتلا به بیماری های عروق محیطی (آترواسکروز، التهاب و آنوریسم آنورت، ترومبوز، آمبولی شریانی، بیماری بورگر، رینود، اختلالات وریدی، نارسایی سیاهرگ ها و زخم های واریسی)، و اختلالات لنفاوی شامل (لنفانژیت، ادم لنفاوی)

اختلالات تنفسی (۲۰ ساعت)

- مروری بر آناتومی و فیزیولوژی سیستم تنفسی
- بررسی و شناخت سیستم تنفسی (تاریخچه سلامتی، معاینات فیزیکی، تست های تشخیصی و علایم شایع)
- سامان دهی مراقبت از مددجویان مبتلا به اختلالات تنفسی فوقانی (شامل بینی، حلق، حنجره، نای و نایژه ها)
- سامان دهی مراقبت از مددجویان مبتلا به اختلالات سیستم تنفسی تحتانی (آتلکتازی، پنومونی، بیماری های شغلی ریه و بیماری های بدخیم ریه)

اختلالات متابولیکی (۱۲ ساعت)

- مروری بر آناتومی و فیزیولوژی سیستم های متابولیکی، بررسی و شناخت غدد مترشحه داخلی (تاریخچه سلامتی، معاینات فیزیکی، تست های تشخیص و علائم شایع)
- سامان دهی مراقبت از مددجویان مبتلا به اختلالات غدد تیروئید و پاراتیروئید (گواتر، هیپوتیروئیدسم، هیپرتیروئیدسم، تیروئیدیت، سرطان تیروئید، هیپر پاراتیروئیدسم و هیپو پاراتیروئیدسم)
- ساماندهی مراقبت از بیماران مبتلا به اختلالات غدد آدرنال (کم کاری و پرکاری غدد آدرنال، فئوکروموسیتوما)
- سامان دهی مراقبت از بیماران مبتلا به کم کاری و پرکاری غده هیپوفیز، در قسمت خلفی و قدامی
- سامان دهی بیماران مبتلا به دیابت قندی
- سامان دهی مراقبت از بیماران مبتلا به اختلالات کبد و کیسه صفرا (پانکراتیت حاد، سرطان پانکراس، صدمات پانکراس، کله سیستیت حاد و مزمن، سرطان کیسه صفرا، هپاتیت ویروسی و باکتریایی، آبسه کبد، پیوند کبد، آمیلوئیدوزیس و بیماری ویلسون)

بیماری های عفونی واگیر و غیرواگیر (۸ ساعت)

- پیشگیری از عفونت، تعریف بیماری عفونی واگیر و غیر واگیر
- بررسی و شناخت مددجویان مبتلا به بیماری های عفونی (تاریخچه سلامتی، معاینات فیزیکی، تست های تشخیصی و علائم شایع)
- سامان دهی مراقبت از مددجویان مبتلا به بیماری های عفونی شامل:
 - بیماری های قابل انتقال مقاربتی (سیفلیس و سوزاک، هرپس تناسلی)
 - عفونت های باکتریال (وبا، سل ریه)
 - عفونت های باسیلی (تب مالت) سالمونلایس (شیگلوز و تیفوئید)
 - مننژیت مننگوکوکوسی، کزاز، گاز گانگرن و جذام
 - عفونت های ویروسی (آنفلوانزا، منونوکلئوز عفونی، هاری، سارس، ایدز)، جنون گاوی، لیشمانیوز، مالاریا، تب کریمه، هیستوپلاسموزیس و شوک سپتیک.

توجه: در تمامی اختلالات فوق، ذکر علت، عوامل خطر، پاتوفیزیولوژی، علائم و نشانه ها، روش های تشخیص، انواع درمان های طبی، دارویی و جراحی، عوارض ناشی از بیماری و درمان و مراقبت های لازم پرستاری با تاکید بر مراقبت از خود، آموزش به بیمار، خانواده و جامعه و ملاحظات دوران سالمندی ضروری است.

روش کار در اطاق عمل (۸ ساعت)

جراحی و انواع روش های آن، اثرات جراحی های بزرگ، اصول مراقبت های پرستاری قبل، حین و بعد از اعمال جراحی، ساختمان و تشکیلات اطاق عمل، وسایل ثابت اطاق عمل، وسایل جراحی، استریلیزاسیون و انواع آن، پیشگیری از انتشار عفونت و حفظ ایمنی در اطاق عمل، انواع پوزیشن های حین جراحی، وظایف و نقش های پرستاران (اسکراب، سیرکولار، CSR و ریکآوری) روش های بیهوشی و داروهای مصرفی در بیهوشی



شیوه ارزیابی دانشجو

- آزمون های مرحله ای
- آزمون پایانی
- تکلیف کلاسی (ارائه کتبی یا شفاهی مقاله، ترجمه مقالات روز)
- حضور فعال در بحث های کلاسی

منابع اصلی درس

- Smeltzer, S.C., & Bare, B. (2000). Brunner and Suddarth's Text Book of Medical Surgical Nursing. (10th ed.). Philadelphia: Lippincott.
- Black, J.M., Hawks, J.H., Keene, A.M. (2001). Medical Surgical Nursing. (6th ed.). Philadelphia: Saunders.
- Polaski, A.L., Tatro, S.E. (1996). Luckmann's Core Principle and Practice of Medical Surgical Nursing. (1st ed.). Philadelphia: Saunders.





هدف کلی درس

آشنایی دانشجو با مفهوم معلولیت و توانبخشی و کمک به کسب توانایی مراقبت از مددجویان بزرگسال و یا سالمند مبتلا به اختلالات شایع سیستم های حمایتی، محافظتی، حسی، شناختی - ادراکی براساس فرآیند پرستاری و با بهره گیری از مهارت های تفکر خلاق و پای بندی به اصول اخلاقی و موازین شرعی

شرح درس

این درس شامل اختلالات سیستم های حمایتی، محافظتی، حسی، شناختی - ادراکی می باشد. ضمن تدریس این دروس به دانشجو کمک می شود آموخته های خود را با آموخته های قبلی تلفیق نموده و با بهره گیری از نظریه ها و مفاهیم پرستاری و مهارت های تفکر خلاق براساس فرآیند پرستاری به مراقبت از مددجویان بزرگسال و سالمند مبتلا به اختلالات مورد اشاره بپردازد.

رئوس مطالب

اختلالات سیستم حمایتی (۱۲ ساعت)

- مروری بر آناتومی و فیزیولوژی پوست
- بررسی و شناخت سیستم حمایتی (تاریخچه سلامتی، معاینات فیزیکی، تست های تشخیصی و علائم شایع)
- سامان دهی مراقبت از مددجویان مبتلا به اختلالات شایع سیستم حمایتی شامل: اگزما، انواع درماتیت ها، پسوریازیس، انواع آکنه، سرطان های پوست شامل (سارکوم کاپوزی، ملانوما، SCC، BCC)، بیماری های تاولی پوست (پمفیگوس - نکرولیز کشنده، اپیدرم)، انواع عفونت های پوستی (باکتریایی، قارچی، انگلی و ویروسی)، انواع روش های درمانی در اختلالات پوستی (انواع کمپرس، حمام، پانسمان)، (درمان های جراحی با تاکید بر لیزر و کرایو، کشیدن پوست)
- سامان دهی مراقبت از مددجویان با صدمات سوختگی شامل: تعریف و انواع سوختگی، درجه بندی و تعیین درصد سوختگی، اختلالات سیستمیک در سوختگی، مایع درمانی در سوختگی، انواع گرفت ها و فلاپ ها، مراقبت های سوختگی در سه مرحله (اورژانس حاد، عفونی، مزمن) و نوتوانی

اختلالات سیستم محافظتی (۱۸ ساعت)

- مروری بر آناتومی و فیزیولوژی سیستم خونساز
- بررسی و شناخت سیستم خونساز (تاریخچه سلامتی، معاینات فیزیکی، تست های تشخیصی و علائم شایع)
- سامان دهی مراقبت از مددجویان مبتلا به اختلالات سیستم محافظتی (خونساز) شامل اختلالات ناشی از سلول های قرمز خون (آنمی ها و انواع آن، پلی سیتیمیا)، اختلالات ناشی از سلول های سفید خون (آگرانولوسیتوز، مولتیپل میلوما)، بزرگی طحال و پارگی آن، اختلالات پلاکتی و فاکتورهای انعقادی

(اختلالات خونریزی دهنده، پوریورا، ترومیوسیتوپنیک خونریزی دهنده)، اختلالات انعقادی (هیپوپروترومبینمی، DIC، هموفیلی)



- لوسمی و انواع آن
- لنفوم (هوچکین)

اختلالات حسی (۱۲ ساعت)

- مروری بر آناتومی و فیزیولوژی چشم و گوش
- بررسی و شناخت سیستم حسی (تاریخچه سلامتی، معاینات فیزیکی، تست های تشخیصی، علایم شایع)
- سامان دهی مراقبت و نوتوانی مددجویان مبتلا به اختلالات حسی (بینایی) نقایص سیستم بینایی (کره چشم، پلک، غدد اشکی، قرنیه، شبکیه) اورژانس های چشم، تومورهای چشمی، اختلالات انکساری چشم (دوربینی، نزدیک بینی ...)، اصلاح عیوب انکساری چشم (لنز، عینک ...)
- سامان دهی مراقبت و نوتوانی مددجویان مبتلا به اختلالات حسی (شنوایی) اختلالات گوش خارجی (زخم، خراش.....)، گوش میانی (اوتیت.....) گوش داخلی (سندرم منیر)، انواع ناشنوایی ها، درمان های جراحی جهت اصلاح شنوایی

اختلالات شناختی - ادراکی (۲۲ ساعت)

- مروری بر آناتومی و فیزیولوژی دستگاه عصبی
- بررسی و شناخت سیستم عصبی (تاریخچه سلامتی، معاینات فیزیکی، تست های تشخیصی و علایم شایع)
- سامان دهی مراقبت از مددجویان مبتلا به اختلالات سیستم شناختی - ادراکی شامل: اختلالات سطح هوشیاری، کما، تشنج و انواع آن، صرع، تومورهای مغزی، اختلالات خونریزی دهنده مغزی (خونریزی های زیر عنکبوتیه S.A.H)، عفونت های مغزی (آبسه مغزی)، سکته مغزی، حملات گذرای ایسکمیک، اختلالات سیستم اعصاب محیطی (درد کمر، هرنی دیسک مهره ای و تومورهای نخاع) اختلالات نوروپاتی حرکتی فوقانی و تحتانی، اختلالات اعصاب ۱۲ گانه مغزی، اختلالات دژنراتیو مغزی (آلزایمر، کره هانتینگتون، پارکینسون، مولتیپل اسکلروزیس، سندرم گیلن باره، میاستنی گراو، اسکروز جانبی نخاعی (ALS)، صدمات مغزی و نخاعی (افزایش فشار داخل جمجمه، صدمات مغزی و صدمات نخاعی، اعمال جراحی مغز، سردرد و انواع آن (میگرن)

توجه: در تمامی اختلالات فوق، ذکر علت، عوامل خطر، پاتوفیزیولوژی، علایم و نشانه ها، روش های تشخیص، انواع درمان های طبی و دارویی و جراحی، عوارض ناشی از بیماری و درمان و مراقبت های لازم پرستاری با تاکید بر مراقبت از خود، آموزش به بیمار خانواده و جامعه و ملاحظات دوران سالمندی ضروری است.

مفهوم معلولیت و توانبخشی (۴ ساعت)

- بررسی معلولیت ها (ژنتیکی، ناشی از سوانح)
- تعریف نوتوانی و اصول آن
- فلسفه بازتوانی، انواع بازتوانی
- آشنایی با تجهیزات و امکانات و کاربرد آنها در رفع مشکلات جسمی روانی و اجتماعی

شیوه ارزیابی دانشجو

- آزمون های مرحله ای
- آزمون پایانی
- تکلیف کلاسی (ارائه کتبی یا شفاهی مقاله، ترجمه مقالات روز)
- حضور فعال در بحث های کلاسی

منابع اصلی درس

- Smeltzer, S.C., & Bare, B. (2004). Brunner and Suddarth's Text Book of Medical Surgical Nursing. (10th ed.). Philadelphia: Lippincott.
- Black, J.M., Hawks, J.H., Keene, A.M. (2001). Medical Surgical Nursing. (6th ed.). Philadelphia: Saunders.
- Polaski, A.L., & Tatro, S.E. (1996). Luckmann's Core Principle and Practice of Medical Surgical Nursing. (1st ed.). Philadelphia: Saunders.
- Berry, E., & Kohn, M.L. (2000). Operating Technique. (1st ed.).





هدف کلی درس

آشنا کردن دانشجویان با مراقبت های پرستاری در بخش های مراقبت ویژه، نحوه بررسی نیازهای بیمار، تصمیم گیری مناسب و انتخاب اولویت ها در بیماران مبتلا به اختلالات قلبی-عروقی، تنفسی، و کلیوی با تاکید بر ملاحظات دوران سالمندی، نوتوانی و آموزش به بیمار و خانواده او.

شرح درس

این درس شامل، مراقبت های پرستاری خاص از بیماران بستری در بخش های مراقبت ویژه است. بدین منظور به دانشجویان کمک می شود ضمن تلفیق آموخته های خود با آموخته های قبلی، مهارت های تفکر خلاق، نظریه ها و مفاهیم پرستاری را در امر مراقبت از مددجویان بزرگسال و سالمند نیازمند مراقبت های ویژه پرستاری به کار گیرند.

رئوس مطالب

مراقبت های ویژه در CCU (۲۳ ساعت)

- سیستم مراقبت های ویژه (شامل محیط فیزیکی بخش، وسایل و تجهیزات لازم)، محرک های محیطی موجود در بخش های ویژه و چگونگی کنترل آنها.
- مراقبت های ویژه در بیماری های عروق کرونر (آنژین صدری، انفارکتوس میوکارد با ذکر علائم و نشانه ها، پاتوفیزیولوژی، تشخیص، پیش آگهی، فوریت های پزشکی، عوارض، درمان، و مراقبت های لازم براساس فرآیند پرستاری.
- اصول الکتروکاردیوگرام، تشخیص الکتروکاردیوگرام غیر طبیعی از طبیعی.
- طبقه بندی دیس ریتمی های قلبی شامل دیس ریتمی های فوق بطنی و بطنی، انواع بلوک های قلبی با ذکر علائم و نشانه ها تغییرات الکتروکاردیوگرافی، درمان و مراقبت های پرستاری از پیشگیری تا نوتوانی.
- اصول کار و نحوه استفاده از دستگاه های موجود در بخش های مراقبت ویژه شامل دستگاه ضربان ساز، دفیبریلاتور، مانیتورینگ، دستگاه ضربان ساز مصنوعی و مراقبت های پرستاری مربوط به آن.
- احیاء قلبی-ریوی پیشرفته.

مراقبت های ویژه در ICU (۲۰ ساعت)

- انواع جراحی قلب (باز و بسته) و مراقبت های قبل و بعد از عمل با تاکید بر نوتوانی و آموزش به بیمار و خانواده او
- مروری کوتاه بر فیزیولوژی تنفس، مکانیک تهویه، انتقال اکسیژن و گاز کربنیک و منحنی تجزیه اکسیژن
- نارسایی حاد تنفسی و ARDS با ذکر پاتوفیزیولوژی، علائم و نشانه ها، درمان و مراقبت های پرستاری، اکسیژن درمانی، اختلالات اسید و باز، تفسیر گازهای خون شریانی، بیماران نیازمند تهویه مکانیکی، انواع

دستگاه های تهویه مکانیکی، چگونگی استفاده از آنها و مراقبت های لازم از بیماران تحت کنترل با ونتیلاتور و شرایط جداسازی بیمار از دستگاه.

مراقبت های ویژه در دیالیز (۸ ساعت)

- نارسایی حاد و مزمن کلیه، پاتوفیزیولوژی، علایم و نشانه ها، تشخیص و اصول درمانی و مراقبتی.
- نحوه مراقبت از بیماران تحت کنترل با همودیالیز
- نحوه مراقبت از بیماران تحت کنترل با دیالیز صفاقی
- پیوند کلیه و مراقبت های قبل و بعد از عمل

شیوه ارزیابی دانشجوی

- آزمون های مرحله ای
- آزمون پایانی
- تکلیف کلاسی (ارائه کتبی یا شفاهی مقاله، ترجمه مقالات روز)
- حضور فعال در بحث های کلاسی

منابع اصلی درس

- Smeltzer, S.C., & Bare, B. (2004). Brunner and Suddarth's Text Book of Medical Surgical Nursing. (10th ed.). Philadelphia: Lippincott.
- Black, J.M., Hawks, J.H., Keene, A.M. (2001). Medical Surgical Nursing. (6th ed.).
- Polaski, A.L., & Tatro, S.E. (1996). Luckmann's Core Principle and Practice of Medical Surgical Nursing. (1st ed.).
- Urden, L.D., Stacy, K.M., Lough, M.E. (2002). Thelan s Critical Care Nursing (4th ed.). St. Louis: Mosby.





نام درس: پرستاری در بحران، فوریت‌ها و حوادث غیر مترقبه

تعداد واحد: ۲ (۴۳ ساعت)

نوع واحد: نظری - عملی

پیش‌نیاز: پرستاری بیماری‌های داخلی و جراحی (۴)

هدف کلی درس

افزایش آگاهی و ایجاد توانایی در دانشجویان به منظور ارائه اقدام‌های فوری پرستاری جهت حفظ جان مصدومین و پیشگیری از عوارض در حوادث، سوانح، بلایا و بحران‌ها تا رسیدن کمک‌های پزشکی و آماده‌سازی دانشجویان جهت انجام مراقبت‌های پرستاری در بخش اورژانس و جامعه

شرح درس

دانشجو ضمن کسب آگاهی در مورد اصول و مفاهیم پرستاری در فوریت‌ها، با بهره‌گیری از مهارت‌های تفکر خلاق و فرآیند حل مشکل به طور عملی نیز با نحوه ارائه مراقبت فوری به مصدومین و بیماران اورژانس در خارج از بیمارستان و یا در بخش اورژانس آشنا خواهد شد.

رئوس مطالب

الف: نظری (۲۶ ساعت)

- اصول پرستاری در فوریت‌ها و بلایا، فرآیند پرستاری در فوریت‌ها، ملاحظات اخلاقی و قانونی
- اقدام‌های پرستاری قبل از بیمارستان
- ساختار بخش اورژانس
- تریاژ
- بررسی و شناخت بیماران در وضعیت اورژانس
- ارائه مراقبت‌ها براساس اولویت
- ایمنی، امداد و نجات در بلایای طبیعی
- احیاء قلبی ریوی اولیه
- تهیه نمونه‌های آزمایشگاه
- مایع درمانی وریدی
- سامان‌دهی درد
- مراقبت‌های پرستاری اورژانس در آسیب‌های ناشی از عوامل محیطی (گرم‌زدگی، سرمازدگی، برق‌گرفتگی، غرق‌شدگی و سوختگی با اشعه)
- مراقبت‌های پرستاری اورژانس در مسمومیت‌ها
- مراقبت‌های پرستاری اورژانس در گزیدگی‌ها
- مراقبت‌های پرستاری اورژانس در ورود اجسام خارجی به چشم، گوش حلق و بینی
- مراقبت‌های پرستاری اورژانس در شکستگی‌ها (قفسه سینه، اندام‌ها، جمجمه)
- مراقبت‌های پرستاری اورژانس در صدمات نخاعی و ضربه به سر
- مراقبت‌های پرستاری اورژانس در انواع شوک

- حوادث زمان جنگ

ب: عملی (۱۷ ساعت)

- در این بخش برخی از مهارت های پرستاری در فوریت شامل انواع بانداژ و بی حرکت کردن عضو، انتقال و جابجایی مصدوم، احیاء قلبی- ریوی، ... به صورت عملی به تناسب با استفاده از مدل های انسانی و یا مدل های آموزشی توسط مدرس آموزش داده می شود. ضمن آن که فرصت تمرین و تکرار در اختیار دانشجویان گذارده می شود.
- لازم است امکان بازدید از یک مرکز اورژانس و یک مرکز آتش نشانی به منظور آشنائی دانشجویان با تجهیزات این گونه مراکز فراهم گردد.

شیوه ارزیابی دانشجویان

نظری

- آزمون های مرحله ای کتبی و عملی
- آزمون پایانی کتبی و عملی
- حضور فعال در بحث های کلاسی و یا انجام تمرین ها

منابع اصلی درس

- Walsh, M., & Kent, A. (2001). Accident and Emergency Nursing. (4th ed.).
- Brigges, J.K. (2002). Telephone Triage protocols for Nurses. (2nd ed.)
- Newberry, L. (1998). Sheehy's Emergency Nursing. (4th ed.). St. Louis: Mosby





هدف کلی درس

آشنائی دانشجو با فرآیند رشد و تکامل و نیازهای کودک و خانواده به منظور انجام مداخلات لازم جهت ارتقاء سلامت کودک و خانواده در چارچوب مراقبت خانواده محور و فرآیند پرستاری منطبق بر جنبه های قانونی و اخلاقی مراقبت از کودک

شرح درس

این واحد درسی حاوی اصول مراقبت خانواده محور، مفاهیم رشد و تکامل، نیازها و مشکلات بهداشتی کودکان در دوره های سنی مختلف است. طی این درس بر تعامل و مداخلات مناسب پرستار با کودک و خانواده جهت حفظ و ارتقاء سلامت و پیشگیری از بروز مشکلات بهداشتی تاکید می شود. به علاوه در تدریس این درس آشنائی دانشجو با نظریه ها و جنبه های فرهنگی و اجتماعی مؤثر بر سلامت کودک و استفاده از مهارت های تفکر انتقادی و حل مشکل در مراقبت از کودک و خانواده مدنظر می باشد.

رئوس مطالب

- سلامت در دوره کودکی: تحولات بهداشتی (تاریخچه، میزان مرگ و میر، میزان ابتلا، صدمات، برنامه های مراقبت بهداشتی بر اساس مردم سالم ۲۰۱۰)
- پرستاری از کودکان: فلسفه مراقبت (مراقبت خانواده محور، مراقبت غیر تروماتیک) نقش پرستار کودکان (ارتباط درمانی، حمایت از خانواده، توسعه سلامت، پیشگیری از بیماری ها و آموزش بهداشت)، تاثیر خانواده و اجتماع، فرهنگ و مذهب بر سلامت کودک، نقش پرستار در مراقبت از کودک.
- فرآیند مراقبت از کودک و خانواده: فرآیند پرستاری و کاربرد تفکر انتقادی.
- مفاهیم رشد و تکامل: تنوری های رشد و تکامل (فروید، اریکسون، پیاژه، کولبرگ) بررسی تکامل و ابزار غربالگری رشد و تکامل کودک
- بازی و نقش آن بر تکامل کودک
- ارتقاء سلامت کودک شیرخوار و خانواده: رشد و تکامل (تکامل بیولوژیکی، اجتماعی، روانی اجتماعی، شناختی، جنسی، تصویر از جسم خویشتن، بازی)، تطابق کودک با فرآیند رشد و تکامل طبیعی (اضطراب جدایی، ترس، انواع مراقبت از کودک شیر خوار، انضباط، محدودیت، سندرم کودک لوس، مکیدن انگشت، پستانک، کفش پوشیدن، رویش دندان) و ارتقاء نهایی سلامت کودک شیر خوار (تغذیه، خواب و فعالیت، بهداشت دهان و دندان، حوادث و پیشگیری از صدمه، راهنمایی مراقبتی خانواده)
- مشکلات بهداشتی دوره شیر خوارگی: اختلالات تغذیه ای (کواشیو کور، ماراسموس، نارسایی رشد، اسکوروی، راشی تیسیم، حساسیت غذایی)، مشکلات تغذیه ای (تکنیک های نامناسب تغذیه ای، بالا آوردن، کولیک)، برفک دهان، اختلالات پوست (درماتیت دپایر) و اختلالات با علت ناشناخته (سندرم مرگ ناگهانی شیرخوار، آپنه شیر خوارگی)

- ارتقاء سلامت کودک نو پا و خانواده: رشد و تکامل (تکامل بیولوژیکی، روانی اجتماعی، شناختی، اخلاقی و معنوی، جنسی و تصویر از جسم خویشتن، تکامل اجتماعی (تکلم، بازی، خلق و خو)، تطابق کودک با رشد و تکامل طبیعی (تعلیم توالت، رقابت خواهر و برادر، کج خلقی، منفی گرایی، انطباق با استرس، انضباط) و ارتقاء نهایی سلامت کودک نو پا (تغذیه، خواب و فعالیت، بهداشت دندان، حوادث و پیشگیری از صدمه، راهنمایی مراقبتی خانواده)
- ارتقاء سلامت کودک خردسال (قبل از مدرسه) و خانواده: رشد و تکامل (تکامل بیولوژیکی، شناختی، اخلاقی و معنوی، جنسی، روانی اجتماعی)، تصویر از جسم خویشتن، تکامل اجتماعی (زبان، رفتار فردی اجتماعی، بازی)، انطباق کودک با رشد و تکامل طبیعی (کودکستان و تجارب کودکستان و آمادگی، آموزش جنسی، پرخاشگری، مشکلات گفتاری، کودک تیز هوش، استرس و ترس) و ارتقاء نهایی سلامت کودک (تغذیه، خواب و فعالیت، بهداشت دندان، حوادث و پیشگیری از صدمه، راهنمایی مراقبتی خانواده)
- مشکلات بهداشتی اوائل خردسالی (نوپائی و قبل از مدرسه): اختلالات عفونی (مخملک، آبله مرغان، مننژیت، آنسفالیت، سرخجه، رزوثولا، اوربون، منونوکلئوز عفونی و ایدز)، سوء رفتار با کودک (کودک آزاری، سوء درمان) و ملاحظات کلی پرستاری در بیماری های انگلی روده ای
- ارتقاء سلامت کودک سن مدرسه و خانواده: رشد و تکامل (تکامل بیولوژیکی، روانی اجتماعی، شناختی، اخلاقی و معنوی، کلامی، تکامل اجتماعی [روابط اجتماعی و مشارکت، روابط با خانواده] تصویر از خویشتن، تکامل جنسی، بازی)، تطابق با رشد و تکامل طبیعی (تجارب مدرسه، محدودیت، انضباط، انطباق با استرس، ترس، کودکان کلید به دست) و ارتقاء نهایی سلامت طی سن مدرسه (تغذیه، خواب و استراحت، فعالیت، بهداشت دندان، بهداشت مدرسه، پیشگیری از صدمه، راهنمایی خانواده).
- مشکلات دوران مدرسه: شب ادراری و بی اختیاری مدفوع، اختلالات رفتاری (بیش فعالی، اختلال یادگیری، ترس از مدرسه)
- ارتقاء سلامت نوجوان و خانواده: رشد و تکامل (تکامل بیولوژیکی، شناختی، روانی اجتماعی، اخلاقی و معنوی، محیط های اجتماعی)، ارتقاء نهایی سلامت نوجوان (تصورات نوجوان از سلامتی، عوامل موثر بر ارتقاء سلامتی نوجوان) و نگرانی های بهداشتی نوجوان (سازگاری با خانواده و سازگاری روانی اجتماعی، صدمات، عادات غذایی، تناسب جسمی، اعتیاد، خودکشی و افسردگی، آزار جسمی، جنسی و عاطفی، مشکلات یادگیری، آکنه، فشار خون و کلسترول بالا).

شیوه ارزیابی دانشجو

- آزمون های مرحله ای
- آزمون پایان ترم
- تکالیف کلاسی (استفاده از مطالعه موردی جهت یادگیری و تقویت تفکر انتقادی، بررسی رشد و تکامل کودک سالم در دوره های سنی مختلف و ارائه طرح مناسب جهت ارتقاء سلامت کودک)

منابع اصلی درس

- Wong, D.L, Hochenberry, M.J. (2003). Nursing Care of Infant and Children. (7th ed.). St. Louis: Mosby.
- James, S.R., Ashwill, J.W., Droske, S.G. (2002). Nursing Care of Children. (7th ed.).
- Schulte, E.B., Price, D.L., Gwin, J.F. (2001). Thompson's Pediatric Nursing. (8th ed.). Philadelphia: W.B. Saunders.





نام درس: پرستاری کودکان (۲)

تعداد واحد: ۲ (۵۱ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: پرستاری کودکان (۱)

هدف کلی درس

کمک به دانشجو جهت تلفیق آموخته های قبلی خود در زمینه اثرات بیماری و بستری شدن بر کودک و خانواده، مفاهیم و روش های مراقبتی و کلیات تکامل بیولوژیکی سیستم های مختلف بدن به منظور ایجاد توانایی بررسی و شناخت حالت های انحراف از سلامتی در نوزادان و کودکان و ارائه مداخلات مناسب پرستاری

شرح درس

بخش اول

در این درس با استفاده از مهارت های تفکر انتقادی و براساس فرآیند پرستاری و مراقبت خانواده محور، نحوه ارائه مداخلات مناسب جهت رفع مشکلات سلامتی شایع در نوزادان و کودکان آموزش داده می شود. همچنین بر آموزش و توانایی خانواده و کودک تاکید می گردد. این درس در دو بخش ارائه می شود بخش ۱ اختصاص به نوزادان و بخش ۲ اختصاص به کودکان بیمار دارد. شایان ذکر است که در تدریس اختلالات مربوط به سیستم های مختلف بدن بر اختلاف علائم و مراقبت ها در کودکان و بزرگسالان تاکید می شود.

رئوس مطالب

بخش اول "نوزادان"

- مروری بر اهمیت مراقبت از نوزادان پر خطر
- بررسی و مراقبت پرستاری از نوزادان با آنومالی ها: آنسفالوسل، هیدروسفالی، میکروسفالی، اسپاینایفیدا، میلومننگوسل، دررفتگی مادرزادی مفصل هیپ و پاچماقی، شکاف لب و کام، آنریزی و فیستول مری و نای، ناهنجاری های آنورکتال، امفالوسل، هرنی دیافراگم، هیدروسل و کریپتوکیدیسم و هیپوسپادیاس، اپیسپادیاس، اکستروفی مثانه، دوجنسی.
- مشکلات متابولیک نوزادان سالم: هیپوتیروئیدسیم مادرزادی، فنیل کتونوری، گالا کتوزمی.
- مشکلات نوزادان پر خطر: سپسیس، آنتروکولیت نکروزان و تشنج های نوزادی.

بخش دوم "کودک بیمار"

- مراقبت خانواده محور از کودک طی بیماری و بستری شدن: تنیدگی بستری شدن و عکس العمل کودک، اضطراب جدایی، از دست دادن کنترل و درد و صدمه جسمی، اثرات بستری شدن، تنیدگی و عکس العمل های خانواده کودک بستری
- مراقبت پرستاری از کودک بستری: پیشگیری یا کاهش جدایی و کنترل و صدمه جسمی
- آمادگی کودک جهت بستری شدن: آمادگی از قبل از بستری تا پذیرش، ترخیص و مراقبت در منزل
- بررسی و مراقبت درد

- مفاهیم کلی مرتبط با روش های مراقبتی اطفال: آمادگی جهت تشخیص و روش های درمان (آمادگی جسمی، روانی، حمایت بعد از انجام روش و استفاده از بازی در انجام روش)، ایمنی (کنترل عفونت، عوامل محیطی، اسباب بازی ها، محدودیت های محیطی، جابجا کردن شیرخوار و کودک، محدود سازها)، روش های مختلف تغذیه (گاوآژ، گاستروستومی و...)، روش های مربوط به دفع روده ای.
- مراقبت خانواده محور از کودک مبتلا به بیماری مزمن و معلولیت: مرور و تصویری از مراقبت کودک (مشکلات، مراقبت تکامل کودک و خانواده، مراقبت در منزل)، جنبه هایی از بیماری مزمن یا معلولیت کودک و ارتقاء رشد و تکامل طبیعی و کمک به انطباق کودک
- خانواده کودک با نیازهای خاص: بررسی توانایی و سازگاری خانواده، قبول موقعیت کودک، مداخلات و سیستم های حمایتی
- کودک در حال احتضار: مروری بر عکس العمل کودک، خانواده مشرف به مرگ کودک و مراقبت های خانواده و کودک در حال احتضار
- اختلالات شناختی و حسی: مفاهیم کلی اختلالات شناختی و مراقبت پرستاری سندرم داون (عقب ماندگی ذهنی MR)، ناشنوایی، نابینایی با تاکید بر جنبه های پیشگیری و توانبخشی و مراقبت از کودکان
- اختلالات آب و الکترولیت ها: تکامل بیولوژیکی و بررسی کودک با تاکید بر اختلاف در کودکان و بزرگسالان، مراقبت های پرستاری در اختلالات آب و الکترولیت، اسهال، استفراغ
- اختلالات کلیوی: تکامل بیولوژیکی و بررسی کودک با تاکید بر اختلاف در کودکان و بزرگسالان، عفونت های ادراری، ریفلاکس مثانه به حالب، تومور و یلمز، سندرم نفروتیک
- اختلالات تنفسی: تکامل بیولوژیکی و بررسی کودک با تاکید بر اختلاف در کودکان و بزرگسالان، سندرم کروب، پنومونی، آسپیراسیون جسم خارجی و احیاء قلبی ریوی، فیبروکیستیک پانکراس، آسم
- اختلالات سیستم گوارشی: تکامل بیولوژیکی و بررسی کودک با تاکید بر اختلاف در کودکان و بزرگسالان، هیرشپرونک، ریفلاکس گاستروازوفاز، انواژیناسیون، تنگی پیلور، سلیاک
- اختلالات قلبی: تکامل بیولوژیکی و بررسی در کودکان با تاکید بر اختلاف در کودکان و بزرگسالان، بیماری های مادرزادی (سیانوتیک و غیر سیانوتیک)، نارسایی احتقانی قلب، هیپوکسمی، مراقبت قبل و بعد از عمل و سندرم کاوازاکی
- اختلالات خون: تکامل بیولوژیکی و بررسی با تاکید بر اختلاف در کودکان و بزرگسالان، کم خونی فقر آهن، تالاسمی، هموفیلی، لوسمی حاد
- اختلالات سیستم عصبی: تکامل بیولوژیکی و بررسی کودک با تاکید بر اختلاف در کودکان و بزرگسالان، اختلالات تشنج در کودکان، تشنج ناشی از تب، CP (فلج مغزی)

شیوه ارزیابی دانشجو

- آزمون مرحله ای
- آزمون پایان ترم
- تکالیف کلاسی (استفاده از مطالعه موردی، روش نقش بازی کردن جهت یادگیری و تقویت مهارت تفکر انتقادی).



- Wong, D.L., & Hochenberry, M.J. (2003). Nursing Care of Infant and Children. (7th ed.). St. Louis: Mosby.
- James, S.R., Ashwill, J.W., Droske, S.G. (2002). Nursing Care of Children. (7th ed.).
- Schulte, E.B., Price, D.L., Gwin, J.F. (2001). Thompson's Pediatric Nursing. (8th ed.). Philadelphia: W.B. Saunders.





هدف کلی درس

آشنائی دانشجو با اصول و مبانی بهداشت روان، انسان و نیازهای اساسی او، مفهوم خویشتن، علل و عوامل موثر در بروز بیماری های روانی و طرق پیشگیری از آنها با تاکید بر مراقبت های اولیه بهداشت روان در مراحل مختلف رشد و ارائه مداخلات منطقی در جهت حفظ و توسعه سلامت روان فرد، خانواده و جامعه.

شرح درس

در این درس کسب دانش و بینش در زمینه شناخت انسان، نیازهای اساسی، توانائی های بالقوه و بالفعل، مفهوم خود، آشنایی با علل و عوامل موثر در ایجاد اختلالات روانی، آشنایی با فشارهای روانی و بحران ها، اصول برقراری ارتباط درمانی با مددجویان در چارچوب فرآیند پرستاری و نقش مذاهب الهی در پیشگیری و درمان اختلالات روانی با تاکید بر مراقبت های اولیه بهداشت روان مدنظر است. در این درس به تقویت مهارت های تفکر خلاق در کاربرد فرآیند پرستاری تاکید می شود.

رئوس مطالب

• سلامت روان

مفهوم سلامت و بیماری روانی، پیوستار سلامتی و بیماری، همه گیر شناسی اختلالات روانی، ارتباط سلامت روان و فرهنگ، جنبه های اخلاقی و قانونی روانپرستاری، اصول بهداشت روان، اهمیت انگیزه های رفتار انسان در بهداشت روان، تعریف نیاز و نقش نیازهای جسمی، روانی، اجتماعی در تامین سلامت روان، نقش خانواده، مدرسه و جامعه در تامین سلامت روان، انواع پیشگیری (سطح اول، دوم و سوم)، گروه های آسیب پذیر در بهداشت روان، پیشگیری سطح اول شامل ارتقای سطح بهداشت روان و پیشگیری از ابتلا به اختلالات روانی و پیشگیری از آسیب های اجتماعی مانند اعتیاد، طلاق، بزهکاری، کودکان خیابانی، بی خانمانی، فقر ...

• روانپرستاری

تعریف روانپرستار، انواع دوره های آموزشی روانپرستاری، نقش های مختلف روانپرستاران در مراکز بهداشتی، درمانی و آموزشی جامعه، اجزاء تیم روانپزشکی، آینده روانپرستاری.

• تاریخچه بهداشت روان، روانپرستاری و مراکز روانپزشکی

تاریخچه روانپرستاری در جهان و ایران، مراکز روانپزشکی، خصوصیات مراکز روانپزشکی از نظر ساختار فیزیکی و روانی، محیط درمانی و عوامل تشکیل دهنده آن، نقش روانپرستار در ایجاد و حفظ و توسعه محیط درمانی.

• انسان

تعریف انسان از دیدگاه های مختلف، صفات مشترک و ویژگی های انسان، نیازها و طبقه بندی آنها براساس تئوری مازلو، اهمیت نقش نیازها در شخصیت انسان، توانایی های بالقوه و بالفعل انسان و اهمیت شناخت آنها از نظر بهداشت روان.

• مفهوم خود

تعریف خود، ابعاد خویشتن، خود ایده آل و خود واقعی، علل پیدایش خویشتن، نیاز به احساس ارزش، منابع احساس ارزشمندی، خصوصیات افراد با احساس ارزشمندی بالا و پایین.

• ارتباطات

ارتباط، ارتباط درمانی و کاربرد آن در روانپرستاری براساس فرآیند پرستاری
مراحل ارتباط درمانی، تکنیک های ارتباط درمانی، موانع و سدهای ارتباط درمانی
علامت شناسی و معاینه روانی (MSE)
سبب شناسی در اختلالات روانی
فرآیند پرستاری در اختلالات روانی

• استرس

تعریف استرس، تئوری های مختلف، علل ایجاد کننده، تاثیر استرس بر اورگانیزم، طرق پیشگیری و راه های مقابله و تطابق با استرس.

• بحران

تعریف بحران، انواع بحران، مراحل بحران، مداخله در بحران، پیشگیری از بحران
نقش مذاهب الهی در پیشگیری و درمان اختلالات روانی

شیوه ارزیابی دانشجوی

- مشارکت فعال دانشجوی در بحث های کلاس
- آزمون میان دوره
- آزمون پایان دوره

منابع اصلی درس

- شاملو، سعید. (۱۳۷۵). بهداشت روانی. تهران: رشد.
- کوشان، محسن. (۱۳۷۸). روان پرستاری. سبزوار: انتظار.
- عظیمی، حمیده؛ جنتی، یدا...؛ محمودی، قهرمان. (۱۳۸۱). درسنامه جامع بهداشت روان (۱). تهران: سالمی

- Carson, V.B. (2000). Mental Health Nursing. (2nd ed.). Philadelphia: W.B. Saunders.



- Boyd, M.A. (2002). Psychiatric Nursing Contemporary Practice. (2nd ed.). Philadelphia: Lippincott.
- Varcarolis, E.M. (2002). Foundation of Psychiatric Mental Health Nursing, (4th ed.). Philadelphia: W.B. Saunders.
- Fortinash, H.W., & Holoday Worret, P.A. (2000). Psychiatric Mental Health Nursing, Psychia (2nd ed.). St. Louis: Mosby.
- Keltner, N.L. (2003). Psychiatric Nursing , (4th ed.). St Louis: Mosby.





هدف کلی درس

آماده سازی دانشجو جهت شناخت بیشتر مددجویان و آشنایی با مشکلات آنها، کاربرد مهارت های ارتباط درمانی در بررسی و تشخیص نیازهای جسمی، روانی و اجتماعی آنها و طرح و اجرای تدابیر پرستاری (از پیشگیری تا نوتوانی) براساس تشخیص های پرستاری.

شرح درس:

درس پرستاری بهداشت روان (۲) شامل انواع اختلالات روانی و طبقه بندی آنها، علل و عوامل موثر بر آنها و طرق پیشگیری با تاکید بر مراقبت های اولیه بهداشت روانی، درمان ها و مراقبت های مربوطه می باشد. در این درس بر استفاده از مهارت های تفکر خلاق و کاربرد فرآیند پرستاری تاکید می شود.

رئوس مطالب

- تعریف و طبقه بندی اختلالات روانی بر اساس DSM 4 یا DSM- 4 TR. یا چاپ های جدید
- انواع درمان های متداول در روانپزشکی (دارویی و غیر دارویی) و درمان های مکمل
- اختلالات اسکیزوفرنیک و سایر اختلالات سایکوتیک: تعریف، انواع، اپیدمیولوژی، سبب شناسی، پیشگیری، درمان، توانبخشی و مراقبت های پرستاری
- اختلالات خلقی: تعریف، انواع، اتیولوژی، اپیدمیولوژی، پیشگیری و درمان، توانبخشی و مراقبت های پرستاری
- اختلالات اضطراب: تعریف، انواع، اتیولوژی، اپیدمیولوژی، پیشگیری، درمان، توانبخشی و مراقبت های پرستاری
- اختلالات سوماتوفرم (شبه جسمی): تعریف، انواع، اپیدمیولوژی، اتیولوژی، پیشگیری، درمان، توانبخشی و مراقبت های پرستاری
- اختلالات تجزیه: تعریف، انواع، اپیدمیولوژی، اتیولوژی، پیشگیری، درمان، توانبخشی و مراقبت های پرستاری
- اختلالات انطباقی: تعریف، انواع، اپیدمیولوژی، اتیولوژی، پیشگیری، درمان، توانبخشی و مراقبت های پرستاری
- اختلالات شخصیت: تعریف، انواع، اپیدمیولوژی، اتیولوژی، پیشگیری، درمان، توانبخشی و مراقبت های پرستاری
- اختلالات جنسی و هویت جنسی: تعریف، انواع، اپیدمیولوژی، اتیولوژی، پیشگیری، درمان، توانبخشی و مراقبت های پرستاری

• اختلالات شناختی (دلیریوم، دمانس، اختلال فراموشی و سایر اختلالات شناختی): تعریف، انواع، اپیدمیولوژی، اتیولوژی، پیشگیری، درمان، توانبخشی و مراقبت های پرستاری

• اختلال مربوط به مصرف مواد (سوء مصرف): تعریف، انواع، اپیدمیولوژی، اتیولوژی، پیشگیری، درمان، توانبخشی و مراقبت های پرستاری

• فوریت های روانپزشکی با تاکید بر خودکشی و مراقبت های پرستاری



شیوه ارزیابی دانشجوی

- مشارکت فعال دانشجو در بحث های کلاس
- انجام تکالیف تعیین شده (تهیه و ارائه مقاله در مورد تازه های روان پرستاری و روانپزشکی)
- آزمون میان دوره
- آزمون پایان دوره

منابع اصلی درس

- قلعه بندی، میرفرهاد (۱۳۷۹). روانپزشکی بالینی. تهران: فرهنگ سازان.
- کارسون، ورنابز (۱۳۸۱). پرستاری بهداشت روان (اختلالات خلقی). ترجمه مریم رصدی، محبوبه صفوی، تهران: اشراقیه.
- کارسون، ورنابز (۱۳۸۱). پرستاری بهداشت روان (اختلالات تفکر). ترجمه مریم رصدی، محبوبه صفوی، تهران: اشراقیه.
- کارسون، ورنابز (۱۳۸۱). پرستاری بهداشت روان (استرس و اختلالات اضطرابی). ترجمه مریم رصدی، چاپ اول. تهران: اشراقیه.
- کارسون، ورنابز (۱۳۸۲). پرستاری بهداشت روان (بسیکو فارماکولوژی). ترجمه مریم رصدی، چاپ اول، تهران: اشراقیه.
- سادوک، بنجامین (۱۳۸۱). درس آزمون روانپزشکی. ترجمه مجید صادقی و همکاران. تهران: برای فردا.
- Carson, V.B. (2000). *Mental Health Nursing*. (2nd ed.). Philadelphia: W.B. Saunders.
- Boyd, M.A. (2002). *Psychiatric Nursing Contemporary Practice*. (2nd ed.). Philadelphia: Lippincott.
- Varcarolis, E.M. (2002). *Foundation of Psychiatric Mental Health Nursing*, (4th ed.). Philadelphia: W.B. Saunders.
- Fortinash, H.W., & Holoday Worret, P.A. (2000). *Psychiatric Mental Health Nursing, Psycha* (2nd ed.). St. Louis: Mosby.
- Keltner, N.L. (2003). *Psychiatric Nursing*, (4th ed.). St Louis: Mosby.



هدف کلی درس

آشنا نمودن دانشجو با دانش، اصول و فرآیند مدیریت خدمات پرستاری و کاربرد آن در سرپرستی عرصه های مختلف ارائه دهنده مراقبت های پرستاری به فرد، خانواده و جامعه، با تاکید بر اصول و مبانی مدیریت اسلامی

شرح درس

در این درس با آموزش اصول و فرآیند مدیریت خدمات پرستاری دانشجو برای ایفای نقش مدیریت و رهبری در سیستم های بهداشتی درمانی آماده می شود. در این راستا بر اخلاق و مقررات حرفه ای و ارزش های اسلامی تاکید می شود. بدین ترتیب دانشجو قادر خواهد شد مراقبت ها را به نحو موثر و کارآمد سرپرستی کند و با کسب دانش در زمینه مدیریت خدمات پرستاری به عنوان عامل تغییر، در جهت پایش و بهبود کیفیت خدمات پرستاری فعالیت نماید و در جهت توسعه حرفه پرستاری گام بردارد. به علاوه بر استفاده از مهارت های تفکر خلاق در مدیریت خدمات پرستاری تاکید می شود.

رئوس مطالب

- تعریف مدیریت از دیدگاه صاحب نظران
- مروری بر تاریخچه مدیریت و مکاتب اصلی (کلاسیک، نئوکلاسیک، تئوری سیستم ها) با ذکر نکات اصلی و معایب هر یک از تئوری ها
- اصول و وظایف مدیریت با توجه به توانایی های لازم برای مدیریت
- فرآیند مدیریت و ارکان آن با استفاده از نگرش سیستمیک و مقایسه مراحل فرآیند مدیریت با فرآیند پرستاری
- تعریف فرآیند برنامه ریزی، اصول و مراحل فرآیند برنامه ریزی
- انواع برنامه ریزی با تاکید بر برنامه های استراتژیک و تاکتیکی و وجوه تمایز آن ها
- تعریف سازمان دهی، اصول و فرآیند سازمان دهی (طبقه بندی و تقسیم وظائف و روش های مختلف آن در ارائه مراقبت های پرستاری در عرصه های مختلف بهداشتی - درمانی
- ساختار و نمودار تشکیلاتی سازمان های ارائه دهنده خدمات پرستاری، سطوح مختلف مدیریت و وظایف هر یک
- مفاهیم مختلف سازمان دهی، نقش، قدرت، اختیار و مسئولیت، تمرکز و عدم تمرکز، صف و ستاد
- مراحل تأمین نیروی انسانی، چگونگی برآورد نیروی انسانی مورد نیاز یک سیستم ارائه دهنده خدمات پرستاری در عرصه های مختلف بهداشتی درمانی
- روش های مختلف بهسازی نیروی انسانی و لزوم آموزش های توجیهی و حین خدمت
- تعریف هدایت و رهبری، فرآیند هدایت و رهبری، شیوه های رهبری و کاربرد آن در هدایت فعالیت های خدمات پرستاری

- عوامل موثر در هدایت و رهبری (ارتباطات، انگیزش، حل مشکل و تصمیم گیری) و کاربرد آن در اداره امور خدمات پرستاری
- مفاهیم و فرآیند کنترل و ارزشیابی عملکرد در مدیریت خدمات پرستاری، انواع و روش های آن با ذکر اصول کاربردی در مدیریت خدمات پرستاری
- مراحل و اصول بودجه بندی (تجهیزات، وسایل مصرفی، نیروی انسانی) در مدیریت خدمات پرستاری
- قوانین و مقررات و کاربرد آن در خدمات پرستاری با تاکید بر اخلاقیات
- مدیریت در بحران و بلایا
- اصول صحیح گزارش نویسی و ثبت در پرونده، گزارش وقایع و مسئولیت های قانونی پرستار
- اصول و مبانی مدیریت اسلامی و لزوم آن جهت به کارگیری در مدیریت خدمات پرستاری



شیوه ارزیابی دانشجو

- شرکت فعال در بحث های کلاس
- آزمون های مرحله ای
- آزمون پایانی
- انجام و ارائه تکالیف (مقاله، کنفرانس و...)

دانشجویان می توانند از عناوین پیشنهادی زیر برای انجام تکالیف استفاده کنند.

- | | |
|-----------------------------|--|
| - مدیریت تضاد | - کاربرد تحقیق در مدیریت |
| - مدیریت تغییر | - مدیریت مراقبت پرستاری در منزل |
| - مدیریت زمان | - مهارت های تفکر انتقادی در مدیریت خدمات پرستاری |
| - مدیریت بحران | - پویایی گروه و اصول و کاربرد آن در مدیریت خدمات پرستاری |
| - مدیریت استرس | - اهمیت استاندارد در مدیریت خدمات پرستاری |
| - فرهنگ و نقش آن در مدیریت | - مدیریت در بحران و بلایا |
| - بهره وری و اقتصاد بهداشت | |
| - کاربرد کامپیوتر در مدیریت | |

منابع اصلی درس

- اشرف، سمنانی، غلامرضا، (۱۳۶۴). تحلیلی از مدیریت اسلامی در پنج سال رهبری امام علی (ع). چاپ اول. تهران: بعثت.
- سید علی، افجه ای، علی اکبر، گنجه ای. (۱۳۷۳). مدیریت اسلامی. چاپ دوم. تهران: جهاد دانشگاهی.
- تقوی دامغانی، رضا. (۱۳۷۸). نگرشی بر مدیریت اسلامی. ویرایش دوم. تهران: سازمان تبلیغات.
- عبدا...، جاسبی. (۱۳۷۰). اصول و مبانی مدیریت. ویرایش دوم. تهران: دانشگاه آزاد اسلامی.
- صادقیور، ابوالفضل، مقدسی، جلال (۱۳۷۱). نظریه جدید سازمان و علم مدیریت. تهران: مؤلفین.
- رشیدیپور، مجید. (۱۳۷۰). دیباچه ای بر مدیریت اسلامی. چاپ دوم. تهران: مؤلف.
- میر سپاسی، ناصر. (۱۳۷۳). مدیریت منابع انسانی (نگرش نظام گرا). تهران: مروارید.

- نیکپور، بهمن، آصف زاده، سعید، مجلسی، فرشته. (۱۳۶۸). مدیریت و برنامه ریزی بهداشت و درمان. چاپ اول. تهران: دانشگاه تهران.
- سیاهپوش، محمود. (۱۳۶۵). مناسبات انسانی در مدیریت اسلامی. ویرایش دوم. تهران: امیرکبیر.
- سیاهپوش، محمود. (۱۳۶۵). تئوری عمومی سیستم‌ها از دیدگاه اسلام. ویرایش دوم. تهران: جهاددانشگاهی.
- ساعتچی، محمود. (۱۳۷۰). روانشناسی در کار، سازمان و مدیریت. چاپ دوم. تهران: مرکز آموزش مدیریت دولتی.
- برایسون، جان ام. (۱۳۷۶). برنامه ریزی استراتژیک برای سازمان‌های دولتی و غیر دولتی. ترجمه عباس منوریان. چاپ اول. تهران: مرکز آموزش مدیریت دولتی.
- جیمز براین، کوین؛ مینز برگ، هنری؛ جیمز، رابرت ام. (۱۳۷۲). مدیریت استراتژیک و فرآیند استراتژی. ترجمه محمد صائبی. چاپ دوم. تهران: مرکز آموزش مدیریت دولتی.
- مکارم شیرازی، ناصر. (۱۳۷۶). مدیریت و فرمان‌دهی در اسلام. ویرایش سوم. قم: مدرسه الامام علی بن ابیطالب.
- آیت‌الله شهید بهشتی. مدیریت اسلامی. چاپ اول. ۱۳۶۵.

- Howkins, E., & Thornton, C. (2002). *Managing and Leading Innovation in Health Care*. (1st ed.). London: Bailliere Tindall.
- Douglass, L.M. (1996). *The Effective Nurse Leader and Manager*. (5th ed.). St. Louis: Mosby.
- Gillies, D.A. (1994). *Nursing Management a System Approach*. (3rd ed.). Philadelphia: W.B. Saunders.
- Marriner-Tomey, A. (2000). *Guide Nursing Management and Leadership*. (6th ed.). St Louis: Mosby.
- Swansburg, R.C. (2002). *Introduction Management and Leadership for Nurse Managers*. (3rd ed.). Boston: Jones and Bartlett.
- Sullivan, E.J., & Decker, P.J. (1997). *Effective Management in Nursing*. (4th ed.). Menlopark: Addison- Wesley.
- Tappen, R.M. (2001). *Nursing Leadership and Management: Concepts and Practice*. (4th ed.). Philadelphia: F.A. Davis.
- Yoder Wise, P. (1999). *Leading and Managing Nursing*. (2nd ed.). St Louis: Mosby.



کارآموزی



مقدمه

محور تنظیم برنامه کارآموزی ها در این دوره فلسفه و رسالت برنامه، نیل به اهداف آموزشی، کسب مهارت های مناسب حرفه ای و با هدف کاربرد علم در عمل بوده است. بدین لحاظ هر برنامه کارآموزی با مدنظر قرار دادن دستیابی به "بایدهای یادگیری" هدف، شرح کارآموزی، شیوه ارزشیابی دانشجویان و محیط کارآموزی به رشته تحریر در آمده است.

انتخاب محیط کارآموزی براساس انتظارات مبتنی بر اهداف و محتوای دروس نظری تخصصی بوده است لیکن از آنجائی که سازمان دهی مراکز بهداشتی، آموزشی درمانی و سایر عرصه های یادگیری و کسب مهارت دانشجویان پرستاری به تناسب امکانات و مقتضیات دانشگاه های علوم پزشکی سراسر کشور و به تبع آن دانشکده های پرستاری با یکدیگر متفاوت می باشد، هر دانشکده می تواند براساس امکانات موجود لیکن در چارچوب اهداف آموزشی، برنامه کارآموزی دانشجویان را در عرصه های مختلف تنظیم نماید.

به منظور ارزشیابی دانشجویان نیز انتظار می رود که هر دانشکده با استفاده از فرم های تدوین شده متناسب با اهداف کارآموزی، معیارهای ارزشیابی کارآموزی دانشجویان را مشخص سازد. توصیه می شود حدود $\frac{3}{4}$ نمره کل کارآموزی به فعالیت های یادگیری و کسب مهارت های بالینی اختصاص یابد. در راستای دستیابی به اهداف آموزشی، تداوم یادگیری نظری دانشجویان و استفاده از استدلال علمی در تنظیم و اجرای تدابیر پرستاری، انجام تکالیف بالینی با استفاده از منابع علمی مدنظر می باشد. تعیین تکالیف بالینی در قالب فرآیند پرستاری، مطالعه موردی و استفاده از الگوها و نظریه های پرستاری نیز پیشنهاد می گردد.



محیط کارآموزی: بخش های داخلی و جراحی بیمارستان ها، مراکز بهداشتی (انسان سالم) و سپس مراکز درمانی جراحی و داخلی قید شود.
زمان ارائه: بلافاصله بعد از اتمام آموزش نظری و عملی

هدف کلی درس

تدارک موقعیت مناسب و واقعی برای دانشجو جهت انجام روش های مراقبتی متناسب با نیاز بیماران در عرصه های بالینی تحت نظارت مستقیم مربی

شرح کارآموزی

در این کارآموزی، دانشجو در بالین بیمار و براساس نیاز وی و تشخیص های پرستاری تعیین شده، روش های پرستاری را به مرحله اجرا در می آورد و به این ترتیب در محیط واقعی آموخته های نظری و عملی خود را به کار خواهد گرفت. در این کارآموزی اجرای روش های پرستاری شامل پیش گیری از انتقال عفونت، بررسی علایم حیاتی، پذیرش، انتقال و ترخیص بیمار، حرکت دادن و تأمین آسایش و بهداشت فردی بیمار مد نظر می باشد.
به منظور حسن اجرای برنامه آموزش پرستاری و نیل به اهداف پرستاری جامعه نگر، در کلیه عرصه های کارآموزی توجه خاص به مددجو، خانواده، جامعه ضروری است. لذا بر آموزش به بیمار و خانواده در طی بستری و در زمان ترخیص و مراقبت در منزل تأکید می شود.

شیوه ارزیابی دانشجو

- استفاده از فرم تدوین شده جهت ارزیابی عملکرد دانشجو
- انجام و ارائه تکالیف بالینی



نام درس: پرستاری بهداشت مادران و نوزادان

کد درس: ۳۴

تعداد واحد: ۱ (۵۱ ساعت)

نوع واحد: کارآموزی

پیش نیاز: _____

محیط کارآموزی: دانشجویان دختر در درمانگاه های پره ناتال، درمانگاه های تنظیم خانواده، اتاق زایمان، بخش مامائی و نوزادان و دانشجویان پسر در بخش های اورژانس و داخلی و جراحی
زمان ارائه: همزمان با درس نظری

هدف کلی درس

فراهم ساختن امکان تجربه بالینی برای دانشجویان در مراقبت پرستاری از زنان و خانواده در انتظار فرزند

شرح کارآموزی

هنر و دانش پرستاری و نیز آگاهی به علوم انسانی و دیگر علوم دانشجو را به شناخت و حل مشکلات بالفعل و بالقوه سلامتی و بهبود وضعیت سلامتی هدایت می کند. لذا در این کارآموزی بر کاربرد فرآیند پرستاری با استفاده از روش های تفکر انتقادی، تحقیق و برنامه جامع مراقبت از زنان متعلق به خانواده های دارای فرهنگ های متفاوت تأکید می شود. به علاوه سیاست بهداشتی و راهبردهای قانونی و اخلاقی مربوط به مسائل زنان در سیستم ارائه مراقبت های بهداشتی نیز مورد تأکید قرار می گیرد. از این رو پی گیری زنان باردار، مراقبت در منزل و آموزش مددجو یکی از ارکان این کارآموزی به شمار می آید.

شیوه ارزیابی دانشجو

- ارزشیابی عملکرد با استفاده از چک لیست های مراقبتی (مشاهده)
- تکالیف درسی شامل کنفرانس بالینی، تهیه جزوات یا پمفلت های آموزشی
- ارزیابی نحوه آموزش مددجو (فردی و گروهی)



کد درس: ۳۵

نام درس: پرستاری بهداشت جامعه

تعداد واحد: ۱ (۵۱ ساعت)

نوع واحد: کارآموزی

پیش نیاز: —

محیط کارآموزی: مراکز بهداشتی درمانی شهری و روستایی (واحد های: واکسیناسیون، تنظیم خانواده، بهداشت مادران باردار، بهداشت کودکان)
زمان ارائه: همزمان با درس نظری

هدف کلی درس

کمک به کسب توانایی و مهارت عملی در دانشجویان پرستاری جهت ارائه خدمات بهداشتی به منظور ارتقاء سطح سلامتی و پیشگیری از بیماری ها و براساس مفاهیم آموخته شده از دروس اصول اپیدمیولوژی و پرستاری بهداشت جامعه (۱).

شرح کارآموزی

در این کارآموزی ضمن آشنایی دانشجویان با سیستم های بهداشتی، درمانی شهری و روستایی، دانشجویان با استفاده از آموخته های نظری و کاربرد اصول مراقبت های اولیه بهداشتی (PHC) و براساس فرآیند پرستاری خدمات بهداشتی را به مددجویان ارائه می دهد. ضمن آن که از مهارت های تفکر خلاق و حل مسئله در بررسی مشکلات بهداشتی و ارائه خدمات بهداشتی بهره می گیرد. آموزش به مددجویان و پی گیری مراقبت ها نیز در این کارآموزی مدنظر می باشد.

شیوه ارزیابی دانشجویان

- بررسی عملکرد دانشجویان در ارائه خدمات بهداشتی مورد انتظار با استفاده از فرم های تدوین شده
- ارزیابی گزارش بازدید
- تهیه و ارائه کنفرانس علمی



هدف کلی درس

به کارگیری آموخته های نظری و مهارت های عملی در مراقبت از مددجویان بزرگسال و یا سالمند براساس فرآیند پرستاری و تحت نظارت مستقیم مربی

شرح کارآموزی

در این کارآموزی دانشجو با استفاده از نظریه ها و مفاهیم زیر بنایی پرستاری به بررسی و شناخت وضعیت سلامت مددجویان بزرگسال و یا سالمند پرداخته و براساس تشخیص های پرستاری تدابیر پرستاری مناسب را تدوین و به مرحله اجرا خواهد گذارد. به علاوه به دانشجو کمک می شود که با بهره گیری از مهارت های تفکر خلاق برنامه مراقبت های پرستاری را از پیشگیری تا نوتوانی تنظیم، اجرا و ارزیابی نماید. آموزش به بیمار و خانواده یکی از ارکان این کارآموزی است.

شیوه ارزیابی دانشجو

- استفاده از فرم تدوین شده جهت ارزیابی عملکرد دانشجو
- انجام و ارائه تکالیف بالینی (کنفرانس بالینی، مطالعه موردی)



کد درس: ۳۷

نام درس: پرستاری بیماری های داخلی و جراحی (۲)

تعداد واحد: ۲ (۱۰۲ ساعت)

نوع واحد: کارآموزی

پیش نیاز: _____

محیط کارآموزی: بخش های داخلی و جراحی (گوارش، اورتوپدی، ارولوژی، نفرولوژی و زنان)

زمان ارائه: همزمان با درس نظری

هدف کلی درس

به کارگیری آموخته های نظری و مهارت های عملی در مراقبت از مددجویان بزرگسال و یا سالمند مبتلا به اختلالات گوارشی، حرکتی، دفعی، براساس فرآیند پرستاری و تحت نظارت مستقیم مربی

شرح کارآموزی

در این کارآموزی دانشجو با بهره گیری از مهارت های تفکر خلاق و حل مسئله، بر پایه آموخته های نظری و در چارچوب فرآیند پرستاری به بررسی و شناخت وضعیت سلامت مددجویان بزرگسال و یا سالمند پرداخته و براساس تشخیص های پرستاری، تدابیر پرستاری مناسب را تعیین و پس از اجرا ارزیابی می نماید. به علاوه از دانشجو انتظار می رود مراقبت های پرستاری را از پیشگیری تا نتوانی مدنظر داشته باشد. آموزش به بیمار و خانواده و مراقبت در منزل یکی از ارکان این کارآموزی به شمار می آید.

شیوه ارزیابی دانشجو

- استفاده از فرم تدوین شده جهت ارزیابی عملکرد دانشجو
- انجام و ارائه تکالیف بالینی (کنفرانس بالینی، مطالعه موردی)



کد درس: ۳۸

نام درس: پرستاری بیماری های داخلی و جراحی (۳)

تعداد واحد: ۲ (۱۰۲ ساعت)

نوع واحد: کارآموزی

پیش نیاز: _____

محیط کارآموزی: بخش های داخلی و جراحی قلب و عروق، تنفس، عفونی و غدد

زمان ارائه: همزمان با درس نظری

هدف کلی درس

استفاده از آموخته های نظری و مهارت های علمی در مراقبت از مددجویان بزرگسال و یا سالمند مبتلا به اختلالات قلب، عروق، تنفس، عفونی و غدد

شرح کارآموزی

در این کارآموزی دانشجو با بهره گیری از مهارت های تفکر خلاق و حل مسئله، بر پایه آموخته های نظری و در چارچوب فرآیند پرستاری به بررسی و شناخت وضعیت سلامت مددجویان بزرگسال و یا سالمند پرداخته و براساس تشخیص های پرستاری، تدابیر پرستاری مناسب را تعیین و پس از اجرا ارزیابی می نماید. به علاوه از دانشجو انتظار می رود مراقبت های پرستاری را از پیشگیری تا نوتوانی مدنظر داشته باشد. لذا بر آموزش به بیمار و خانواده در طی بستری و زمان ترخیص و مراقبت در منزل تأکید می شود.

شیوه ارزشیابی دانشجویان

- استفاده از فرم تدوین شده جهت ارزیابی عملکرد دانشجو
- انجام و ارائه تکالیف بالینی (کنفرانس بالینی، مطالعه موردی)



کد درس: ۳۹

نام درس: پرستاری بیماری های داخلی و جراحی (۴)

تعداد واحد: ۲ (۱۰۲ ساعت)

نوع واحد: کارآموزی

پیش نیاز: _____

محیط کارآموزی: بخش های داخلی و جراحی اعصاب و چشم و گوش، پوست و سوختگی و خون

زمان ارائه: همزمان با درس نظری

هدف کلی درس

استفاده از آموخته های نظری و مهارت های عملی در مراقبت از مددجویان بزرگسال و یا سالمند مبتلا به اختلالات اعصاب، چشم، گوش، پوست، سوختگی و خون

شرح کارآموزی

در این کارآموزی دانشجو با بهره گیری از مهارت های تفکر خلاق و حل مسئله، بر پایه آموخته های نظری و در چارچوب فرآیند پرستاری به بررسی و شناخت وضعیت سلامت مددجویان بزرگسال و یا سالمند پرداخته و براساس تشخیص های پرستاری، تدابیر پرستاری مناسب را تعیین و پس از اجرا ارزیابی می نماید. به علاوه از دانشجو انتظار می رود مراقبت های پرستاری را از پیشگیری تا نتوانی مدنظر داشته باشد. لذا بر آموزش به بیمار و خانواده در طی بستری و زمان ترخیص و مراقبت در منزل تأکید می شود.

شیوه ارزیابی دانشجو

- استفاده از فرم تدوین شده جهت ارزیابی عملکرد دانشجو
- انجام و ارائه تکالیف بالینی (کنفرانس بالینی، مطالعه موردی)



کد درس: ۴۰

نام درس: پرستاری کودکان

تعداد واحد: ۱ (۵۱ ساعت)

نوع واحد: کارآموزی

پیش نیاز: -

محیط کارآموزی: بخش های کودکان، نوزادان، مراکز نگهداری کودکان سالم (مهد های کودک، مدارس، منازل)

زمان ارائه: همزمان با درس نظری

هدف کلی درس

ایجاد توانایی در دانشجو جهت برقراری ارتباط مناسب با کودک و خانواده، و ارائه مراقبت به کودکان سنین مختلف دارای مشکل براساس فرآیند پرستاری، مراقبت خانواده محور و با تأکید بر آموزش به کودک و خانواده

شرح کارآموزی

طی این دوره کارآموزی موقعیت های مختلف جهت کسب تجارب عملی با کودکان سنین مختلف (با توجه به مراحل مختلف رشد و تکامل) در بخش های کودکان، نوزادان و مراکز نگهداری کودکان سالم فراهم می شود تا دانشجو به تواند با استفاده از مهارت های تفکر خلاق و حل مسئله از کودک و خانواده در سلامت و بیماری مراقبت نماید.

شیوه ارزیابی دانشجو

- استفاده از فرم تدوین شده جهت ارزیابی عملکرد دانشجو
- انجام و ارائه تکالیف محوله



کد درس: ۴۱

نام درس: پرستاری بهداشت روان

تعداد واحد: ۱ (۵۱ ساعت)

نوع واحد: کارآموزی

پیش نیاز: -

محیط کارآموزی: بخش های روانپزشکی

زمان ارائه: همزمان با درس نظری

هدف کلی درس

ایجاد آمادگی و مهارت های لازم در دانشجوی جهت ارائه خدمات بهداشتی - درمانی براساس فرآیند پرستاری و به منظور پیشگیری و ارتقا سطح سلامت، درمان و توانبخشی مددجویان.

شرح کارآموزی

در این دوره دانشجویان با به کارگیری مفاهیم و تئوری های آموخته شده، ارتباط درمانی با مددجو برقرار نموده و به او کمک می نمایند که به تدریج با خود و محیط اطرافش سازگار گردد. همچنین نقش های مختلف پرستاری را در رابطه با مددجو و خانواده تجربه می کند. به طوری که به تواند مددجو را جهت کسب استقلال و بازگشت به جامعه حمایت نماید، و بدین منظور او را با منابع حمایتی موجود در جامعه آشنا می سازد.

شیوه ارزیابی دانشجو

- ارائه گزارش در مورد تعامل با مددجو براساس ارتباط درمانی و در چارچوب فرآیند پرستاری.
- معرفی یک مددجو (Case presentation)
- استفاده از فرم تدوین شده جهت ارزیابی عملکرد دانشجو



کارآموزی در عرصه



محیط: دانشجویان دختر در درمانگاه های پره ناتال، درمانگاه های تنظیم خانواده، اتاق زایمان، بخش های مامائی و نوزادان و دانشجویان پسر در بخش های اورژانس و داخلی و جراحی
زمان ارائه: نیمسال هفتم یا هشتم

هدف کلی درس

فراهم ساختن امکان تجربه بالینی برای دانشجویان در مراقبت پرستاری از زنان و خانواده آن ها، دستیابی به مهارت های عملی جهت بررسی و شناخت، تشخیص، برنامه ریزی طرح مراقبتی، اجرا و ارزشیابی مسائل و مشکلات سلامت (جسمی، روانی، اجتماعی) مددجویان در موقعیت های طبیعی و آسیب پذیر به منظور ارتقاء سطح سلامت، پیشگیری از بیماری و عوارض در عرصه های مختلف ارائه خدمات (از بیمارستان تا منزل).

شرح کارآموزی

این دوره که شامل کارآموزی در عرصه های مختلف ارائه خدمات بهداشت مادران و نوزادان می باشد، به دانشجویان فرصت می دهد تا با به کارگیری آموخته های قبلی از جمله کاربرد راهبردهای کلی نگر و جامعه نگر و با به کارگیری فرآیند پرستاری و استفاده از روش های تفکر انتقادی و تحقیق، وضعیت سلامت مادر و نوزاد و خانواده سالم و در معرض خطر را به منظور تشخیص مسائل و مشکلات بالفعل و بالقوه سلامتی آنها ارزیابی نموده و با تصمیم گیری به موقع تدابیر پرستاری مناسب را جهت تطبیق خانواده با این موقعیت ها به کار گیرد. همچنین فرصت های فراهم می شود که دانشجو توانائی های لازم را جهت ارائه مراقبت های پرستاری به طور مستقل کسب نموده و برای ایفای نقش های آینده خود در عرصه های مختلف ارائه خدمات یعنی از بیمارستان تا منزل آماده گردد. از این رو بر پی گیری مددجو در خانواده و آموزش به آن ها تاکید می گردد.

شیوه ارزیابی دانشجو

- ارزشیابی عملکرد با استفاده از فرم های تدوین شده
- تکالیف شامل آموزش به مددجو کنفرانس بالینی، تهیه جزوه های آموزشی و تهیه مطالب آموزش به مددجو، تحقیق کتابخانه ای
- ارزیابی نحوه آموزش به مددجو





نام درس: پرستاری بهداشت جامعه

تعداد واحد: ۳ (۱۵۳ ساعت)

نوع واحد: کارآموزی در عرصه

پیش نیاز: -----

محیط: عرصه های مختلف جامعه

زمان ارائه: نیمسال هفتم یا هشتم

هدف کلی درس

کسب توانایی و افزایش مهارت در جهت تشخیص مشکلات بهداشتی جامعه و به کارگیری دانش پرستاری بهداشت جامعه در عرصه با استفاده از قدرت خلاقیت، ابتکار و استقلال در جهت حل مسائل مددجو و خانواده با به کارگیری پویائی گروه

شرح کارآموزی

در این دوره از کارآموزی ابتدا دانشجویان پرستاری با اصول بهداشت محیط در عرصه های مختلف جامعه مانند مدارس، کارخانجات، کارگاه ها و اماکن عمومی آشنا شده، سپس به صورت گروهی به بررسی مشکلات موجود در جامعه و خانواده پرداخته و با استفاده از روش مشکل گشائی و به کارگیری فرایند پرستاری بهداشت جامعه در عرصه، اقدامات موثر را در جامعه ارائه خواهند داد.

شیوه ارزیابی دانشجو

- ارزیابی گزارش های مربوط به بازدیدها
- تهیه پوستر بهداشتی
- ارائه گزارش تحقیق به صورت پروژه کامل
- ارزشیابی عملکرد دانشجو با استفاده از فرم تدوین شده



هدف کلی درس

افزایش مهارت دانشجو در انجام مراقبت های پرستاری براساس فرآیند پرستاری و کسب استقلال در ارائه مراقبت به بیماران بزرگسال و سالمند مبتلا به اختلالات حاد و مزمن

شرح کارآموزی

در این دوره از کارآموزی دانشجو آموخته های علمی و عملی خود را در مراقبت از بیماران به مرحله اجرا در می آورد و مهارت های عملکردی خویش را بهبود می بخشد. به علاوه بهره گیری از مهارت های تفکر خلاق و حل مسئله را در تأمین نیازهای مختلف بیماران اعم از بهداشتی، مراقبتی، آموزشی، نوتوانی تجربه می کند.

شیوه ارزشیابی دانشجویان

- ارزشیابی عملکرد دانشجو با استفاده از فرم تدوین شده
- ارائه تکالیف بالینی (مطالعه موردی، کنفرانس بالینی و...)

کد درس: ۴۵

نام درس: پرستاری بیماری های داخلی و جراحی (۲)

تعداد واحد: ۱ (۵۱ ساعت)

نوع واحد: کارآموزی در عرصه

پیش نیاز: -----

محیط: اتاق های عمل، اتاق بهبودی، CSR

زمان ارائه: نیمسال هفتم یا هشتم



هدف کلی درس

آشنایی دانشجویان با وظایف پرستار اتاق عمل، شناخت وسایل اتاق عمل و کسب مهارت در ارائه مراقبت به بیماران در اتاق بهبودی

شرح کارآموزی

در این دوره، اصول کار در اتاق عمل، و واحدهای تابعه از جمله اتاق بهبودی و CSR به دانشجویان آموزش داده می شود. ضمن آن که دانشجویان به طور مستقیم می توانند شاهد انجام اعمال جراحی مختلف بوده و از آموخته های خود در ارائه مراقبت های قبل - حین و بعد از عمل استفاده کنند.

شیوه ارزیابی دانشجویان

- ارزشیابی عملکرد دانشجویان توسط فرم تدوین شده

کد درس: ۴۶

نام درس: پرستاری بیماری های داخلی و جراحی (۳)

تعداد واحد: ۳ (۱۵۳ ساعت)

نوع واحد: کارآموزی در عرصه

پیش نیاز: -----

محیط: بخش های قلب، عروق، تنفس، عفونی و غدد درون ریز

زمان ارائه: نیمسال هفتم یا هشتم



هدف کلی درس

افزایش مهارت دانشجو در انجام مراقبت های پرستاری بر اساس فرآیند پرستاری و کسب استقلال در ارائه مراقبت به بیماران بزرگسال و سالمند مبتلا به اختلالات حاد و مزمن سیستم های قلب و عروق تنفس و غدد درون ریز و مبتلایان به بیماری های عفونی

شرح کارآموزی

در این دوره دانشجو آموخته های علمی و عملی خود را در مراقبت از بیماران به مرحله اجرا در می آورد و مهارت های عملکردی خویش را بهبود می بخشد. به علاوه بهره گیری از مهارت های تفکر خلاق و حل مسئله را در تأمین نیازهای مختلف بیماران اعم از بهداشتی، مراقبتی، آموزشی و نوتوانی تجربه می کند.

شیوه ارزیابی دانشجو

- ارزشیابی عملکرد دانشجو توسط فرم تدوین شده
- تکالیف بالینی (مطالعه موردی، کنفرانس بالینی)



محیط: بخش های اعصاب، چشم، گوش، پوست، سوختگی، خون و اورژانس ها
زمان ارائه: نیمسال هفتم یا هشتم

هدف کلی درس

افزایش مهارت دانشجو در انجام مراقبت های پرستاری براساس فرآیند پرستاری و کسب استقلال در ارائه مراقبت به بیماران بزرگسال و سالمند مبتلا به اختلالات حاد و مزمن سیستم های حسی، ادراکی و حمایتی.

شرح کارآموزی

در این دوره دانشجو آموخته های علمی و عملی خود را در مراقبت از بیماران به مرحله اجرا می گذارد و مهارت های عملکردی خویش را بهبود می بخشد. به علاوه استفاده از مهارت های تفکر خلاق و حل مسئله را در تأمین نیازهای مختلف بیماران اعم از بهداشتی، مراقبتی، آموزشی و نوتوانی تجربه می کند.

شیوه ارزیابی دانشجو

- ارزشیابی عملکرد دانشجو توسط فرم تدوین شده
- تکالیف بالینی (مطالعه موردی، کنفرانس بالینی)

کد درس: ۴۸

نام درس: پرستاری کودکان ۱

تعداد واحد: ۱ (۵۱ ساعت)

نوع واحد: کارآموزی در عرصه

پیش نیاز: -

محیط کارآموزی: بخش‌های کودکان، نوزادان، مراکز نگهداری کودکان سالم (مهدهای کودک، منازل و ...)

زمان ارائه: نیمسال هفتم یا هشتم

هدف کلی درس:

ایجاد توانایی در دانشجو جهت برقراری ارتباط مناسب با کودک و خانواده، و ارائه مراقبت به کودکان سنین مختلف دارای مشکل براساس فرآیند پرستاری، مراقبت خانواده محور و با تأکید بر آموزش به کودک و خانواده

شرح درس:

طی این دوره کارآموزی موقعیت‌های مختلف جهت کسب تجارت عملی با کودکان سنین مختلف (با توجه به مراحل مختلف رشد و تکامل) در بخش‌های کودکان، نوزادان و مراکز نگهداری کودکان سالم فراهم می‌شود تا دانشجو بتواند با استفاده از مهارت‌های تفکر خلاق و حل مسئله از کودک و خانواده در سلامت و بیماری مراقبت نماید.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- استفاده از فرم تدوین شده جهت ارزیابی عملکرد دانشجو
- انجام و ارائه تکالیف محوله



محیط: بخش های کودکان و نوزادان، مراکز توان بخشی، مراکز نگهداری از کودکان سالم

زمان ارائه: نیمسال هفتم یا هشتم

هدف کلی درس

افزایش مهارت دانشجو در تعامل مناسب با کودک و خانواده و سایر اعضاء تیم بهداشتی درمانی، انجام روش های مراقبتی، آموزش به خانواده و توانایی حل مشکل و تصمیم گیری به منظور بهبود عملکرد مستقل دانشجو در زمینه تشخیص و رفع مشکلات و نیازهای مراقبتی، آموزشی و نوتوانی کودکان سنین مختلف

شرح کارآموزی

در این دوره تاکید بر آن است که با فراهم کردن موقعیت های مختلف یادگیری در عرصه های متفاوت به کسب تجربه، افزایش اعتماد به نفس، کسب استقلال و توانائی تصمیم گیری دانشجو کمک شود تا در ارائه مراقبت به کودک در سلامت و بیماری، حمایت و آموزش خانواده های آن ها مهارت لازم را کسب نماید.

شیوه ارزیابی دانشجو

- ارزشیابی عملکرد دانشجو براساس فرم های تدوین شده
- تکالیف بالینی محوله



کد درس: ۵۰

نام درس: پرستاری بهداشت روان

تعداد واحد: ۱ (۵۱ ساعت)

نوع واحد: کارآموزی در عرصه

پیش نیاز: _____

محیط کارآموزی: بخش های روانپزشکی، درمانگاه ها و مراکز توانبخشی بیماران روانی

زمان ارائه: نیمسال هفتم یا هشتم

هدف کلی درس

افزایش مهارت دانشجو در ارائه خدمات در زمینه روانپرستاری براساس فرآیند پرستاری

شرح کارآموزی

در این دوره تاکید براین است که دانشجو با استقلال کافی نقش های روان پرستاری و مراقبت های لازم را بر اساس فرآیند پرستاری انجام دهد.

شیوه ارزیابی دانشجو

- ارزشیابی عملکرد دانشجو براساس فرم تدوین شده
- تکالیف بالینی (مطالعه موردی، کنفرانس بالینی، تهیه پمفلت های آموزشی)



کد درس: ۵۱

نام درس: پرستاری ویژه

تعداد واحد: ۳ (۱۵۳ ساعت)

نوع واحد: کارآموزی در عرصه

پیش نیاز: _____

محیط کارآموزی: ICU، CCU و بخش همودیالیز

زمان ارائه: نیمسال هفتم*

هدف کلی درس

کمک به دانشجوی جهت استفاده از آموخته های نظری و کسب توانایی لازم در ارائه مراقبت های ویژه به بیماران بزرگسال یا سالمند بستری در CCU و ICU در چارچوب فرآیند پرستاری و با استفاده از مهارت های تفکر خلاق و حل مسئله

شرح کارآموزی

در این دوره، به دانشجوی فرصت داده می شود تا در بخش های مراقبت ویژه ضمن بررسی و شناخت وضعیت بحرانی بیماران، براساس تشخیص های پرستاری به طراحی، اجرا و ارزیابی مراقبت های خاص پرستاری اقدام نماید. در این راستا تلفیق آموخته های قبلی و استفاده از مهارت های تفکر خلاق و حل مسئله مدنظر می باشد. آموزش به بیمار و خانواده، نوتوانی، مراقبت در منزل از ارکان این کارآموزی به شمار می آیند.

شیوه ارزیابی دانشجو

- استفاده از فرم تدوین شده جهت ارزیابی عملکرد دانشجو
- تکالیف بالینی (مطالعه موردی با استفاده از فرآیند پرستاری، کنفرانس بالینی و کنفرانس دارویی)

* حتی الامکان سعی شود در نیمسال هفتم به عنوان اولین کارآموزی ارائه گردد.





هدف کلی درس

آشنائی دانشجو با چگونگی استفاده از دانش مدیریت، مراحل فرآیند مدیریت خدمات پرستاری و اصول و مهارت های مدیریت در اداره امور بخش ها و در بحران ها و بلاها، تقسیم کار در پرستاری، و برنامه ریزی نیروی انسانی و در نتیجه کسب مهارت در تشخیص نیازهای مددجویان، کارکنان با استفاده از مراحل تصمیم گیری و حل مشکل جهت رفع مشکلات بهداشتی درمانی و بالا بردن کیفیت خدمات پرستاری با تدوین برنامه های آموزشی

شرح کارآموزی

در این درس دانشجو با حضور فعال در عرصه های تعیین شده تحت نظارت مسئول واحد و هماهنگی مربی نقش مدیریت و سرپرستی را در اداره امور مراقبت های پرستاری و سیستم های بهداشتی درمانی ایفا می نماید. به علاوه فعالیت خود را براساس فرآیند مدیریت خدمات پرستاری طراحی و اجرا و همچنین آموخته های خود را در زمینه مدیریت و رهبری به کار خواهد گرفت، ضمن آن که با روش های مختلف کنترل و سرپرستی آشنا شده، جهت اعتلای پرسنل پرستاری به تدوین دستورالعمل و برنامه های آموزشی خواهد پرداخت.

شیوه ارزیابی دانشجو

- ارزشیابی عملکرد دانشجو با استفاده از فرم تدوین شده و براساس اهداف درس
- تکالیف بالینی شامل:
 - بررسی، شناخت و آنالیز سیستم مدیریت واحد مربوطه، برنامه ریزی و تنظیم برنامه تقسیم کار جهت پرسنل.
 - ثبت نکات مهم در مورد بخش و بیماران در ابتدای هر شیفت و تنظیم برنامه مراقبتی و آموزش بر اساس نیاز بیماران.
 - ارائه یک برنامه ماهیانه براساس اصول فراگرفته شده و برآورد نیروی انسانی مورد نیاز
 - اجرای یک برنامه آموزشی حین خدمت برای کارکنان بخش براساس نیاز آن ها
 - طراحی یک فرم ارزشیابی عملکرد (Audit) برای یکی از کارکنان بخش و مراقبت های مربوطه
 - تنظیم لیستی از نقاط قوت و ضعف واحد مربوطه و ارائه پیشنهادات برای رفع نواقص با استفاده از اصول فرآیند مشکل گشایی و تصمیم گیری
 - تدوین برنامه های آموزشی، دستورالعمل، چک لیست و راهنما جهت بهسازی کارکنان (کار گروهی)



کد درس: ۵۳

نام درس: پرستاری بحران، فوریت ها و حوادث غیر مترقبه

تعداد واحد: ۲ (۱۰۲ ساعت)

نوع واحد: کارآموزی در عرصه

پیش نیاز: -

محیط: مراکز آموزش درمانی، اورژانس شهر، هلال احمر، آتش نشانی و مراکز آسیب دیده در صورت وجود

زمان ارائه: ترم هفتم یا هشتم، هنگام کارآموزی در عرصه

هدف کلی درس

آشنایی با مفاهیم و روش های علمی و عملی مطرح شده در فوریت ها، چگونگی بررسی نیازهای مددجویان در مواقع اضطراری، اتخاذ تصمیمات مقتضی مناسب به هنگام مراقبت فوری و درمان در سوانح و حوادث، بکارگیری دانش و مهارت لازم جهت حفظ حیات مددجو و پیشگیری از صدمات ثانویه به گونه ای که قادر به ارائه مراقبت در قبل و حین بستری در بیمارستان از فرد مبتلا باشد.

اهداف رفتاری: در پایان دوره دانشجو باید:

- مفهوم تریاژ را بداند و در وضعیت بحرانی مددجویان را بر اساس اولویت های مراقبتی طبقه بندی کند.
- سیستم ارتباط زیست محیطی را دانسته و به نحو صحیح به کار گیرد.
- بررسی و شناخت مددجو (مصدوم، بیمار) را در وضعیت بحرانی انجام دهد.
- اهمیت برقراری ارتباط مناسب را با مددجو و همراهان در بحران ها دانسته و به کار برد.
- کرامت اجتماعی روانی مددجو، خانواده و همراهان را رعایت کند.
- اهمیت مایع درمانی در شرایط بحرانی را دانسته و به طور صحیح و به موقع به کار گیرد.
- موارد استفاده از داروهای کیف احیاء را شناخته و به موقع و به نحو صحیح برای مددجویان به کار گیرد.
- روش های مختلف تجویز اکسیژن را در شرایط بحرانی به کار گیرد.
- مراقبت های لازم از بیمار بیهوش را انجام دهد.
- اقدامات احیای قلبی ریوی را به نحو صحیح انجام دهد.
- با آزمایشات مورد استفاده در وضعیت بحرانی آشنا باشد.
- انواع و نحوه استفاده از وسایل و تجهیزات اورژانسی (لارنژیال ماسک و دفیبریلاتور) را بداند و به موقع از آن ها استفاده کند.
- اصول و قوانین کلی بی حرکت کردن و مراقبت در شکستگی ها و در رفتگی ها را بشناسد و به نحو صحیح به کار گیرد.
- اصول و قوانین کلی مراقبت از زخم، خونریزی، آمپوتاسیون را بداند و ملاحظات فوری مناسب در رابطه با آن را انجام دهد.
- روش های کنترل حریق را بداند و به موقع آن ها را به کار گیرد.
- مراقبت های قبل از انتقال بیمار سوخته به مراکز درمانی را انجام دهد.
- عملیات غریق نجات را دانسته و آن ها را در وضعیت بحرانی به کار گیرد.
- علائم و نشانه های ترومای سر، قفسه سینه، شکم و چشم را بشناسد و مداخلات فوری حین و بعد از آن را انجام دهد.

- روش های مختلف حمل و انتقال مصدومین را بشناسد و به نحو صحیح برای مصدومین و بیماران به کار گیرد.
- در لحظه بحرانی علائم تشنجی را با سایر موارد (سنکوپ و اعتیاد) متمایز سازد.
- مداخلات فوری در حین و بعد از تشنج را انجام دهد.
- علائم و نشانه های مسمومیت دارویی (نارکوتیک ها، سالیسیلاتها، سموم ارگانوفسفر) را بشناسد و روشهای مختلف بی اثر نمودن و دفع سموم از بدن را در وضعیت بحرانی به کار گیرد.
- مراقبت های لازم و مداخلات فوری در گزیدگی ها (مارگزیدگی، عقرب گزیدگی، زنبورگزیدگی) را انجام دهد.
- علائم و نشانه های سرمازدگی و گرمزدگی را بشناسد و مداخلات فوری مراقبتی را به موقع به کار گیرد.
- با خطرات ناشی از گازهای سمی، اشعه، امواج انفجاری آشنایی داشته و مراقبت حین و بعد از رخداد آن ها را به موقع انجام دهد.
- قادر به برقراری ارتباط مناسب با مددجو و تیم پزشکی باشد.
- با تجهیزات پزشکی مورد استفاده در مواقع بحرانی آشنا شود.
- قادر به شناسایی نیازهای روانی مددجو و همراهان باشد.
- نحوه کمک به مصدومین جنگی و شیمیایی را بشناسد.

شرح کارآموزی

در این دوره دانشجوی پرستاری در عرصه های مختلف از جمله اورژانس شهر مراکز آموزش درمانی، هلال احمر و آتش نشانی و مراکز آسیب دیده با مفاهیم و روش های علمی و عملی بحران و فوریت ها آشنا شده و با به کارگیری دانش و مهارت براساس فرآیند پرستاری مراقبت لازم را قبل و حین بستری به مددجو، خانواده و همراه ارائه خواهد داد.

شیوه ارزیابی دانشجو

موارد زیر در ارزیابی دانشجو مدنظر قرار می گیرد:

- جلب اعتماد مددجو و خانواده در لحظات بحرانی به روش صحیح
- ارتباط موثر با مددجو و خانواده در شرایط بحرانی
- قدرت ابتکار و خلاقیت در انجام مداخلات فوریتی
- دقت و سرعت عمل مناسب در انجام مداخلات
- هدایت به موقع صحنه با رهبری مناسب و تصمیم گیری صحیح
- ثبت و گزارش دقیق مشاهدات و مراقبتهای اولیه انجام شده
- تدوین چک لیست جهت ارزیابی اقدامات انجام شده



فصل چهارم

ارزشیابی برنامه
کارشناسی پیوسته (BSc) پرستاری



ارزشیابی برنامه

ارزشیابی برنامه کارشناسی پیوسته پرستاری به منظور باز خورد دادن جهت ارتقاء آن با توجه به موارد زیر می تواند صورت گیرد.

هدف کلی

هدف از ارزشیابی تعیین میزان موفقیت برنامه در دستیابی به هدف های برنامه آموزشی مقطع کارشناسی پرستاری است. انتظار می رود فرآیند ارزیابی تصویر مناسبی از پیشرفت تحصیلی دانشجویان در مقاطع زمانی گوناگون و همچنین شایستگی و توانمندی دانش آموختگان به آموزش دهندگان و برنامه ریزان ارائه دهد. با انجام ارزشیابی می توان در جهت افزایش اثربخشی و کارایی برنامه و همچنین افزایش بینش مدیران آموزشی و سایر مسئولین و پذیرش برنامه در جامعه اقدام نمود.

نحوه اجرا ارزشیابی

برای ارزشیابی برنامه با توجه به اهداف آن از روش ارزشیابی تکوینی و تراکمی استفاده خواهد شد. ارزشیابی تکوینی در پایان هر سال با بررسی نظرات دانشجویان، اساتید صورت خواهد گرفت. در ارزشیابی تراکمی کلیه اجزاء برنامه شامل کلیات، مشخصات دوره، مشخصات دروس و همچنین ضرورت و اهمیت، فراوانی و تکرار، اثربخشی، کاربردی بودن، ارتباط بین دروس از دیدگاه دانشجویان، دانش آموختگان و اساتید بررسی خواهد شد. برای انجام این کار موارد چون بازار کار، کارآمدی و توانمندی دانش آموختگان با استفاده از نظرات مددجویان، مدیران و دانش آموختگان مورد ارزیابی قرار خواهد گرفت.

تواتر ارزشیابی

- ارزشیابی تکوینی هر یکسال
- ارزشیابی تراکمی هر ۵ سال توسط کمیته بازنگری انجام خواهد شد

شاخص های ارزشیابی

- رضایت دانشجویان (از ارتباط محتوی دروس با یکدیگر و با کار پرستاری، نحوه تنظیم مطالب و امکان استفاده از مطالب در عرصه کارآموزی)
- رضایت اساتید (از محتوی، سرفصل دروس و مطابقت دروس با نیازهای بهداشتی جامعه)
- رضایت مددجویان (از خدمات پرستاری دریافت شده)
- رضایت دانش آموختگان (از تناسب محتوی دروس با کار پرستاری و ظهور شایستگی و ایجاد توانمندی های لازم در ارائه خدمات پرستاری)
- رضایت مدیران، کارکنان مراکز بهداشتی و درمانی (از توانمندی دانش آموختگان در ایفای نقش های مورد انتظار)

معیارهای موفقیت برنامه در مورد هر شاخص

- رضایت حداقل ۷۰ درصد از دانشجویان (از ارتباط محتوی دروس با یکدیگر و با کار پرستاری، نحوه تنظیم مطالب و امکان استفاده از مطالب در عرصه کارآموزی)
- رضایت حداقل ۸۵ درصد از اساتید (از محتوی، سرفصل دروس و مطابقت دروس با نیازهای بهداشتی جامعه)
- رضایت حداقل ۸۰ درصد از مددجویان (از خدمات پرستاری دریافت شده)
- رضایت حداقل ۷۵ درصد از دانش آموختگان (از تناسب محتوی دروس با کار پرستاری و تاثیرگذاری شایستگی های ایجاد شده در حرفه پرستاری)
- رضایت حداقل ۷۵ درصد از مدیران، کارکنان (از توانمندی دانش آموختگان در ایفای نقش های مورد انتظار)

